

04.01.2016

TÜRKİYE'DE LGBTİ MAHPUS OLMAK

Hilal Başak Demirbaş

TCPS
kitaplığı

TC
ADALET BAKANLIĞI
T Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumları
Mektup Okuma Komisyonu Başkanlığı
GÖRÜLDÜ

2. BASKI

TCPS Kitaplığı 2

Türkiye'de LGBTİ Mahpus Olmak / Hilal Başak Demirbaş

Editörler: Ayşegül Algan - Mustafa Eren - Tayfun Koç

Kapak ve Sayfa Tasarım: Tayfun Koç

ISBN 978-605-83651-1-7

1. Baskı: Şubat 2016

Gözden Geçirilmiş 2. Baskı: Haziran 2018

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği

Adres: Katip Mustafa Çelebi Mahallesi, Billurcu Sokak,

No:5 Daire:2 Beyoğlu / İstanbul

Telefon: 0212 293 69 82

e-posta: info@tcps.org.tr

Baskı ve Cilt

İncekara Kağ. Mat. Yay. ve Dış Tic. Ltd. Şti.

Tel: 0212 501 0883

Bu kitap Avrupa Birliği'nin desteğiyle basılmıştır.
Kitabın içeriği Avrupa Birliği'nin resmi görüşlerini yansıtmaz.
Burada verilen bilgi ve sunulan görüşler CİSST'a aittir.

**TÜRKİYE'DE
LGBTİ
MAHPUS
OLMAK**

Hilal Başak Demirbaş

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
1. Giriş	35
2. Sayısal Veriler	38
3. LGBTİ Mahpusların Özel İhtiyaçları, Yaşadıkları Zorluklar ve Konuya Getirilen Öneriler	42
3.1. Adalete Erişim	52
3.2. Fiili Tecrit	57
Aile Bağları	69
3.3. Kötü Muamele, Taciz ve Tecavüz	73
3.4. Sağlık Sorunları	90
Cinsiyet Geçiş Süreci	90
Ruh Sağlığı	103
3.5 Maddi Sorunlar	107
3.6. Ayrımcılık	115
LGBTİ Hapishanesi	118
LGBTİ Mahpusların Dayanışmasını Sonlandıran Sevk ..	126
4. LGBTİ Mahpusların Güncel Durumu	133
5. Sonuç	135
6. Talepler	137
7. Ekler	140
8. Kaynakça	161

ÖNSÖZ

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği/Türkiye Hapishane Çalışmaları Merkezi (CİSST/TCPS) olarak “özel ihtiyaçları olan mahpuslar” olarak nitelendirdiğimiz mahpus gruplarına ilişkin çalışmaları ve bu alanda bilgi üretilmesini önemsiyoruz. Bu amaçla tematik çalışma alanları oluşturduk ve o temalar çevresinde ilgili diğer sivil toplum örgütlerini de bir araya getirebilecek faaliyetler örgütledik, ağlar organize ettik. 2012 yılında 4 tematik grup üzerinden başladığımız çalışmaları bugün 11 tematik grup olarak sürdürüyoruz.

Tematik çalışma alanlarımızdan 8’inin kitabını yayınladık (Türkiye’de Hasta Mahpus Olmak, Türkiye’de Kadın Mahpus Olmak, Türkiye’de Ağırlaştırılmış Müebbet Hükümlüsü Mahpus Olmak, Türkiye’de Çocuk Mahpus Olmak, Türkiye’de Yabancı Mahpus Olmak, Türkiye’de LGBTİ Mahpus Olmak, Türkiye’de İşçi Mahpus Olmak, Türkiye’de Roman Mahpus Olmak). Yayınlarımız ilgiyle karşılandı ve geçen sürede ilk baskıları tükenmeye başladı. Bu nedenle, yayınlarımızın “gözden geçirilmiş ikinci baskı”larını yapmak bir zorunluluk oldu.

Elinizde tuttuğunuz bu kitabın ilk baskısı Şubat 2016 tarihinde yapılmıştı. Aradan yaklaşık 28 aylık süre geçti. Bu süre içinde ortaya çıkan yeni ve güncel verileri kitabın bu baskısında bulabilirsiniz.

Önümüzdeki günlerde yeni yayınlarla karşınızda olacağız.

Akil hastaneleri, huzurevleri, askeri kışlalar, gemiler, yatılı okullar, manastırlar, tekkeler... Esir kampları, toplama kampları, ıslahevleri, hapisaneler... Tüm bu kurumları, ilk grupta yer alanlarla ikinci gruptakileri bir araya getiren ortak özellik “total kurum” oluşlarıdır. Total kurumlar, içerisindeki insanlar için kuşatıcıdır, dışarıyla kurulan toplumsal ilişkiye engel oluştururlar. Bu kurumlarda yönetilmesi planlanan geniş insan yığınları (akıl hastaları, yaşlılar, askerler, öğrenciler, esirler, mahpuslar...) ile yönetici personel arasında keskin sınırlar vardır ve yönetilenler için günlük faaliyetler sıkı bir şekilde programlanır. Bir yanda elinde otoriteyi tutan küçük grup vardır diğer yanda ise bu otoriteye sorgusuz sualsiz itaat etmesi beklenen yığınlar... Sosyolog Erving Goffman, 1961 yılında yayınladığı ve “Asylums” adını taşıyan kitabında¹ total kurumların özelliklerini ortaya koyarken, Philip Zimbardo ise 1971 yılında gerçekleştirdiği “Stanford Hapishane Deneyi” veya “Zimbardo Deneyi” olarak bilinen deneyi ile bu kurumların patolojik yanını gözler önüne serer.² Otoritenin keskin sınırlarla ikiye ayrıldığı böylesi kurumlarda yönetenlerden yönetilenlere yönelecek kötü muamele ve şiddetin zemini her zaman vardır. Şiddet, total kurumların patolojik karakteridir. Bu

1 Erving Goffman, Tımarhaneler, Heretik Yayınları, Ankara 2015

2 Zimbardo Deneyi'ne ilişkin anlatım ve değerlendirme için bakınız: Mustafa Eren, Kapatılmanın Patolojisi/Osmanlı'dan Günümüze Hapishanenin Tarihi, Kalkedon Yayıncılık, Mart 2014

şiddetin tamamen ortadan kaldırılıp kaldırılamayacağı ise ayrı bir tartışma konusudur.

“Total kurumlar” ve onların patolojik karakteri olarak “şiddet” tartışması Türkiye için güncel bir anlam ifade ediyor. “Güncel” çünkü başlıca total kurumlardan biri olan hapishaneler ve hapis cezası Türkiye’de giderek artan bir yer ediniyor kendisine.

Artışta, Avrupa’da Birinci, Dünyada Onuncu...

Türkiye’de 1919 yılında mahpus sayısı 35.035’di. 1950’lerden itibaren, 2005 yılına kadar mahpus sayısı 50 bin civarında seyretmiştir. Bunun tek istisnası 1980 darbe yıllarıdır. 2005 yılında 55.870 olan mahpus sayısı düzenli bir artış ile 2018 yılına gelindiğinde 246 bine çıkmıştır.³ Yaklaşık 4 kata varan bir artış söz konusudur.

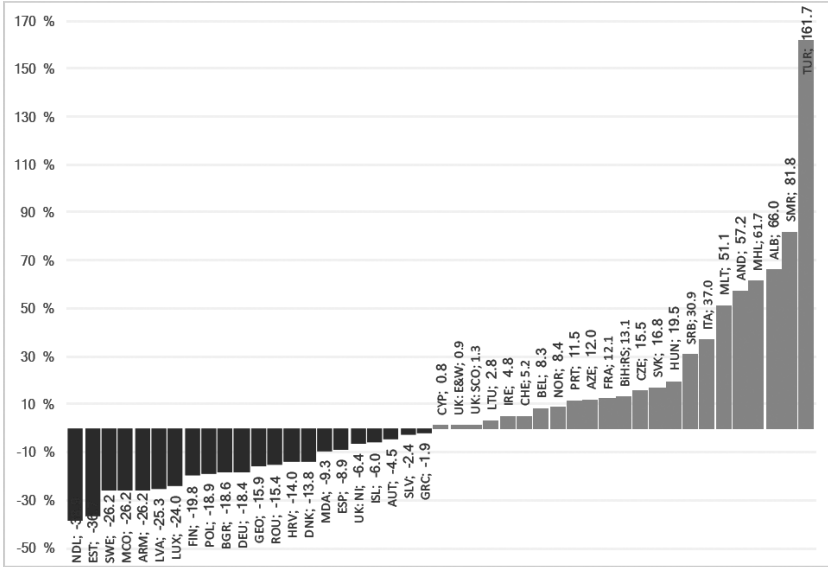
Bu düzenli artış sürecinde önemli kırılma noktalarından birini 15 Temmuz 2016 yılında gerçekleşen darbe girişimi sonrası süreç oluşturmaktadır. Darbe girişiminden sonraki bir yıl içinde 50.504⁴ kişi Fethullahçı Terör Örgütü (FETÖ) ile ilgili oldukları iddiasıyla tutuklanmış olmasına rağmen bu artış istatistiklere yansımamaktadır. Bunun nedeni Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) çıkarılan örtük aflardır. Örneğin 17 Ağustos 2016 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 671 sayılı Kanun Hükmünde

3 Mayıs 2018 verisi, CHP İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi’nin soru önermesine Adalet Bakanlığı’nın verdiği cevaptan alınmıştır. Adalet Bakanlığı 15 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla mahpus sayısının 246.416 olduğunu belirtmiştir.

4 Dönemin Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın ilgili açıklaması için bakınız: <http://www.harbigazete.com.tr/gundem/15-temmuz-sonrasi-surecinin-tutuklu-sayisi-51-bin-h18288.html>

Kararname ile kısmi (özel) bir af çıkarılmış ve ilk aşamada 38 bin mahpus tahliye edilmiştir (bu aftan yararlanacak kişi sayısının toplamda 93 bin civarında olması planlanmaktaydı).⁵ Bu durum, istatistiklerde ciddi bir sıçramanın önüne geçmiştir.

Mahpus sayısının artışının dünyada nereye denk düştüğüne baktığımızda ise şöyle bir tabloyla karşılaşıyoruz: Türkiye, Avrupa Konseyi'nin açıkladığı 2016 yılı verilerine göre, mahpus sayısındaki artış oranında Avrupa Konseyi'ne üye 47 ülke içinde açık ara ilk sıradadır. 2006-2016 yılları arasında Türkiye'nin yüz bin kişi başına düşen mahpus sayısı yüzde 161,7 oranında artmıştır.⁶

5 CİSST/TCPS'in 3 Kasım 2016 tarihli açıklamasında bu durum değerlendirilmektedir: <http://www.tcps.org.tr/?q=node/354>

6 Grafik, Council of Europe Annual Penal Statistics'in 2016 özet raporundan alınmıştır. Space 1 2016/Executive Summary, March 2018, sayfa 3.

Avrupa Konseyi'nin 2016 yılı verilerini dikkate alarak açıkladığı, üye ülkelerin 100 bin kişi başına düşen mahpus sayısına bakıldığında ise ilk 10 ülke aşağıdaki gibidir:⁷

ÜLKE	MAHPUS NÜFUSU	100 BİN KİŞİ BAŞINA MAHPUS SAYISI
Rusya Federasyonu	646.085	448
Gürcistan	9.534	256,3
Türkiye	192.627	244,6
Litvanya	7.051	244,1
Azerbaycan	22.938	236,3
Moldova	7.911	222,7
Çek Cumhuriyeti	22.481	213
Letonya	4.186	212,6
Arnavutluk	5.910	204,8
Estonya	2.670	202,9

Bu tablo 2016 yılı verileri dikkate alınarak açıklanmıştır. 2016 yılı rakamlarına göre Türkiye Avrupa Konseyi'ne üye 47 ülke içinde 3. sıradadır. Ancak 2017 yılı sonunda Türkiye'nin nüfusunun yaklaşık 80 milyon, mahpus sayısının ise 232 bin olduğu dikkate alınırsa 100 bin kişi başına düşen mahpus sayısının 287 olduğu ve bu sayı ile 2017 yılında Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne üye ülkeler içinde Rusya'dan sonra ilk sırayı aldığı görülecektir.⁸

2006-2016 yılı rakamları dikkate alındığında mahpus sayısının

7 Rusya Federasyonu'na ait rakam ICPR'in araştırmasından alınmıştır. <http://www.prisonstudies.org/country/russian-federation>

8 ICPR'in araştırmasına göre de 2017 yılında Türkiye, Avrupa Konseyi'ne üye ülkeler içinde yüz bin kişi başına düşen mahpus sayısında 2. sıradadır (Avrupa kıtasında ise Rusya ve Belarus'un ardından 3. sırada). http://www.prisonstudies.org/highest-to-lowest/prison_population_rate?field_region_taxonomy_tid=14

artışında Avrupa'da açık ara ilk sırada yer alan, hem 100 bin kişi başına düşen mahpus sayısı hem de mahpus nüfusu sıralamasında 2017 yılında Rusya'dan ardından ikinci sıraya yerleşen Türkiye'nin dünya ülkeleri arasındaki durumuna da bakalım.

Derneğimizin de iletişim halinde olduğu Suç Politikaları Araştırma Enstitüsü'nün (Institute for Criminal Policy Research - ICPR) verilerine göre istatistiği tutulan 223 ülke ve bağlı bölge arasında Türkiye; ABD, Çin, Brezilya, Rusya, Hindistan, Tayland ve Endonezya'nın ardından dünyada en kalabalık mahpus nüfusuna sahip 8. ülke.

	ÜLKE	MAHPUS NÜFUSU	100 BİN KİŞİ BAŞINA MAHPUS SAYISI
1	ABD	2.121.600	665
2	Çin	1.649.804	116
3	Brezilya	682.901	328
4	Rusya	595.728	411
5	Hindistan	419.623	33
6	Tayland	343.657	497
7	Endonezya	249.419	94
8	Türkiye	232.179	287
9	İran	230.000	284
10	Meksika	204.749	165
11	Filipinler	178.661	172
12	Güney Afrika	158.111	280
13	Kolombiya	116.058	227
14	Vietnam	115.035	122
15	Etiyopya	113.727	127
16	Mısır	106.000	116

Ülke nüfusunda 100 bin kişi başına düşen mahpus sayısı sıralamasında mahpus oranı 200'ün üzerinde olan ülkeler sırasıyla şunlardır:⁹

	ÜLKE	MAHPUS NÜFUSU	100 BİN KİŞİ BAŞINA MAHPUS SAYISI
1	ABD	2.121.600	655
2	El Salvador	39.021	610
3	Türkmenistan	30.568	583
4	Virjin Adaları (ABD)	577	542
5	Maldivler	1.200	514
6	Küba	57.337	510
7	Tayland	343.657	497
8	Kuzey Mariana Adaları (ABD)	270	482
9	Virjin Adaları (Britanya)	134	470
10	Bahamalar	1.746	438
11	Seyşeller	423	437
12	Grenada	465	435
13	Ruanda	54.279	434
14	Rusya	595.728	411
15	Guam (ABD)	667	404
16	Saint Kitts ve Nevis	220	393
17	Panama	16.183	390
18	Saint Vincent ve Grenadinler	412	378
19	Kosta Rika	19.226	374
20	Antigua ve Barbuda	351	373
21	Beyaz Rusya (Belarus)	34.600	364

9 http://www.prisonstudies.org/highest-to-lowest/prison-population-total/trackback?field_region_taxonomy_tid=All

22	Cayman Adaları (Britanya)	222	359
23	Belize	1.545	356
24	Saint Maarten (Hollanda)	161	347
25	Palau	76	345
26	Amerikan Samoası (ABD)	193	337
27	Brezilya	682.901	328
28	Uruguay	11.078	321
29	Bermuda (Britanya)	209	319
30	Porto Riko (ABD)	10.475	313
31	Anguilla (Britanya)	46	307
32	Barbados	874	300
33	Yeşil Burun Adaları (Cape Verde)	1.542	298
34	Namibya	7.400	295
35	Dominika	211	289
36	Türkiye	232.179	287
37	İran	230.000	284
38	Svaziland	3.610	282
39	Fransız Guyanası (Fransa)	777	281
40	Güney Afrika	158.111	280
41	Saint Lucia	646	279
42	Trinidad ve Tobago	3.667	270
43	Peru	85.727	267
44	Moğolistan	7.773	262
45	Guyana	2.004	259
46	Tayvan	61.129	259
47	Gürcistan	9.451	254
48	Dominik Cumhuriyeti	26.734	244
49	Nikaragua	14.675	238
50	Curaçao (Hollanda)	377	236

51	İsrail	20.245	236
52	Azarbeycan	22.938	235
53	Litvanya	6.616	235
54	Bahreyn	3.485	234
55	Fas	82.512	232
56	Cook Adaları (Yeni Zelanda)	48	229
57	Kolombiya	116.058	227
58	Şili	41.128	225
59	Grönland (Danimarka)	126	225
60	Ekvador	37.497	222
61	Yeni Zelenda	10.695	220
62	Letonya	4.243	218
63	Martinique (Fransa)	836	217
64	Honduras	18.950	216
65	Moldova	7.635	215
66	Çek Cumhuriyeti	22.198	209
67	Botsvana	4.343	208
68	Tunus	23.553	206
69	Samoa	400	204
70	Estonya	2.664	202
71	Singapur	11.691	201

Bu listede de görülebileceği gibi Türkiye, ülke nüfusuna oranla mahpus sayısı sıralamasında (100 bin kişi başına düşen mahpus sayısı), 223 ülke ve bağlı bölge arasında 36. sırada yer alıyor. Ancak bu listede mahpus sayısı 100'lerle anılan ülkeler de bulunmaktadır. Daha anlamlı bir okuma yapmak adına mahpus sayısı 50 binin üzerinde olan ülkeleri dikkate aldığımızda Türkiye 100 bin kişi başına düşen mahpus sayısı sıralamasında 7. sıraya yükseliyor.

ICPR'nin World Prison Population List adlı araştırmasına göre 2000-2015 yılları arasında istatistiği tutulan 223 ülkenin ve bağlı bölgenin nüfusu yüzde 18,2 mahpus sayısı ise yüzde 19,5 artmıştır.

Dünya Hapishane Nüfusu – 2000 Sonrası Değişim				
	<i>2000 yılı tabmini hapishane nüfusu</i>	<i>Son kullanılan hapishane nüfusu toplamı (31.10.2015)</i>	<i>2000 sonrası hapishane nüfusu değişimi %</i>	<i>2000'den 2015'in başına nüfus değişikliği (Birleşmiş Milletler) %</i>
AFRİCA	902.500	1.038.735	+ 15.1	+ 43.8
Ruanda hariç	787.500	984.456	+25.0	
AMERİKA	2.690.300	3.780.528	+ 40.5	+ 17.3
ABD hariç	752.818	1.563.528	+107.7	
ASYA	3.023.500	3.897.797	+ 28.9	+ 17.5
Çin-Hin. hariç	1.324.014	1.821.449	+ 37.6	
AVRUPA	2.013.600	1.585.348	- 21.3	+ 3.3
Rusya hariç	953.196	942.878	- 1.1	
OKYANUSYA	34.000	54.726	+ 59.1	+25.2
DÜNYA	8.664.300	10.357.134	+ 19.5	+18.2

Bu tablo içerisinde Türkiye'yi değerlendirdiğimizde Türkiye'nin aralarında olduğu Avrupa ülkelerinde nüfusta % 3,3'lük bir artış varken mahpus nüfusu % 21,3 azalmış ancak Türkiye'de ise % 16,1'lik nüfus artışına rağmen¹⁰ yüzde 249'lük bir mahpus artışı söz konusu.

Bu artış ile Türkiye sadece Avrupa'da değil dünyada mahpus artışı listesinde ilk sıralarda yer alıyor. ICPR'nin listesine göre 2000-

10 TÜİK'in rakamlarına göre 2000, 2015 yılı sırasıyla şöyledir:67.803.927 ve 78.741.053

2015 tarihleri arasında mahpus sayısında % 100'den fazla artış yaşanan 42 ülke var. Türkiye ise bu ülkeler arasında 10. sırada.

2000-2015 Mahpus Sayısında Yüzde 100'den Fazla Artış Yaşanan Ülkeler							
	Ülkeler	2000	2005	2010	2015	Artış	Artış Oranı
1	Bahreyn	437		1.100	4.028	3.591	822%
2	Kosova	227	1.199	1.333	1.816	1.589	700%
3	Irak	7.000	26.472	39.130	42.880	35.880	513%
4	Angola	4.000	8.300	16.183	22.826	18.826	471%
5	Afganistan	5.262	10.590	18.283	26.519	21.257	404%
6	Vanuatu	46	138	187	230	184	400%
7	Seyşeller	166	162	432	735	569	343%
8	El Salvador	7.754	12.525	24.662	31.686	23.932	309%
9	Venezuela	14.196	19.853	40.825	55.007	40.811	287%
10	Türkiye	49.512	55.870	120.814	172.562	123.050	249%
11	Paraguay	3.219	6.282	6.197	10.949	7.730	240%
12	Ekvator	8.029	11.971	11.800	25.902	17.873	223%
13	Endonezya	53.399	97.671	117.863	161.692	108.293	203%
14	Cibuti	200		600	600	400	200%
15	Kamboçya	5.502	8.160	14.043	16.497	10.995	200%
16	Guatemala	6.974	8.247	11.148	19.810	12.836	184%
17	Burkina Faso	2.204	3.315	5.198	6.251	4.047	184%
18	Nepal	6.000	7.135	10.739	16.813	10.813	180%
19	Samoa	173	247	300	481	308	178%
20	Britanya Virjin Adaları	43	106	117	119	76	177%
21	Peru	27.734	33.010	45.464	75.379	47.645	172%
22	Cebelitarık (UK)	18	27	53	48	30	167%
23	Brezilya	232.755	361.402	496.251	607.731	374.976	161%
24	Kıbrıs	312	536	637	811	499	160%
25	Makedonya	1.178	1.844	2.516	3.034	1.856	158%

26	Sierra Leone	1400	1.400	2.237	3.488	2.088	149%
27	Saint Kitts ve Nevis	135	209	256	334	199	147%
28	Kiribati	57	74	90	141	84	147%
29	Haiti	4.219	3.670	5.331	10.266	6.047	143%
30	Solomon Adaları	134	295	268	323	189	141%
31	Kolombiya	51.518	66.829	84.444	121.389	69.871	136%
32	Gambia	478	450	780	1.121	643	135%
33	Nauru	6	3	20	14	8	133%
34	Kosta Rika	7.575	9.053	12.110	17.440	9.865	130%
35	Malta	257	294	583	582	325	126%
36	Uruguay	4.469	6.211	8.700	9.996	5.527	124%
37	İsrail	9.421	16.059	20.164	20.245	10.824	115%
38	Uganda	21.700	26.126	30.312	45.092	23.392	108%
39	Çad	2.385	3.416	4.775	4.831	2.446	103%
40	Belize	765	1.234	1.420	1.545	780	102%
41	Antigua-Barbuda	170	194	295	343	173	102%
42	Katar	570	465	551	1.150	580	102%

Bahreyn, Kosova, Irak, Angola, Afganistan, Vanuatu, Seyşeller, El Salvador ve Venezüella'nın ardından 10. sırada yer alan Türkiye'nin içerisinde olduğu bu listeye göz atmak, Türkiye'nin ceza infaz sistemine ve bu sistemin geldiği aşamaya dair bir ipucu da sunmaktadır.

Adalet Bakanlığı'nın Planlaması ve Yeni Hapishane Rejimi

2000 tarihinde 49 bin olan mahpus sayısı Mayıs 2018'de 246 bine ulaştı. Yani hapishanelerin mevcudu her ay 942, her gün 31 kişi daha arttırıldı. Bu artış, öylesine yaşanmadı. Bir planlama

dahilinde, öngörülerek sağlandı. Adalet Bakanlığı, derneğimizin bilgi edinme başvurusunu cevapladığı 7 Ocak 2014 tarihli belgesinde 2017 yılı sonuna kadar 118 bin kapasiteli 199 yeni hapisshane açılacağını belirtmişti. Bu açıklama hapisshanelerin kapasitesinin ve dolayısıyla mevcudunun 2017 yılı sonuna kadar 250 binin üzerine çıkarılacağını ifadeydi. Mayıs 2018'de 246 bine ulaşan mahpus sayısı bu öngörünün gerçekleştiğini göstermektedir.

Kapasite artışıyla ters orantılı olarak hapisshane sayısı ise azalmaktadır. Bunun nedeni 2006 yılından itibaren planlı bir şekilde küçük kapasiteli ilçe hapisshanelerinin kapatılması ve daha fazla kapasiteli, “oda sistemi”ne dayalı hapisshanelerin açılmasıdır. 1968'de 633, 1991'de 651, 2000'de 559 olan hapisshane sayısı bu tarihten sonra düzenli olarak düşürülmüş, 2005'de 441, 2010'da 371, 2016 başında ise 361'e kadar geriletilmiştir. 2018 yılı Mart ayına geldiğinde ise yapımına hız verilen hapisshaneler ile birlikte sayı yeniden yükselişe geçmiş ve 385'e ulaşmıştır.

Hapisshane sayısının 651'den 385'e kadar gerilemesi sadece 289 hapisshanenin kapatılmasıyla yaşanmadı. Adalet Bakanlığı'nın açıklamalarına göre 2000-2017 tarihleri arasında 171 yeni hapisshane ile 34 ek bina inşa edildi. Yani var olan 385 hapisshanenin sadece 214'ü 2000 öncesi inşa edilmiştir. Bu 214 hapisshanenin 73'ü de 2000-2014 tarihleri arasında restore edilerek “oda sistemi”ne dönüştürülmüştür.¹¹

11 Adalet Bakanlığı'nın derneğimizin bilgi edinme başvurusuna verdiği 7 Ocak 2014 tarihli bilgi edinme başvurusunun cevabından.

Yıllar	Kapatılan	Açılan
2000-2005	82	20
2006	20	7
2007	51	8
2008	16	13
2009	22	8
2010	6	7 + 5*
2011	3	2 + 7*
2012	8	14 + 9*
2013	21	10 + 6*
2014	22	14 + 2*
2015	15	18 + 2*
2016	13	38
2017	10	12
TOPLAM	289	171 + 34*

**Kapasite artışı amacıyla var olan hapisanelere ek olarak inşa edilen binalar ve ek olarak inşa edilen açık hapisane sayıları.*

Bu rakamlar hapisanelerin yeniden inşa süreci içerisinde olduğunu göstermektedir. Kapatılan hapisanelerin neredeyse tamamının “kaza tipi” küçük kapasiteli ve koğuş tarzı hapisaneler, açılan hapisanelerin önemli bir bölümünün ise şehrin dışına, “kampüs” içerisinde yer alan, büyük kapasiteli ve “oda tipi” hapisaneler olması yapısal bir dönüşümün göstergesidir.

Türkiye’de, 2016 yılı sonunda ilki 2006 yılında inşa edilen Sincan olmak üzere 13 hapisane kampüsü mevcuttu (Sincan, Tekirdağ, Maltepe, Silivri, Kocaeli, İzmir/Aliağa, Kayseri, Şanlıurfa, Hatay, Elazığ, Van, Tarsus, Diyarbakır) 2017 yılı içinde de 3 hapisane

ne kampüsünün proje çalışmalarına başlaması planlanmaktaydı (Çorlu, Konya, Aksaray).

Burası Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü. Kampüs içerisinde 8 L Tipi, bir Açık bir de Kapalı olmak üzere 10 hapislane var. 2018 yılında burada tutulan mahpus sayısı 18 bine ulaşmıştı.

Bu dönüşüm insan hakları açısından önemlidir. Önemlidir çünkü kaza hapisaneleri, kanunlar tarafından suç addedilen fiilin failinin, yani mahkemelerin hakkında hapis cezası verdiği kişilerin kendi ilçelerinde hapis yatabilmesine olanak sağlıyordu. Bu sayede mahpus, ailesinden ve sosyal çevresinden kopmadan hapiste tutulabiliyor, mahpusun aynı ilçede olan ailesi ve avukatı kendisini fazladan bir zaman ve maddi imkân ayırmadan ziyaret edebiliyordu (başka ildeki yakınlarını veya müvekkilini ziyaret etmek hem zaman hem de maliyet arttıran bir durum yaratmaktadır. Mesafe arttıkça harcanan zaman ve maliyet de artmaktadır).

Bu dönüşüm, sosyal bilimler açısından da değerlendirilmeye muhtaçtır. Yeni inşa edilen kampüs tipi hapisanelerin temel özelliklerinin şunlar olduğu söylenebilir:

- Şehrin tamamen dışına inşa edilirler (Örneğin Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü, Silivri ilçesine 12 km, İstanbul'a ise 70 km mesafede bulunmaktadır)
- Sayılarının şu an için 16 olduğu ve 14 ilde kuruldukları düşünülürse, mahpusların 81 ilden buralara toplanması dolayısıyla yaşadıkları ve ailesinin olduğu illerden farklı illerde hapis tutulmaları sonucunu doğurmaktadır.
- Mahpusların teşhis ve tedavi görecekları hastane ve yargılamalarının yapılacağı mahkemeler de kampüs alanı içerisinde inşa edilebilmektedir. Bu durum, mahpusların haklarında verilen hüküm süresince kampüs alanı dışına çıkamamasına yol açmaktadır.
- Kampüs tipi hapisanelerde, buralarda görev yapmakta olan personel ve yakınları için lojmanlar, alışveriş merkezi, oyun salonu, kuaför, kafeterya, restoran, aile sağlığı merkezi, misafirhane, ilköğretim okulu, kreş vb. de inşa edilebilmektedir (Örneğin Silivri Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü'nde tüm bu sayılanlar olmakla birlikte lojman sayısı 500'dür)

Bu özellikler, kampüs tipi hapisanelerin, tesis ve hizmetleriyle mahpusu ve personeli kampüs alanına mecbur bırakan veya alan dışında çıkma ihtiyacını minimuma indiren; mahpus (ve aileleri), personel (ve aileleri), jandarma üçlüsü dışında insanlarla teması neredeyse ortadan kaldıran yapılar olduğunu göstermektedir. Bu halleriyle kampüs tipi hapisaneler, 19. yüzyıl ada hapisanelerine benzer bir mekanizma olarak işlemektedir. Bu mekanizmanın yol açabileceği sonuçlar önemlidir ve dikkat çekilmelidir.

Kampüs tipi hapisaneler personeli ve mahpusları, “gardiyan” ve “suçlu” kimlikleri içerisinde hapsedme potansiyeli taşımaktadır. Kaza hapisaneleri, küçük ölçekli yapılar olduğu için ve mahpusun da çalışanın da aynı ilçede yaşamaları nedeniyle birbirlerini sadece “infaz koruma memuru-mahpus” ikilemi içerisinde değil de komşu, okuldan tanıdık, çocuğunun arkadaşı, esnaf vb. farklı roller içerisinde bilme olanağı sunan yapılar kampüs tipi hapisaneler infaz koruma memurları için mahpusları “suçlu”, mahpuslar için de infaz koruma memurlarını “gardiyan” olarak sabitlemektedir.

Kaza tipi hapisanelerde personel, görevi bittiğinde sivil kıyafetlerini giyer ve hapisane kapısından dışarı adım attığında şehrin içine girebilir. Bu sayede bindiği sivil bir aracın, gittiği bir dükkanın, marketin, berberin müşterisidir. Sokakta gördüğü bir insan için belki komşusu belki çocuklarının aynı okula gittiği bir velidir. Kaza tipi hapisaneler hapisane personeline farklı rollerle bürünebilme imkânı tanırken kampüs tipi hapisanelerde ise personel görevi bitip hapisane binasının kapsından çıksa dahi hala hapisane alanındadır. Görebileceği insanlar yine hapisane personeli, jandarma veya onların aileleridir. Onlar karşısında da tek rolü yine hapisane personeli olmaktır. Öyle ki bu kapalı yapı (tıpkı askeri lojmanlarda olduğu gibi) lojmanda dahi baskın hale gelmekte, personelin hapisane içerisindeki hiyerarşisini buraya da taşımakta, aileler arasındaki ilişkilere de şekil vermektedir.

Sosyal ilişkilerin “gardiyan” ve “suçlu” ikilemine sıkıştığı, farklı rollere bürünebilme imkânının sınırlandığı bu yapılarda kapatılma kurumlarının, Stanford Hapisane Deneyi (“Zimbardo Deneyi” olarak da bilinir) ile ortaya konulan şiddet zemini daha da güçlü olarak ortaya çıkabilecektir. Kaza tipi hapisanelerdeki mahpusun da çalışanın da aynı ilçede yaşama ve birbirlerini

sadece “infaz koruma memuru-mahpus” ikilemi içerisinde değil de komşu, okuldan tanıdık vb. farklı roller içerisinde tanıma, bilme durumu hapishanelerin şiddet ortaya çıkaran özelliğini dizginlemeye yol açmaktadır. Gündelik yaşam içerisinde tanıdığın, bildiğin birini “insan olanın dışına atmak”, “suçlu” olarak kodlanıp karşına getirilen ve tanımadığın birini “insan olanın dışına atmak” kadar, hızlı ve kolay olmamaktadır.

Tüm bu değerlendirmeler kaza tipi hapishanelerden kampüs tipi hapishanelere geçişin eleştiriye açık olduğunu, insan hakları açısından birçok handikap barındırdığını ortaya koymaktadır.

2016 yılında kapatılan Siverek A3 Tipi Ceza İnfaz Kurumu. Fotoğrafta da görülebileceği gibi kapatılan hapishaneler şehrin içindedir, mahpus sokaktan geçen arabanın, çevredeki okul çocuklarının sesini yani “dışarıda” akıp giden hayatın sesini duyabilmektedir.

2016 yılında açılan Samsun Ceza İnfaz Kurumu. Yeni hapisaneler, şehrin tamamen dışında, şehrin yaşantısından izole, özel araç olmadan ziyaretin zor olduğu yerler olarak tasarlanmış.

"Olağanüstü Hal", KHK'lar ve Siyasi Mahpuslar İçin Yeni İnfaz Rejimi

Türkiye'nin ceza infaz sisteminin yaşadığı bu dönüşüm ve yeni infaz rejimi konjonktürel olarak Olağanüstü Hal (OHAL) sürecinden de etkilendi.

Türkiye'de 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleşen darbe girişiminin ardından 20 Temmuz 2016 tarihinde ilan edilen OHAL ve sonrasında çıkarılan Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) "ceza infaz sistemi" alanında önemli değişikliklere yol açtı. Bir yandan infaz sürelerinde yapılan düzenlemelerle örtük

aflar çıkarılırken diğer yandan da özellikle siyasi mahpuslar açısından infaz rejimi daha da olumsuz hale getirildi. Bu KHK'lar öncesinde adli ve siyasi mahpusların yasa karşısındaki ayrılığı infaz sürelerindeki farklılık (adli mahpuslar haklarında hüküm verilen sürenin 5'te 3'ü siyasi mahpuslar ise 4'te 3'ü oranında hapisanede tutulurlar. Yani hakkında 20 sene hüküm verilen bir adli mahpus 12 sene, siyasi mahpus ise 15 sene hapiste tutulur) ve mevzuatta yer alan "cezalarını bir ve üç kişilik yerde çekerler" ibaresinden yola çıkarak "oda sistemi" iken KHK'larla siyasi mahpusların infaz rejimi sınırlayıcı ve hak gasplarına yol açacak bir şekilde yeniden düzenlenmiştir.

23 Temmuz 2016 tarihli, 667 sayılı KHK ile Türk Ceza Kanununun "Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar", "Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar", "Milli Savunmaya Karşı Suçlar", "Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk" ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren "suçlar ve toplu işlenen suçlar" bakımından tutuklu olanların yakınları tarafından ziyaretlerine, telefon haklarına ve avukat görüşlerine ciddi sınırlamalar getirilmiştir. Aile ziyaretleri "belgelendirilmesi koşuluyla sadece eşi, ikinci dereceye kadar kan ve birinci derece kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı" ile sınırlandırılırken telefon hakları da haftada birden iki haftada bire düşürülmüştür. Avukat görüşleri ise savunma hakkını ve avukat müvekkil gizliliğini ortadan kaldırmaya yönelik düzenlemelere maruz kalmıştır. KHK'nın 6. Maddesinin (d) fıkrasına göre Cumhuriyet savcısının kararıyla görüşmeler teknik cihazla sesli veya görüntülü olarak kaydedilebilir, bir görevli avukat görüş mahallinde bulunabilir, tutuklunun avukatına veya avukatın tutukluya verdiği belgelere el konulabilir, görüşmelerin gün ve saatleri sınırlandırılabilir, görüşmeye son verilebilir, tutuklunun avukatlarıyla görüşmesi sulh ceza hâkimliğince yasaklanabilir.

Siyasi mahpusların avukat görüşleri 29 Ekim 2016 tarihli 676 sayılı KHK ile yeniden ele alınmış, tüm bu sınırlamalar, hükümlüler için, Cumhuriyet başsavcılığının istemi ve infaz hâkimliğinin kararıyla üç ay süresince geçerli olabilecek hale getirilmiştir (Üç aylık sınırlama infaz hâkimliği tarafından üçer aylık dilimler halinde uzatılabilmektedir). Tutuklular için ise sınırlamalar soruşturma aşamasında sulh ceza hâkimliği, kovuşturma aşamasında ise mahkeme kararına bırakılmıştır.

22 Kasım 2016 tarihli 677 sayılı KHK ise “terör örgütü üyeliği veya bu örgütlerin faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar sebebiyle tutuklu veya hükümlü” olanlar için öğrenim hakkını ortadan kaldırmıştır. KHK'nın 4. Maddesinin 1. fıkrası uyarınca siyasi mahpuslar “olağanüstü halin devamı ve kurumda barındırıldıkları süre zarfında, ülke genelinde uygulanan merkezî sınavlar ile örgün veya yaygın her türlü eğitim ve öğretim kurumları ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından ceza infaz kurumu içinde veya dışında yapılan ya da yaptırılan sınavlara giremezler.”

24 Aralık 2017 tarihli 696 sayılı KHK ise 12 Eylül 1980 darbesinin bir ürünü olan tek tip elbise uygulamasını geri getirmiştir. KHK'nın 101. ve 103. maddeleri siyasi mahpusların tek tip elbise giymesini, giymeyi kabul etmemeleri halinde kendilerine disiplin cezası verilmesini öngörmektedir.

Hapishaneler söz konusu olduğunda dikkat çeken bir başka düzenleme ise 1 Eylül 2016 tarihli 673 sayılı KHK ile gerçekleştirilmiştir. Bu KHK'nın 3. Maddesi uyarınca Türkiye'nin 81 ilinde bulunan tüm Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurullarının başkan ve üyelerinin görevlerine son verilmiştir. Türkiye'de hapishanelerin izlenmesiyle görevli ve sorumlu başlıca kuruluşlar olan İzleme Kurulları bu KHK ile işleyemez hale getirilmiştir.

Yukarıda dile getirilen tüm düzenlemeler OHAL döneminde KHK'larla yeni bir infaz rejimi düzenlendiğini, bu düzenlemele-
rin özellikle de siyasi mahpuslara önemli sınırlamalar getirdiğini,
öğrenim ve savunma gibi önemli haklarının ortadan kaldırılması-
nın adımlarının atıldığını ortaya koymaktadır.¹²

"İslah" iddiası ve sosyal görevliler...

"Ülkemizde de 1940'lı yıllardan sonra suçlunun tecridi yoluyla toplumun korunmasını hedefleyen infaz rejimleri terk edilmiştir. Bunun yerine çeşitli tretman modelleri konularak suçlunun ıslahı yoluyla tahliye sonrasına hazırlanmasını amaçlayan infaz rejimleri uygulanmaya başlamıştır." Bu alıntı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 2016 Yılı Faaliyet Raporu'ndan alınmıştır. Hem burada hem de ilgili yasalarda mahpusların "iyileştirilmesi", "ısla-
hı", "topluma kazandırılması" vb. hapis cezasının amaçları arasın-
da gösterilmektedir.

Kampüs tipi hapisanelerin bir diğer olumsuz yanını da "ıslah" iddiasıyla bağdaşmayan kurgusu oluşturmaktadır.¹³ Mahpusu

12 Siyasi mahpuslara yönelik düzenlemeler OHAL ile tırmanışa geçmiş olsa da he-
nüz OHAL ilan edilmemişken Mayıs 2016 tarihinde bir firar gerekçe gösteri-
lerek sınırlayıcı yeni düzenlemeler dayatılmaya başlatılmıştır. Bu düzenlemeler
çerçevesinde mahpusların çamaşırlarını yıkadıkları leğenler yedi kişiye birer tane
olmak üzerine sınırlandırılmış, temizlikte kullanılan çek pas sapsarı 50 cm'e indi-
rilmiş, koşullarda bulundurulabilecek kitap sayısı azaltılmıştır.

13 "İslah" iddiası başlı başına tartışmalı bir iddiadır ve üzerinde ayrıca durulmalıdır.
"Suç" ve "suçlu" kodlamalarının toplumun farklı kesimleri tarafından tartışmalı
olarak ele alındığı ve adli sisteme olan inancın zayıf olduğu durumlarda bu kod-
lamalardan yola çıkan "ıslah" iddiaları da tartışmalı hale gelmektedir (Bu konu
için bakınız: Mustafa Eren, Kapatılmanın Patolojisi, Kalkedon Yayıncılık, İstan-
bul 2014, syf 264-273).

şehrin dışında inşa edilmiş, sosyal yaşamdan izole, ziyaret etmenin zorlaştırıldığı, yüksek beton duvarlarla çevrili mekânlara kapatıldıktan sonra spor salonu, konferans salonu, kütüphane, atölye benzeri imkânlar sunduğunu söyleyip “sosyalleştirmeye” çalışmak otobanların kenarlarındaki doğal çim örtünün üzerine beton döküp sonra onların üzerine yeniden çim döşemeye benzer bir durum oluşturmaktadır. Kaldı ki biraz daha yakından bakıldığında mimari düzenlemenin yanı sıra personel dağılımının da “ıslah” iddiasına denk düşmediği görülmektedir.¹⁴

	Kanuni Kadro	Boş Kadro	Dolu Kadro*	Kaç Mahpusa
Sosyolog	790	365	425	472
Sosyal Çalışmacı	660	411	249	807
Psikolog	1.065	390	675	297
Öğretmen	1.261	609	652	308
Eğitim Uzmanı	15	14	1	201.010
Eğitim Rehberi	5	5	0	!
Pedagog	5	5	0	!
Kütüphaneci	5	5	0	!

**Buradaki rakamlar sadece hapisanelerde değil, denetimli serbestlik müdürlüklerinde görev yapan personeli de kapsamaktadır. Dolayısıyla bu psikolog, sosyolog vb. başına düşen mahpus sayısı aslında daha da fazladır.*

14 Tablo Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 2016 yılı Faaliyet Raporu'ndan yararlanarak hazırlanmıştır.

	Kanuni Kadro	Boş Kadro	Dolu Kadro	Kaç Mahpusa
Müdür	1240	188	1052	191
İnfaz ve Koruma Baş Memuru	3973	1711	2262	88,8
İnfaz ve Koruma Memur	40081	2477	37604	5,3

Bu iki tablo dikkate alındığında hapisanelerin sadece “güvenlik” kaygısıyla ele alındığı ve mahpusların sosyal görevlilerle nadiren karşılaşp sadece “infaz koruma” memurlarıyla yüz yüze olduğu görülmektedir. 297 mahpusa bir psikolog, 807 mahpusa bir sosyal çalışmacı düşünürse, aslında 15 eğitim uzmanı kadrosu varken sadece bir eğitim uzmanı istihdam edilmişse, kadroları olmasına rağmen hiç eğitim rehberi, pedagoğ ve kütüphaneci yoksa burada “ıslah” iddiasının altının boş olduğunu söylemek mümkündür.

STÖ'lerin ve Politika Yapıcıların Rolü ve Sorumluluğu

Bu rakamların ve analizlerin ardından, yazının girişinde yer alan tartışmaya, “total kurumlar” ve onların patolojik karakteri olarak “şiddet” konusuna tekrar dönebiliriz. Hapishanelerin bu patolojik özelliğini kabul ettikten sonra, hapishanesiz bir toplum tasavvur etmek, bu gerçekleşinceye kadar da bu patolojiyi geriletebilmek sorumluluğu ile karşı karşıya kalıyoruz. Bu rol ve sorumluluk devlet kurum ve kuruluşlarından ziyade sivil toplum örgütlerine düşmektedir. Kapalı kurumların şiddet içeren yanını olabildiğince denetim altında tutabilmek, buraları insan hakları ve insan onuruyla “olabildiğince” uyumlu hale getirmek sivil toplum örgütlerinin müdahalesi ve müdahilliği ile mümkündür

ancak. STÖ'lerin dışlandığı, dışında tutulduğu “iyileştirme” çalışmalarının başarılı olabilmesinin imkânı yoktur. Bu kurumlar için “sivil” izleme yapılması elzemdir.

Bu mecburiyet karşısında asıl sorumluluk ise devlete, politika yapıcılara aittir. STÖ'lerin sürece müdahil olabilmesinin kanallarını yaratacak ve bu müdahilliği yasal bir çerçeve içerisinde güvenceye kavuşturabilecek olan devlettir, politika yapıcılarıdır. Politika yapıcıların ve ilgili devlet kurumlarının bu konuda isteksiz olması STÖ'lerin elini kolunu bağlayan bir duruma yol açmakta ve bu alanda çalışma yürütmeyi imkânsız kılmasa da oldukça zorlaştırmaktadır. Kapalı kurumlar bir yana, bir devlette STÖ'lerin kamuya ne kadar müdahil olabildiği o devletin demokratikliğinin başlıca kriterlerinden biri olarak görülebilir. Türkiye'nin bu konudaki karnesi ise ne yazık ki yeterince iyi değildir.

Türkiye'de STÖ'lerin hapishanelerde çalışma yürütebilmesinin, izne tabi olsa da hapishanelere rahatça girebilmesinin ve hapishane idaresi, personeli ve mahpuslarla görüşmeler yapabilmesinin kolay olduğunu söylemek mümkün değildir. Buralar “kapalı kurum” nitelendirmesinin hakkını verecek şekilde STÖ'lere “kapalı”dır. Zaman zaman Adalet Bakanlığı'nın izni ile buralara giriş mümkün olsa dahi, ne STÖ'lerin ne de bu alanda araştırma yürüten akademisyenlerin ve araştırmacıların hapishanelerde rahatça çalışma yürüttüğünü söyleyemeyiz.

Bu konudaki bir diğer sıkıntıyı ise bilgi edinme hakkı önündeki engeller oluşturmaktadır. Derneğimiz, “Bilgi Edinme Başvurusu” aracılığıyla bilgi edinme hakkını yoğun bir şekilde kullanmaya çalışmaktadır. Ancak yaptığımız bilgi edinme başvurularının önemli bir kısmı “talep özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirdiğinden yerine getirilememiştir” denilerek yanıtız bırakılmaktadır.

Bir ülkenin Adalet Bakanlığı'nın hapisanelerinin mevcudunu; kadın hapisaneleri dışında kaç kadın mahpusun hangi hapisanelerde, çocuk hapisaneleri dışında kaç çocuk mahpusun hangi hapisanelerde tutulduğunu; toplam emanet paranın ne kadar olduğunu, bu emanet paradan ne kadar emanet para faizi elde ettiğini; LGBTİ mahpusların kaçının hangi hapisanelerde tutulduğunu bilmemesine imkân var mıdır? Ancak bu ve benzeri sorularımızın hepsi yukarıda belirttiğimiz inandırıcılıktan uzak, hazır kalıp cümleyle cevaplanmakta, daha doğrusu yanıtız bırakılmaktadır. Bilgi edinme başvurularının cevapsız bırakılması devletin bu konuda yeterince istekli olmadığının göstergesi olarak görülebilir.

Biz STÖ'lere "kapalı kurumları" faaliyetleri ve üretimleri aracılığıyla görünür kılmak sorumluluğu, devlete ve politika yapıcılara ise STÖ'lerin müdahil olabilmemesinin önünü açmak görevi düşmektedir.

Neden Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar?

Derneğimiz kurulduğu 2006 yılından bu yana sosyal bilimler literatüründe "dezavantajlı gruplar" olarak da nitelendirilen ancak bizim "özel ihtiyaçları olan" demeyi tercih ettiğimiz mahpus gruplarıyla ilgilenmektedir. Özellikle 2012 yılında "Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Projesi"ne başlayarak ve 2013 yılında Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç İle Mücadele Ofisi'nin "Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı"nın Türkçe çevirisinin yapıp basarak bu konudaki çalışmalarını sistemli ve sürekli hale getirmiştir.

Hapisaneler ve mahpuslar söz konusu olduğunda genel algı, hem hapisaneleri hem de mahpusları tarihten ve kendi içi ayırım-

rından azade bir şekilde, bir bütün olarak düşünmek yönündedir. Oysa bu doğru değildir. Ne hapishaneler ne de oralarda tutulan mahpuslar tek tiptir. Mahpus denildiğinde, kadın, çocuk, engelli, yaşlı, genç, yabancı, LGBTİ, ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü, hasta, çocuğuyla beraber hapiste tutulan kadın, hamile kadın gibi özel ihtiyaçları olabilecek pek çok mahpus grubunu düşünmek yerine soyut bir mahpus düşünmek demek aslında doğallığında erkek, sağlıklı, orta yaşlı, heteroseksüel, Türk, Müslüman, Sünni bir tip düşünmek demektir. Bunun kendisi bir ön kabul haline gelmekte ve hapishanelere dair politika üretilirken de özel ihtiyaçları olan mahpuslar göz ardı edilmektedir.¹⁵ Bu göz ardı edişin doğal sonucu ise “kötü muamele”dir.

Kötü muamele sadece darp etmek veya fiili bir tavır alışla olmaz. Özel ihtiyacı olan insanların bu ihtiyaçlarını karşılamamak ve “tüm insanlara eşit yaklaşıyoruz, kimseye ayrıcalık tanıyamayız” denilerek sözde “eşitlikçi” bir gerekçeyle insanları ihtiyaçlarından mahrum bırakmak da kötü muameledir. Örneğin ortopedik engelli bir mahpusun koğuşunda rahat hareket etmesine, sosyal faaliyetlerden ve alanlardan yararlanmasına olanak sağlayacak düzenlemeleri yapmamak onu yatağa mahkum etmek, fiili tecrit uygulamak anlamına gelmektedir. Bu özel ihtiyaçlar göz ardı edilemez. Göz ardı edildiğinde bu ihtiyaca sahip kişiler kötü muameleyle karşı karşıya kalırlar. Bu kötü muamelenin gerekçesi de “eşitlik” olamaz. “Eşitlikçi” değil “eşitleyici” bir yaklaşıma ihtiyaç vardır.¹⁶

15 Bu konuda ayrıntılı bir yazı için bakınız Mustafa Eren, “Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar”, Teorik Bakış, sayı 4, Mayıs 2014

16 “Eşitlikçi değil eşitleyici yaklaşım” sözü derneğimizin 14 Aralık 2015 tarihinde gerçekleştirdiği “Ankara’da Hapishaneleri Konuşuyoruz” başlıklı sempozyumunda çocuk hakları konusunda çalışmalarını bilen avukat Seda Akço Bilen tarafından kullanılmıştır.

Derneğimiz, özel ihtiyaçları olan mahpuslara yönelik çalışmalar yürütürken ihtiyaçlarının giderilmemesi yoluyla kötü muamele edilmesini engelleyebilmek ve özel ihtiyaçları olan mahpus gruplarının durumlarını ortaya koymak, sorunlarını görünür kılmak ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmak amaçlarıyla hareket etmektedir. Bu mahpus gruplarının uğradığı hak ihlallerini ve maruz bırakıldıkları kötü muameleyi geriletebilmek ancak bu ve benzeri çalışmalarla mümkün olacaktır.

Mustafa Eren
CİSST/TCPS Yönetim Kurulu Üyesi
Haziran 2018

1. GİRİŞ

Hapishanelerde ayrımcılık, şiddet, aşağılanma ve cinsel tacize en çok maruz kalan gruplardan biri lezbiyen, gey, biseksüel, trans ve interseks (LGBTİ) mahpuslardır. LGBTİ'lerin Türkiye'de genel olarak yaşadıkları sorunları düşündüğümüzde, hapishanelerde karşılaşacakları problemlerin katlanarak artacağını tahmin etmek zor değildir. Ulusal mevzuatta LGBTİ mahpusların özel ihtiyaçlarına yönelik bir politika olmamasının yanı sıra idari personel ve ceza infaz memurlarını bu hususta eğitecek bir program da mevcut değildir.¹ Bu sebeple LGBTİ mahpusların, infaz süresini insan haklarına ve onuruna uygun geçirmelerini sağlayacak koşulları yaratacak, buldukları hapishanelerde gü-

1 Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, özel ihtiyaçları olan mahpuslarla ilgili olarak son yıllarda çalışmalar yürütmeye başlamıştır. Son olarak 2015 yılında basılı yayın haline getirilen YARDM adlı çalışmada LGBTİ mahpuslara da kısmen yer verilmiştir. Bu girişimler olumlu olsa da bu çalışmaların henüz yetersiz olması ve STÖ'leri bu sürece dahil etme konusundaki eksiklik nedeniyle eleştiriye açıktır.

venliklerini alacak, kendilerine özgü ihtiyaçlarını karşılayacak, hapsedilme sonrasında topluma yeniden katılımları için programlar hazırlayacak, bu minvalde stratejiler oluşturacak ve tüm bunları uygulamaya geçirecek yöntemler geliştirmek elzemdir.

LGBTİ mahpusların sorunları, Türkiye’de LGBTİ hakları alanında çalışan dernekler ve aktivistler tarafından takip edilmiş, son yıllarda çeşitli çalışmalar ve makalelerle tartışma zemini bulmuştur.² Bu çalışmalar arasında Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği’nin (CİSST) 2013 yılında tamamladığı Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Projesi³ kapsamında öne çıkmaktadır. Projenin dört ana grubundan (Engelli, LGBTİ, Yabancı, Yaşlı) biri olan LGBTİ mahpusların güncel sorunları proje süresince tartışılmış, hapisanede yaşanan hak ihlalleri üzerine metinler oluşturulmuştur. Araştırmanın verileri politika yapıcılara iletilerek konunun meclis gündemine taşınması sağlanmıştır. Bir diğer önemli çalışma ise Rosida Koyuncu’nun derlediği, LGBTİ mahpusların hapisane deneyimlerini aktardıkları *Voltaçark* isimli kitaptır.⁴

2 Bkz: Kaos GL, “LGBTİ Bireylerin İnsan Hakları Raporu”, 2008; “Türkiye’de LGBTİ Mahpus Olmak, Homofobi Hem İçeride Hem Dışarıda”, Bianet, 07.09.2013, Erişim Tarihi 17.02.2016.

Türkiye’de Trans Kadın Mahpuslar http://www.pembeyat.org/dosya/turkiye-de_trans_kadin_mahpuslar.pdf

3 Mustafa Eren’in koordinatörlüğü ile yürütülen projenin sonuç raporu: http://www.cezaevindestk.org/duyuru-105-ozel-ihtiyaclari-olan-mahpuslar-projesi-sonuc-raporu___kasim_2013, Erişim Tarihi 19.05.2015.

4 Koyuncu, R. (2015), *Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak*, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

Türkiye'de LGBTİ Mahpus Olmak isimli bu çalışma, var olan araştırmalardan yola çıkarak güncel durum üzerine odaklanacaktır. Mahpusların sesini duyurmak adına, dört seneyi aşkın süredir yürütülen mektuplaşma faaliyeti sonucunda spesifik konularda aktarılan mahpus anlatımlarına kitap boyunca yer verilmiştir. Bu süreçte ayrıca LGBTİ ve insan hakları alanlarında çalışan dernek, araştırmacı ve aktivistlerle çeşitli platformlarda bir araya gelinmiş, bilgi ve tecrübe paylaşımında süreklilik sağlanmıştır. Kitapta aktarılan verilerden bazıları ise soru önergesi, bilgi edinme başvuruları gibi yasal yollarla edinilmiştir.

2. SAYISAL VERİLER

Öncelikle Türkiye'deki LGBTİ mahpuslardan bahsettiğimizde tüm öznelerle eşit şekilde ulaşamadığımızı belirtmekte fayda var. Türkiye hapishanelerinde sorunlarını ve sayılarını öğrenebildiğimiz mahpuslar ağırlıklı olarak trans kadınlar ve eşcinsel erkeklerdir. Bu duruma sebep olan temel unsur hapishaneye giriş aşamasında, yerleştirmeye de etki eden görünürlüktür. Lezbiyenler, biseksüel kadın ve erkekler, trans erkekler ayrımcılık ve kötü muameleden korunmak adına kimliklerini açıklamamayı tercih etmekte. Bu sebeple onlara dair verilerin yalnızca yasal yollarla değil, mektuplaşma ile de ulaşılabilirlikleri yok denecek kadar azdır. İnterseks bireylere dair ise ne Adalet Bakanlığı'nın paylaştığı verilerde ne de sivil toplum örgütlerinin elinde bilgi mevcuttur. Yine de trans kadın ve eşcinsel erkeklerin tecrübelerinin trans erkek, lezbiyen, biseksüel ve interseks için de çoğunlukla geçerli olabileceği ve/veya kendilerine özgü varyasyonları olabileceği aşikârdır.

Önsözde de bahsedilmiş olan, hapisanelere ve mahpuslara ilişkin veriler elde edebilmenin zorluğu, söz konusu LGBTİ'ler olduğunda artabilmektedir. Adalet Bakanlığı, bilgi edinme başvuruları veya soru önermeleri olmadan LGBTİ mahpuslara ilişkin veri paylaşmamaktadır. Yasal yollarla dahi cüzi miktarda bilgi edinilebildiği göz önünde bulundurulduğunda, bu durum, LGBTİ mahpuslara ilişkin durumu değerlendirmeyi ve periyodik raporlama yapabilmeyi zorlaştırmaktadır.

Hapishanelerde tutulan LGBTİ'lere ilişkin ulaşılabildiğimiz ilk sayısal veriler CİSST'in de katkısıyla CHP milletvekili Melda Onur tarafından Adalet Bakanlığı'na verilen soru önergesinin cevaplarında mevcut. Bu cevapta 15 Nisan 2013 tarihinde Türkiye hapishanelerinde "farklı cinsel yönelimleri olan" 81 tutuklu ve hükümlünün bulunduğu ifade edilmiştir.⁵

5 Temmuz 2013 tarihinde CİSST'in Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yaptığı bilgi edinme başvurusunun sonucunda ise 15 Mayıs 2013 tarihi itibarıyla Türkiye'nin 18 ayrı hapishanesinde 79 LGBTİ mahpus olduğu öğrenilmiştir, en yoğun LGBTİ nüfusu olan hapishaneler şu şekilde listelenmektedir:⁶

5 <http://meldaonur.net/?p=3207>

6 Mustafa Eren'in koordinatörlüğü ile yürütülen projenin sonuç raporu: http://www.cezaevindestk.org/duyuru-105-ozel-ihityaclari-olan-mahpuslar-projesi-sonuc-raporu___kasim_2013, Erişim Tarihi 19.05.2015.

Mahpus Sayısı	Hapishane Sayısı	Hapishaneler
11	1	Maltepe
9	1	Eskişehir
7	2	Antalya L, Metris 2
6	4	Alanya L, Ankara 2 L, Bafra T, Kocaeli 2 T
5	1	Çorum
4	1	Ankara 1 L
3	1	Kocaeli 1 T
2	2	Adana E, Buca
1	5	Afyonkarahisar E, Burdur E, Nevşehir E, Sivas E, Tokat T

2014 yılının Mayıs ayında yapılan bilgi edinme başvurusuna verilen cevapta Türkiye hapishanelerinde 95 LGBTİ mahpus olduğu bilgisi verilmiş fakat kaçının hangi hapishanede tutulduğu açıklanmamıştır. 20 Ocak 2016 tarihinde CİSST'in LGBTİ derneklerinden birer temsilciyle birlikte Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yaptığı ziyarette LGBTİ mahpusların sayısının 137 olduğu öğrenilmiştir. Yine 2016 yılı başında yapılan bilgi edinme başvurularında Türkiyeli LGBTİ mahpusların kaçının hangi hapishanelerde tutulduğu, yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların sayısı ve hangi hapishanelerde tutulduğuna dair sorular yanıtızsız bırakılmıştır.

2013 verilerine ilişkin LGBTİ mahpusların genel tablosu çıkarılmaya çalışılırken gözden kaçırılmaması gereken iki ayrıntı vardır:

1- Melda Onur'un soru önergesinde verilen cevaba göre 15 Nisan 2013 tarihinde LGBTİ mahpusların "22'si adam öldürme, 30'u

yağma, 14'ü hırsızlık, 6'sı uyuşturucu, 3'ü cinsel saldırı, 2'si konut dokunulmazlığını ihlal, 2'si başkasına ait kredi kartını izinsiz kullanma, 1'i kamu malına zarar verme, 1'i de yaralama filleri nedeniyle hapisanede tutulmaktadır". Bu cevaptan anlaşılacağı üzere LGBTİ bireylerin hapsedilmelerine sebep olan fillerinin başlıca nedenleri can güvenlikleri ve geçim kaynaklarından mahrum bırakılmalarıdır.

2- CİSST'in bilgi edinme başvurusuna 24 Temmuz 2013 tarihinde gelen cevap neticesinde varılabilecek bir çıkarım ise LGBTİ bireylerin yargılama süreçlerinde olumsuz ve ayrımcı tutumlarla karşılaşmaları hakkındadır. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün cevabında mahpusların 8'inin tutuklu 71'inin hükümlü olduğu görülmektedir. Yani LGBTİ mahpusların yaklaşık 10'da 1'i tutukludur. 17 Temmuz 2013 tarihli veriye göre ise Türkiye'deki mahpusların 26.809'u tutuklu, 105.419'u hükümlüdür. Bu da yaklaşık 5'te 1'i oranındadır. Bu rakamlar, LGBTİ mahpusların hükümlülük oranının mahpusların geneline oranla iki kat fazla olduğunu göstermektedir. LGBTİ mahpusların dava sürelerine ilişkin veriye sahip olamasak da bu farklılıktan yola çıkarak LGBTİ bireylerin dava süreçlerinin diğer mahpuslara oranla hızlı işlediğini ve olumsuz önyargılardan kaynaklı olarak kısa süre içerisinde cezalandırıldıklarını söylemek mümkündür. Bu, ciddi ve araştırılması gereken bir iddiadır.

3. LGBTİ MAHPUSLARIN ÖZEL İHTİYAÇLARI, YAŞADIKLARI ZORLUKLAR VE KONUYA GETİRİLEN ÖNERİLER

Türkiye'deki LGBTİ mahpusların anlatımlarına baktığımızda, onları diğer mahpuslardan ayıran temel, yaşamsal ihtiyaçları olduğunu görmekteyiz. Bu ihtiyaçlar çeşitli ülkelerde benzerlik gösterse dahi, onları karşılamak adına ülkelerin geliştirdiği yöntem ve stratejiler farklılaşmaktadır. Bu stratejilerin başında da karar verici mekanizmaların LGBTİ mahpusları sürece dahil ederek sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapması gelir. Bu işbirliği içerisinde LGBTİ mahpuslara özgü ihtiyaçların belirlenmesi, yapılacak tüm düzenlemelerde bu ihtiyaçların göz önünde bulundurulması elzemdir. Bu sebeple, kitabın bu bölümünde değinilen spesifik ihtiyaç ve sorunlardan sonra farklı ülkelerden işbirliği ve hassasiyeti vurgulayan örnekler yer almaktadır.

LGBTİ mahpusların yaşadıkları sorunların başında yerleştiril-

meleri ile ilgili izlenen yöntem gelmektedir. Türkiye hapishanelerinde trans kadınlar, cinsiyet geçiş sürecini tamamlayıp resmi kadın kimliğine sahip olmadıkları sürece kadın hapishanesine yerleştirilmezler. Erkek hapishanelerine götürülen trans kadın ve açık kimlikli eşcinsel erkekler de, heteroseksüel erkeklerle aynı koşullara konmazlar. Kendileri için oluşturulan koşula/koşullara konulabildikleri gibi sayının yetersiz olması durumunda tekli hücrelerde de tutulabilmektedirler. Lezbiyenler, biseksüel kadınlar ve cinsiyet geçiş sürecini tamamlayarak resmi erkek kimliği almış olmayan trans erkekler kadın hapishanelerine yerleştirilmektedir. Hapishanede yaşanabilecek ayrımcılık, yalnızlaştırma, aşağılama, istismar, cinsel taciz ve tecavüz göz önünde bulundurulduğunda LGBTİ mahpusların cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerini açıklamamaları anlaşılır bir durumdur. Bu bağlamda biseksüel ve eşcinsel erkekler açık kimlikli değilse erkek hapishanelerinin erkek koşullarında kalmaktadırlar.

Trans kadınlar ve eşcinsel erkeklerin erkek hapishanelerine konulması yapısal ve pratik birçok soruna yol açar. Heteroseksüel erkek mahpusların ihtiyaçlarına göre tasarlanmış olan hapishanelerde trans kadınlar ihtiyaçlarını karşılayamazlar. Örneğin erkek hapishanelerinin kantinlerinde cımbız, ağda, kadın iç çamaşırı, topuklu ayakkabı, makyaj malzemeleri gibi ürünler satılmadığı için trans kadınlar bu tip ihtiyaçlarından mahrum kalabilmekteler.⁷

Moralmen kötüyüm. Bir eşya yardımı yapan arkadaş vardı. O da artık yok. Yolladığı kargoyu geri yollatmış

7 “Mahpusa Cımbız ve Makas Neden Verilmez!”, 08.08.2014, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 31.05.2015.

yeni gelen 1. Müdür (...) Kantinde zaten kadın iç çamaşırı, kadın ürünü satılmıyor. İnan bunaldım. (D. Ç., Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Yukarıdaki alıntıda kantinde satılmayan ihtiyaçların yanı sıra kargoların engellenmesi konusu da geçmektedir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, hapishanenin bulunduğu şehrin sınırları içerisinde yollanan kargoların hapishanelere kabul edilmemesi kararını almış ve bu durum zorunlu ihtiyaçlarının bir kısmını sadece kargo yoluyla karşılayabilen LGBTİ mahpusları doğrudan etkileyen bir sonuç yaratmıştır.

Ayrıca bulunduğum kurum, mevzuat ve kurallar gereği (İstanbul içi) tarafımıza gönderilen kargolarımız geri iade ediliyor. Bu konuda şehir dışı gönderilen kargo kabul ediliyor. Ayrıca dernekten LGBTİ bireyler için kıyafetler geldiği zaman kapıdan görevliye teslim edilmesi durumunda tarafımıza ulaştırabilirsiniz. (R.S., Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Ayrıca hapishanelerin genel yapısı itibariyle, kimliklerinin görünürlüğü diğer erkeklerin/erkekliklerin içinde erimesi beklenen trans kadın ve eşcinsel erkeklerden, erkek gibi yaşamaları, erkek kılık kıyafeti giymeleri, saçlarını kestirmeleri istenebilmektedir.

Bana gönderilen kadın elbiselerini içeri almıyorlardı. Burası erkek cezaevi kadın kıyafeti alınmaz, dediler. "Sen de erkek elbiseleri giy!" demelerine rağmen erkek elbisesi giymedim. Bu nedenle de 40 gün boyunca yıkanmadım, üstümdeki elbiseleri de hiç çıkarmadım.

*Eğer elbiselerimi çıkarırsam odada arama bahanesiyle gelip alırlar diye korktum. Bu yüzden hiç erkek elbisesi giymedim.*⁸

Hapishanelerin heteronormatif oluşu sadece trans kadın ve eşcinsel erkekleri değil kadın hapishanelerinde kalan lezbiyen kadınları ve trans erkekleri de etkilemektedir. Trans erkek mahpuslar istemedikleri atölyelere katılmak zorunda bırakılmakta, saçları kısa olanların saçlarını uzatmaları idare tarafından dayatılmaktadır.⁹

Özel ihtiyaçlar hakkında idari ve yasal eksikliğin yarattığı boşlukları sivil toplum doldurmaya çalışılmaktadır. Aileleri ve yakın çevrelerinden maddi, manevi ya da hukuki destek alamayan mahpuslar, ihtiyaçları için LGBTİ ve insan hakları derneklerine mektuplarla ulaşabilmekte ve ihtiyaçlarını belirtebilmektedir.

LGBTİ mahpusların özel ihtiyaçlarını aşağıdaki başlıklarla detaylandırmadan önce kitabın ikinci baskısının 20 Temmuz 2016 tarihinde olağanüstü halin (OHAL) ilan edilmesi ve günümüze kadar yayınlanan Kanun Hükmünde Kararnamelerin (KHK) devlet ve toplum ilişkilerinde yarattığı köklü değişiklikleri göz önünde bulundurarak hapishaneleri tartışmak gerekir. Bu etki alanının içerisinde de tüm mahpusların yaşadıkları sorunlara ek olarak LGBTİ mahpusların bu süreçten nasıl etkilendiğini ve hangi ayrımcılıklara maruz kaldıklarını aktarmak önemlidir.

Önsözde de açıklandığı gibi 696 sayılı KHK mahpusların duruş-

8 Koyuncu, R. (2015:109), Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

9 Trans erkekler ile gerçekleştirdiğimiz röportajları ekler bölümünde okuyabilirsiniz.

maya giderken tek tip kıyafet giyme zorunluğu getirilmiş ve bu kapsamda kıyafetlerin renk ve biçimleri ayrıntılı açıklanmıştır. Tek tip kıyafet ile ilgili çıkan KHK'da yalnız bir özel uygulama olduğunu görmekteyiz. Çocuk ve hamile kadınlara bu maddenin hükümleri uygulanmayacaktır. İkili cinsiyet sistemi ile açıklanan bu maddede LGBTİ mahpuslar dışarıda bırakılmıştır.

Yine önsözde belirttiğimiz gibi OHAL henüz ilan edilmemişken Mayıs 2016 tarihinde hapisnedenen firar eden mahpuslar gerekçe gösterilerek yeni bir uygulama başlatılmıştır.¹⁰ Tüm bu süreç mahpusların yaşam alanlarını doğrudan ve/veya dolaylı etkilediği gibi, var olan hakların askıya alınması ile ihlallere ve kötü muamelelere zemin hazırlamıştır. Hapishane koşulları özel ihtiyaçları olan tüm mahpusları farklı özgünlüklerle etkilediği gibi söz konusu LGBTİ mahpuslar olduğunda da sağlık hakkına erişebilmekten kötü muameleye maruz kalmaya, ihtiyaçlara ulaşamamaktan darp edilmeye kadar birçok hak ihlali ön plana çıkmaktadır.

Son dönem gelen başvurularda mektuplar üzerinden şikâyetlerin anlatılamadığını, mektuplara bu sebeple el konulduğunu ve mektupların dışarıya çıkarılmadığını bu nedenle derneğe gelen mektupların sayısında azalma olduğunu söylemek mümkündür.

10 <https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/181552-turkiye-hapishaneleri-son-10-yil-ve-yakin-donemdeki-gelismeler>, Erişim Tarihi 02.01.2018.

(140)

11.01.2018

Gönlü:	F	Adı:	Katip Mustafa Çelebi Mah. Billurcu
Alanya 6. Tipi K.C.	A	Sok. No 5: Daire 2	Beyoğlu
Baba adı:	K		İSTANBUL
	S		

Merhabalar hanım ~~gönlü~~ umarım iyisinizdir. Geçmiş bayramınızı en içten dileklerle kutlarım. Ağrıca üstün qabalarınız sayesinde ferua sevkini şürettiniz ama maddi imkansızlıktan dolayı benden yol ücreti 2.370 TL istendiği işin gidemedim. Bu faksından önce size 2 tane daha faks yazdım ama gitir yapılmadığı gibi birde disiplin cezası aldım. Sebep burada yaşadığım olumsuzlukları dışarı bildirmeyim diye. Ağırca deniyorki ne yaşarsan yaşa hiçbir mahpusiyetini dışarı bildirmeye cekin kuvamu kütlemek üzereyim. O yazdım bu faksında hiçbirseye dayanmaycam. Şimdiye kadar benim için yaptığınız herşey için çok çok teşekkür eder saygılarımla sunarım.

Hapishane idaresi ve infaz koruma memurlarının davranışlarının değiştiği, mahpusların cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine yönelik saldırıların arttığı, ayrımcı tutumlar sergilediği, taciz ve tecavüz iddialarının olduğu¹¹, parfüm, topuklu ayakkabı, takı gibi malzemelerin depolara kaldırıldığı, trans mahpuslarla eşcinsel mahpusların bazı hapishanelerde ayrı koşullara konulduğu ve hapishane idaresinin inisiyatifine göre bu ihtiyaçların bazı gruplara verilirken bazılarında verilmediği, af beklentilerinin olduğu bu sebeple insan hakları başvuruları yapmak konusunda çekimser oldukları ve disiplin cezası almamak için dikkat etikleri mektuplara yansımıştır. Yakın zamanda yaşanan bir diğer olay ise cinsiyet geçiş sürecinin son aşamasında olan trans kadının ameliyatını gerçekleştirmek için Maltepe hapishanesine sevk edilmesi ve kontrol için hastaneye götürülürken kıyafetleri ve topuklu ayakkabısı sebebiyle darp edilmesini söyleyebiliriz.

11 <https://lgbthapiste.wordpress.com/2017/11/23/trans-mahpusa-tecavuz-iddiasi/>, Erişim Tarihi 15.01.2018.

23-10-2017
Pazartesi

MERHABA

Nasılın Umarım İyisindir. Sende Beni
Sarımsan Dilekçeriden de Anlayacağın Üzere
Pek İyş Değdim. "Zar, Zor Sevkişi Yaptırdım
1358 Lira 22 Kurus Para Verdin Anelığıat İcin
Geldim Hakaretler Asağlamalar Daşp Ne
Aparsan Mevcut Anelığıat İcin Geldim Bana
Erişek Kuşafeti Gündümeğe, Çalışuygular Psikolojik
İşkence Yapuygular, İnsanlığın "Pis" Yok. Ben
Buraya Gelirken Öpkenc Hakim Olacağına Söz
Verdin Kendine. Durmadan Tahrik Ediygular.
Buraya Gelebilnek İcin Aklık Geeri Yaptım. Ana
İstanbul İcin Hayal Kırıklığı Yasadım. Ceraherlerinde
Yasananları Sineye Çekmediğın Hakkıını Savunduğın
İcin Bana Ne Zülmeler Yapuygular. Dayanması
İnan Çok Güc Az Kaldı Kırıklığına Kavusmana
Bu Üzünden Sabır Dayanım. Tek Sorunun Anelığıat
Kalrus Hastane Süresi Baslosa Rahatlıyıcam
Sıraya Aldık Hastane İcin Dayıgular. Daha
Tahlikler Yapılacak Hastane Gün Verecek. Neşre
Beklenedeğın. Bu Analar Seni Kurus Olabilürim
Kurusa Bakma, Şikayet Dilekçerü Hüştan Basvurus
Yaparsın. Kendine İyş Bak Demekteli Herkese
Selam Söyle Sevginle Sağlıcakla Kal

Sevgiler

Yine aktarılan sorunlardan biri kapasite fazlalığı sebebiyle heteroseksüel olduğu düşünülen ve akıl ve ruh sağlığı sorunu yaşayan mahpusların LGBTİ'lerle aynı koşullara alındığına dairdir. Kapasite fazlalığının diğer etkilerini tekli hücrede olan LGBTİ mahpusların koşullara sevkinin yapılmaması,¹² ring araçlarında yaşanan yoğunluk sebebiyle de güvenlik gerekçesiyle erkek mahpuslarla bir araya getirilmeyen eşcinsel erkeğin "cinsel konumundan" ringe alınmaması ve sevk süresinin gecikmesi şeklinde sıralayabiliriz.

12 Geçtiğimiz yıldan bugüne diğer LGBTİ mahpusların olduğu hapisanelere sevk edilmek isteyen mahpusun 4 ayrı hapisaneye gönderilmesi ve bu süreçte yaşadığı ihlalleri anlattığımız haber için bkz: <https://lgbthapiste.wordpress.com/2018/05/10/tecritte-tutulan-lgbti-mahpus-intiharin-esigine-geldim/> Erişim Tarihi: 20.06.2018

- Diyarbakır'da Trans kimliğime, ismime, cısmıme, bedesime herhangi saygı gösteriyorlardı, aslında bu biraz benim sükunetle oldu fakat aynı durumu Tekirdağ'da yaşamadım... Anlatat okunmuşundan ötürü travmatik kimlikli olduğum için transseksüel yapıda olmanın, geçiştenim olması filan enter isin bir anlam ifade etmiyor ve dışardan travmatik kimlikli olma ile ilgileniyorlar... Bazı memurlar elle arama yaparken buseksüel desiller, fakat bazı memurlar trans kimliğimden ötürü buseksüel yapıya ena göre önemini yapıyor, istediğin isim ile hitap ediyorlar yeni hep aynı değil... Anlatış okutuları var aralarında ☺
- Kurumda diğer haberdarları gibi ekrinliklerimin alınmasında ötürü psiko-sosyal birime 2 sayfa dilekçe yazarak cinsiyet geçiş sürecinden bahsettim ve gene sekizim yapılarımı talep ettim sözde işleniciler fakat bilgi ekrinliklerimin olması bizi baya mağdur ediyor
- Eylül ayında inzai hakimliğine yazmış olduğum dilekçe dilekçem ise sanli teh dardim maksuy' matzemeleri ve kadın giyimim's gibi bu talepler üzerinden asil sanli'ımı genmeden gelmiş ve reddine karar vermiş. Bende Nöbetçi Agr crea'ya itirazda bulurdum ve Trans kadın olarak kurumda yaşamış olduğum cinsiyet ayrımcılığını inzai hakimliğinde 'bi bazurarda'da yaşadığını belirttim, 44. maddeden AİHM sözleşmesininin 14. maddesinin ihlalinden bahsettim, asil sanli'ından, bak yakınlıklarından bahsettim, tıfı muameleden, tedaviye erişim hakkımın engellenmesinden, cinsiyet ayrımcılığında vs böyle sıralayarak asilbölgeye vardım, beherde AİHM'ye kadar uzur ☺
- Yemec Yemek kurusunda ise transseksüel durum ile karıştırdım yeni verilen yemekler aynı yemecin yapılarını, tuzaşuz ve etiz olanları veripolar ama bebüt yeni ☺
- Ruh sağlığı kurumunda bir insanın beden sağlığında korunması yeni bu dışarıda yaşamış olduğum bek yoksun kutlu, bedesime erkeklerin dokunması, erkeklerin arama yapması, trans kimliğimin yok sayılması, tedaviye erişiminin engellenmesi ve zorlaştırılması, 1 aydan fazla bir süre ile

istiyorum dediğim halde revire şikâyetlenmem, ilgili hastahane sevdimin yapılması, bazen erkek ismi ile kitap etmeleri gibi hak yoklukları, hak ihlalleri sonucunda ağır ruhsal sıkıntıya yaşayarak 24 Kasım tarihinde 4 kutu ilaç ile birlikte istihbar girişiminde bulundum, hastahaneye kaldırıldım midem yandı ve disiplin suçundan ceza vermek istedikler, bende savunma yaptım ve savunmam kabul edildi.

- OTAL'den ötürü faaliyet zaten yok, OTAL olmasada faaliyet yok \Rightarrow ters olduğumuz için tek faaliyet spor suçum.

- OTAL'den ötürü kitap'ta talep edemiyorduk suçum.

- Hormon'a erişim hakkım var ama gerekli denetimlik bağlantılı olarak psikiyatri'ye ve ürolojiye gitme hakkım yok \Rightarrow iyiki dışarıdayken hormon'a bakımınımı yoksun hormon seviyemi kontrol etmek içinde uğraşmak zorunda kalabiliydim.

- Yaşımış olduğum kitap çok yardımcı oldu \Rightarrow \heartsuit

Yaşımış olduğum sorunların önceliği simdiyle bu kadar \Rightarrow in ameliyatına izin verilmiş gerekli yelere revki işin bakımını yapmış fakat gittiği zaman tek kalırsam pek iyi olmaz \Rightarrow Bizler işin hayat, yaşamın her alanında zorluyoruz \Rightarrow Sorularımızın cevabını umucun vardır, onun cevaplarını da bekliyoruz.

Sorularımızın sonucu geldim, sorularımı şiflendirmiş işin size ve demekteli arkadaşlara tskr ederim ve demekteli arkadaşlara da selam ederim.

Sevgiyle, sağlıklıyla krakn

Not: Gebzedeki

yazdım, bilgisi olsun \Rightarrow

Mektup

3.1. Adalete Erişim

LGBTİ'ler yalnızca hapsedildikleri süreçte değil, toplumsal hayatta da adalete erişim konusunda sorunlarla karşılaşır. Bu sorunların başında kolluk kuvvetlerine şikâyetlerini ilettiklerinde maruz kalabildikleri sözel, fiziksel saldırılar gelmektedir. Ayrıca hukuki süreçte ayrımcılığa uğramaları da adalete erişme yolunda bir engeldir. LGBTİ'lerin adalete erişimde karşılaştıkları sorunlar, mahkeme sürecinde cezalarının karara bağlanmasına da etki edebilmektedir.

En basitinden, mahkemede söz hakkın yok. Yaptığın savunmanın hiçbir hükmü yok. Savcı ve hâkimlerin gözünde potansiyel suçlu, cani, canavar olarak görülüyorsun. Aşağılık bir insan olarak yargılanıyorsun. Her davranışlarında hissettiriyorlar. Söz konusu olan bir travestiye, yasalarda kanaat cezası olmasa da kanaat cezası veriyorlar. Hiçbir delil olmadığı halde, sadece olay yerinde bulunduğum için suçlandım. Birkaç kişinin hakkımda yalancı şahitlik yapmasıyla, olay üstüme yıkıldı. İşlemediğim bir suç yüzünden ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası aldım. Bu kadar ağır bir cezayı hâkimin kanaatıyla travesti olduğum için bana verdiler.¹³

Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 17. maddesinde "Hiç kimsenin özel ve aile yaşamına, konutuna veya haberleşmesine keyfi veya hukuka aykırı olarak müdahale edilemez; onuru veya itibarı hukuka aykırı saldırılara maruz bırakılamaz.

13 A.g.e., s. 115-116.

Herkes bu tür saldırılara veya müdahalelere karşı hukuk tarafından korunma hakkına sahiptir” demektedir. Sözleşmenin 10/1 maddesi de “Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkes, insani muamele ve insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onuruna saygı görme hakkına sahiptir” der. Türkiye'nin de imzacı olduğu bu sözleşme¹⁴ ayırım gözetmeksizin tüm insanlara eşit davranılmasını ve tüm mahpusların insanlık onuruna saygı gösterilmesi gerektiğini belirtmektedir. Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ayrımcılığı da bu kapsamda görülebilir ve LGBTİ bireylere yönelik ayrımcılık da uluslararası bu sözleşmeler gereği kabul edilemez.¹⁵

LGBTİ mahpuslar hapsedildikleri süre içerisinde de adalete erişmede sorunlar yaşamaktadır. Avukata ve hukuki yardıma ulaşmakta yaşadıkları sorunların¹⁶ yanı sıra, hapishane içerisinde ihlal edilen hakları veya uğradıkları saldırılar ile ilgili başvuruları da homofobik, transfobik tutumlara ya da kökleşmiş olumsuz önyargılara bağlı olarak sonuçsuz bırakılabilmektedir.

Toplum, özgür hayatta nasılsa hapishanede de aynı. Hakaret, sözlü taciz, aşağılayıcı tavır ve davranışlara maruz kalıyoruz. Hapishanede gardiyanlar tarafından

14 <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/53-73.pdf>

15 Adalet Bakanlığı'nın Avrupa Birliği tarafından desteklenen Değerlendirme Profil Araçları ve Rehabilitasyon Programları (DEPAR) kapsamında hazırlanan "LGBTİ Hükümlülere Yönelik Müdahale Programı"nda da LGBTİ'lerin uluslararası sözleşmelerdeki yerine ve haklarına ayrıntılı olarak yer verilmiştir. https://www.yayin.adalet.gov.tr/dosyalar/diger_yayinlar/cte/36.pdf Syf. 39-40.

16 Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (2013: 105), Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı, çev. Ömer B. Albayrak, CİSST, İstanbul.

elle tacize uğruyoruz. Şikayet etsek, hiçbir sonuç alamıyoruz. Yaşadığım bir olaydan bahsedeyim. Samsun Hapishanesi'nde bir gardiyanın cinsel tacizine maruz kaldım. Şikayet ettim. Sperm kalıntılarını, delilleri, kendi ellerimle teslim ettim. Yargılama süresince 1 yıl tutuklu kaldı. Yargılanma sonucunda çıkan kararda, gardiyana "zorla değil, gönül rızasıyla olmuştur" diyerek beraat verdiler. Darp raporlarımı hiçe saydılar. Hâkim "gardiyanın görevine iadesine, tutuklu kaldığı sürenin tanzimine ve tazminat verilmesine" karar verdi. Hani adalet? Tacizci bir gardiyan için nasıl tekrar "göreve iade" kararı veriyorlar, anlamış değilim. Rahatlıkla bu kararı verebiliyorlar çünkü onların gözünde biz eşcinseller potansiyel suçluyuz.¹⁷

Efendim;... Çok üzülüyorum ki; cinsel istismara uğradıysan haklı ve mağdursan, malesef ki sorunlusun. Malesef ki; kötüsün malesef ki; tüm yasal hak ve hürriyetlerinden yoksunsun. Malesef ki resmen bir hedefsin...Cezaevlerinde... Diyorum... Çünkü beyan ettiğim tüm bu somut mağduriyet ve işkenceleri bizzat yaşayan bir TRANS bireyimdir (A.,Trans Kadın, Alanya L Tipi).

Efendim! Bir yandan; Hem "cinsel istismara" maruz kalmak hem bu çirkin olayı yargı şikayetimden dolayı tarafıma kesinlikle etik olmayan birçok DİSİPLİN CEZASI yağdırılması, hemde şuanki YASAL HAKKIM DE-

17 Koyuncu, R. (2015: 116), Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

NETİMLİ SERBESTLİĞİME bu disiplin cezalarının engel gösterilerek ÖZGÜRLÜĞÜMÜN KISITLANMASINI zaten bir İNSANLIK AYIBI görmekteyimdir. Öte yandan ise, yaşamakta olduğum kesinlike anlatmaktan korktuğum mağduriyetlerim; Beni adeta YAŞAMAKTAN BEZDİR-MİŞTİR. Buradan kesinlikle gerek can güvenliğim, gerekse yaşamış olduğum mağduriyetlerden dolayı nakil olup, gitmem gerekmektedir. (A. Trans Kadın, Kocaeli 2 No'lu T Tipi Hapishanesi)

Ayrıca sana anlattığım ringteki askerlerin bana yaptıkları olaya bildiğin, tanıdığın zaten (...) şahit oldu. İşte bizlerin şikayetin bakan söz konusu insanların vicdanlı olup adli kararlar vermeleri önemli. Söz konusu yazıştığın (...) de komutanla tek başınayken daha önce tartışmış hakaret yemiş, ve komik olan komutan askerleriyle beraber tutanak tutup "bana hakaret etti" diye (...) mahkemeye verdi. Yani (...) komutana hakaret etmiş gibi mahkemede ceza aldı. Yani suçsuz olana ceza verildi. Usülsüz yalan dolu ve yalancı şahitlerle anlayacağın bize geldi mi haksız yere var biz mağdur olunca bizi savunan adalet keşke asker ve komutanları savunucuğu gibi bizi de savunsa. Yani tarafsız, adil, insani hak hukuk bizlerin bu ülkede olması önemli. (R. S. Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

LGBTİ mahpusların adalete erişimi konusunda sivil toplum desteğine bir örnek ABD'de Sylvia Rivera Hukuk Projesi isimli kolektifin geliştirdiği *Mahpus Hakları Projesi'*dir. Bu proje ile güvenlik,

sağlık hakkına erişim, cinsiyet geçiş süreci gibi konularda düşük geliri ve beyaz olmayan LGBTİ mahpuslara danışmanlık hizmeti verilmiştir. Ayrıca 60 trans mahpustan oluşan *Mahpus Danışma Komitesi* hayata geçirilmiştir. Bu komitenin önerileri ve alternatif yöntemleri ışığında ABD'de tutuklanan, kefalet için tutulan ve hapsedilen transların sayısında azalma olmuştur.¹⁸

LGBTİ mahpusların adalete erişimleri konusunda yapılan çalışmalardan bir diğer önemli örnek ise Amerikan Sivil Özgürlükler Birliği (*American Civil Liberties Union*) ve Lezbiyen Hakları Merkezi'nin (*National Center for Lesbian Rights*) ortaklığıyla hazırlanan *Haklarını Bil: Trans Mahpusları Korumak için Yasalar, Mahkeme Kararları ve Öneriler* kitapçığıdır. Bu kitapçık ile trans mahpuslar, haklarını ve haklarının ihlal edilme durumunda kimlere nasıl başvurular yapacağını öğrenebilmektedir.¹⁹

Öneri

LGBTİ mahpuslara hapisaneyeye girdikleri andan itibaren hukuki danışmanlık verilmeli, haklarının ne olduğu, bir hak ihlali ile karşılaşmalarında hangi merciye, nasıl başvuru yapacakları anlatılmalı ve bu bilgilerin yer aldığı kitapçıklar hazırlanmalıdır. Ek olarak LGBTİ bireylerle çalışan uzmanlaşmış örgütlerin ve derneklerin isimleri, çalışma alanları ve iletişim bilgileri verilmelidir. Böylesi bir çalışmada sivil toplumla işbirliği kaçınılmazdır.

18 Algan, A., (2015: 204), *LGBTİ, Yabancı Uyraklı ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

19 A.g.e., s. 204.

LGBTİ bireylerin, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde yaşadıkları adalete erişim sorunlarının ortadan kalkabilmesi için kolluk kuvvetlerinin, avukatların, yargı mensuplarının ve hapisane personelinin katılacağı eğitim paketleri hazırlanmalıdır. Bu eğitim paketleri LGBTİ'lere yönelik ayrımcılık ve önyargıyı ortadan kaldırmayı hedeflemelidir. Bu amaçla, ilgili STÖ'ler, barolar başta olmak ilgili meslek örgütleri ve devletin ilgili birimleri ortak çalışabilmelidir.

3.2. Fiili Tecrit

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, CİSST'in yapmış olduğu bilgi edinme başvurularından birini, LGBTİ mahpuslar “ortak kullanım alanı ve sosyal faaliyetlere çıkartılırken diğer hükümlü ve tutuklularla bir araya gelmeyecek şekilde planlama yapılır” diyerek cevaplamıştır.²⁰ LGBTİ mahpusların bir kısmının tek kişilik hücrelerde tutulduğunu ve bu süreç içerisinde ortak alanlar ya da sosyal faaliyetlerde diğer mahpuslarla bir araya getirilmediğini göz önünde bulundurarak, cezalarına ek olarak “tecrit”e maruz kaldıklarını söylemek mümkündür. 79 LGBTİ mahpusun 18 ayı hapisaneye dağılımının verildiği yukarıdaki tablo hatırlanırsa, 5 hapisanede sadece 1 tane LGBTİ mahpus olduğu görülecektir. Bu mahpuslar, CTE'nin planlaması gereği tüm infaz süresince tek tutulacaklardır. Fiili anlamda bir tecrittir söz konusu olan. LGBTİ mahpuslar, tutuldukları hapisanede kaç kişilerse ancak o kadar kişi ile bir araya gelebilme ihtimali vardır. Bazen o hapisanede kaç kişi oldukları da fark etmez yine tek tutulurlar.

20 Bilgi Edinme Başvurumuza 24.07.2013 tarihinde gelen cevap. Adalet Bakanlığı'ndan LGBT Mahpuslara İlişkin Başvurumuza Cevap Var, 25.07.2013, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi: 17.02.2016

8 ay boyunca avukat görüşü hariç olmak üzere, kapatıldığı 7 metrekarelik hücrelerinden dışarıya çıkarılmayan eşcinsel bir mahpusun başvurusu üzerine Türkiye'nin 2012 yılının Ekim ayında AİHM tarafından mahkûm edilmiş olması bu hususta önemli bir göstergedir.²¹

11 yıldır hapisanedeyim, 9 yıldır tek başıma tecrit ortamında tutuluyorum. Cezam ağırlaştırılmış müebbet olduğu için yasal kısıtlamalar var. Ama eşcinsel olduğum için, ağırlaştırılmış müebbet hükümlülerine tanınan kısmi haklardan da mahrum bırakılıyorum. Hiçbir sosyal aktivitem yok. En basiti, kütüphaneye bile çıkamıyorum. (...) Günde 1-2 saat havalandırma hakkı veriyorlar. Tek başıma odanın önündeki beton zemine çıkıp içeri giriyorum. Günümün 22-23 saati 10 metre karelik tecrit odasında geçiyor, hareket alanım kısıtlı. Dış dünya ile tek bağlantım televizyon. Sıkıntımı, derdimi paylaşacak kimse yok. Ancak mektupla derdimi paylaşabiliyorum. Onu da birkaç arkadaşşıma yazabiliyorum. Ne yazsam yasak, yazılacak olanlar kısıtlı. Burası hapisane. Aile yok, gelen yok, ziyaret yok, para yok.²²

Zindan içinde zindan yaşıyorum zindandan çıkıp çıkmamak ayrı; ancak zindan içindeki zindandan çıkmak ve kendim olmak istiyorum. Sizlerin yardımınıza ihtiyacım vardır. (A. G., Trans Kadın, Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi)

21 "Cezaevinde 'Öteki' Olmak Çok Zor" 07.11.2013, Radikal Gazetesi, Erişim Tarihi 19.05.2015

22 Koyuncu, R. (2015:116-117), Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

Bu konudaki en güncel veriyi 2015'in Temmuz ve Ağustos aylarında Alanya L Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulmakta olan LGBTİ mahpusların mektuplarından edinebilmek mümkün. Mahpuslar yazdıkları mektuplarda hapishanenin kapasitesinin dolu olmasından dolayı kendilerine koğuş açılmadığını ve bu hapishanede tutulan LGBTİ'lerin tümünün tekli hücrelerde tutulduğunu belirtmektedirler.²³ Bu durum, LGBTİ mahpusların tecrit edilmelerinin yanı sıra hapishanede kapasite sorunu yaşandığında, aslında bir disiplin cezası olan tekli hücreye alma uygulamasının ilk "kurbanları"nın LGBTİ mahpuslar olduğunu da göstermektedir.²⁴

Beni sorarsanız inanın artık dayanacak gücüm kalmadı. Çok daraldım (...) yaklaşık bir senedir hücrede yatıyorum ya inanın artık takatim kalmadı. Günde 1 saat hava alıyorum. Hiç bir şekilde güneşten faydalanamıyorum. Hareket edemiyorum. Yalnızca 8 adımlık bir odada 23 saat boyunca kalmak artık ağır geliyor. Aşırı yoğunluktan bahsediliyor, bizlerin can güvenliğinden bahsediliyor vs. vs. Bunlar bizlerin tecrit edilmesi için bir sebep değil ki. Toplamda evet 14-15 kişiyiz. Bizim kaldığımız blok 10 kişilik ve 10 kişi de raporlu eşcinsel-

23 Kitabın güncellendiği 2018 yılı başında Alanya L Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda kalmakta olan LGBTİ mahpuslar tekli hücrede tutulmaya devam etmekteydi. 2016 yılından bu yana Alanya L Tipi'nde kalan eşcinsel mahpusun sevki için birçok girişimde bulunmamıza rağmen koğuştaki kalabileceği bir hapishaneye sevki halen gerçekleşmemiştir.

24 "Alanya'da LGBTİ Mahpuslar Tekli Hücrede Tutuluyor", Bianet, Erişim Tarihi 09.01.2016

dir. (...) Madem ki can güvenliğimiz için neden o halde tecrit ediliyoruz? Bu durum hayatımızı tehdit etmiyor mu? Bir arkadaşımıza en ufak bir şey olsa kalkıp acil çağrı butonuna basacak dermanı kalmasa ve kötü bir şey olsa o zaman ne olacak? Tamam kurumun kapasitesi dolu olabilir. O halde çıkıp sevk istediğimiz zaman Bakanlık diyorlar ama Bakanlığa ulaşamıyoruz ki. Bir şekilde önümüz kesik. Yani yapacak hiçbir şeyimiz yok. Tek çare bizler için koğuş sistemi bulunan, daha insani yaşam koşulları bulunan ve en önemlisi bizleri olduğumuz gibi kabul edecek bir kuruma acil olarak nakil gitmek. Hoş kaç aydır siz olun biz olalım çabalıyoruz ama yok olumlu bir sonuç yok. Çok mu zor? Değil inanın 2 satırlık bir yazıya bakıyor ama yok... (Ü. P., Eşcinsel Erkek, Alanya L Tipi Hapishanesi)

30.08.2015

Öncelikle mektubuma cevap verdiğiniz için size yürekten teşekkür ederim. Yaptığım başvuruların dilekçe numaralarını araştırdım fakat bulamadım. Sizi temin ederim ki gereken yerlere başvurularıda buldum. Ceza infaz kurumunda kaç tane LGBT mahkumu bulunduğunu bilmiyorum. Ama 10 kişinin üzerinde olduğundan eminim. Hepimiz farklı bloklarda kaldığımız için iletişim kurmamız çok zor oluyor. Hapishane idaresi sizlere koğuş açmıyoruz bundan adalet bakanlığının haberi vardır. Diye söylüyorlar. Ama şundan emin olun ki bizlere koğuş açmak için hiçbir çaba göstermiyorlar. Bu durumun ne kadar süreceği hakkında bir bilgi verilmedi. Fakat yönetimin düşüncesi böyle gelmiş böyle gidecek gibisinden. Türkiye'nin hiç bir ceza infaz kurumunda böyle bir sistem yoktur. Biz mahkumların burada elleri kolları bağlıdır. Tek umudumuz sizsiniz. Buradan başka bir cezaevine sevk yazma hakkımız elbette vardır. Fakat sevk ücretleri çok pahalıdır. Bunları karşılayacak gücümüz yoktur. Bir önceki mektubunda bir bardak çaya hasret LGBT mahkumlarından bahsetmiştim. Kaldı ki sevk ücretlerini karşılayacaklar imkansıdır. Sizlerden tek talebimiz bir koğuşumuzun olmasıdır. Bizleri burada tutmaya hakları yoktur. Örnek veriyorum; Herhangi bir koğuşta iki kişi kavga ettiği zaman idare onlara hücre cezası veriyor. Onlarda hücre cezaslarını infaz etmek için bizim kaldığımız tekli odalara gelip belli bir süre kalıp tekrar koğuşlarına gidiyorlar. Yani size anlatmak istediğim bu tekli odaların (hücrelerin) yapılış amacı ağırlaşmış müebbet ve hücre cezaları içindir. Sizlerden başka bir talebimiz yoktur sadece bir koğuşumuzun olmasını istiyoruz.

Şimdiden emeklerinizi ve gayretlerinizi den dolayı sizlere çok teşekkür ederim.

SEVGİ ve SAYGILARIMLA

= Mehaba Hanım =

Datılarımıza başlamadan önce yaşadığımız mektup eline ulaştı. Ve basın duyurusunu da dikkatli bir şekilde okudum. Ve çok mutlu oldum. İnanam bir faydası olur ve bin an önce sağlıklı bir şekilde cezanızı infaz etmeye başlarız. Siz nasılsınız umarım iyisinizdir. Sizde ben sorarsanız inanın artık dayanacak gücümü kalmadı. Çok daraldım. Hanım yaklaşık bir senedir hücrede yatıyorum, hiç çalışmam bir şekilde yalnızca eşcinsel olduğum için tecrit ediliyorum ya inanın artık tahammül kalmadı. Günde 1 saat hava alıyorum. Hiç bir şekilde gerçekten faydalanmıyorum. Hareket edemiyorum. Yalnızca 8 adetlik bir odada 23 saat boyunca kalmak artık için geliyor. Biri yapmaktan bahsediliyor, bilerin can preventiförleri bahsediliyor. Teh. hissiyet "TEZİT CERDE" kelime isteyen çok insandan bahsediliyor vs vs. Bunlar bilerin tecrit edilmesi için sebep değil. Toplamda ağıt 14-15 hissiyet. Bilerin bakılmıyor blok 10 hissiyet ve 10 hissiyet raporla eşcinsellik. Bir kişi ceza kapsamında kalan için arkadaşlarınıza ayrı baskınlık mağazet ve disiplin ceza olan normal hükümlüler ile beraberler. Hanım yaşadığım psikolojimi çok bozuldu. Madenki can preventiförleri için neden o halde tecrit ediliyor. Bu durum hayatımızı tebeht etmektedir. Biri arkadaşlarımız en çok bir şey olsa kalmış acil için bularına basarak demarı kalmasa ve kötü bir şey olsa ezaman ne olacak. Tamam kurumun kapasitesi dolu olabilir. O halde çıkıp serbest istediğiniz zaman bahaneler diyorlar ama bahanelere ulaşamıyoruz. Biri şekilde önümüz hissiyet. Gani yapacak hiç bir şeyim yok. Teh. göre bilerin için kapısı sistemi bulunan, daha insani yaşam koşulları bulunan ve en önemlisi bilerin olduğumuz gibi kabul edecek bir kuruma acil olarak mahil pituel. Has hoc apter size olur bir olayı çabalyoruz ama çok olumlu bir sonuç yok. Cokunu zor. Değil inanın 2 saatlik bir yazıya bakıyor ama yok. Hanım Bu koranlık finelin sorundaki tek umut kişi sidersiniz. Pelerine minnettarım çok mitesebbinim çok sapalar. Arkadaşların pelceğini söylemişsiniz zahmet olmazsa febrar ulaşın beldedipnisi söyleyince çok mutlu olurum.

Hanım kendinize çok iyi bakın. Emegi geçen herkesce çok teşekkürlerim ve selamlarımı sunarım. Sizde her olam bize umut verecek haber beldedipnisi umutunuzun. Saygı ve Saygılarıyla.

L Tipi H.C. T.B.
ALAN 4B

LGBTİ mahpusların tekli hücrede tutulmaları ayrımcılığı ve şiddeti arttırabileceği gibi ölüm riskini de barındırır. LGBTİ mahpusların güvenlikleri için risk oluşturabilecek herhangi bir durumun yaşanmamasının, hapishane idaresinin ve personelin bu sorunları ortadan kaldırabilmesinin yolu eğitimler ve çeşitli önlemlerle mümkündür. 2017 yılının sonunda gerçekleşen Isparta Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda intihar ettiği iddia edilen trans kadının yaşadığı durum da bu ihtiyacı gözler önüne sermektedir. Kaos GL'de yer alan habere göre trans kadın Tamara hapishaneye girmeden önce Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı koruması altındadır. Reşit olması ile birlikte korumanın sona ermesi üzerine sosyal ve ekonomik destek hizmetinden faydalanmak istese de faydalanamaz ve "ikametgahın burada değil" denilerek reddedilir. Bir tanık durumu şu sözlerle anlatır:

"Gecelerce sosyal hizmetler binasının bahçesinde yattı. Gidecek yer yok, yakını yok, iş yok, işveren de yok. Çünkü trans... Bu kadar kolay. Aç kalan insan başka ne yapabilir? Düşündüklerimi aktaramıyorum maalesef. Her gördüğümde içim acıyordu. Sonunun böyle olacağını bütün Isparta halkı biliyordu. Bütün kurumlar biliyordu. Kimse çözüm üretmedi. Çözüm bulmak isteyen bile kınandı. İnanın söylenecek hiçbir şey yok..."

Trans kadının hapishaneye girmesinden 2 gün sonra intihar etmesi üzerine çeşitli dernek olarak çeşitli kurumlara başvurularda bulunduk. İl Cezaevi İzleme Kurulu yapmış olduğu inceleme üzerine derneğimize şu cevabı vermiştir.

"... kuruma kabulünde ve beyanında cinsel eğilim farklılığı olduğunun tespit edilmesi üzerine diğer hükümlü ve tutuklular ile

birlikte aynı ortamda barındırılmayacağından tek kişilikli ve yüksek güvenlikli odaya yerleştirildiği, odanın havalandırma bahçesi bulunmadığından talimat gereği sık sık kontrol edildiği, sigara ihtiyacı için havalandırmaya çıkarıldığı, kıyafetinin kurumda kalmaya müsait olmadığından kurumdan emanet giysiler verildiği, yalnızca yatak ve battaniye verildiği denetim ve gözetiminin mevzuata uygun tutanak altına alındığı, Bakanlıktan adı geçenin naklinin talep edildiği olayın vuku bulduğu gün 27/10/2017 tarihinde sabah sayımında durumunun kontrol edildiği, saat 09:00'da sigara için havalandırmaya çıkartıldığı saat 10:38'de görevliler tarafından odasında kontrol edildiği ve olumsuz bir duruma rastlanılmadığı saat 11:45 civarında öğle yemeği dağılımı için odasına girildiğinde tişörtü ile kendini asmak suretiyle intihar ettiğinin görülmesi ile derhal kurum doktoruna haber verildiği ...” Adli ve idari soruşturmalar devam etmektedir.

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE KAMU HASTANELERİ KURUMU Elazığ İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi SAĞLIK KURULU RAPORU	
SÖYADİ	T.C. KİMLİK NO
BABA ADI	MUAYENE TARİHİ : 04/10/2017
DOĞUM TARİHİ	POLİKLİNİK SERVİS : Adli Psikatrik
GÖREV YERİ/KURUMU : TUTUKLU VE HÜKÜMLÜ	ONLINE PROTOKOL NO :
RAPOR İSTEK NEDENİ : DURUM BİLDİRİR	RAPOR TARİHİ :
TELEFON	RAPOR NO :
ADRES	
İCD KODU VE TANI(LAR):	
KARAR : ELAZIĞ T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurum Müdürlüğü'nün 04/10/2017 tarih ve 2017/48839-13961 sayılı yazınız:	
Adı geçen şahsın halihazır durum itibari ile tek kişilik odada kalmasının uygun olmayacağını bildirir sağlık kurulu raporu oy birliği ile verildi.	
Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı Uzm.Dr. YILMAZ BAYRAKTAR 15177	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı Uzm.Dr. ÇELİK ALTUNTAŞ 153884
KURUL BAŞKANI DUZGÜN ŞİMŞEK Başhekim Yardımcısı 113982 İMZA(LAR) TASDİK OLUNUR DUZGÜN ŞİMŞEK Başhekim Yardımcısı 113982	
CANKARA	

Yukarıda da görüldüğü gibi tek kişilik odada kalması sağlık açısından uygun olmayan bir trans mahpus hapisanede LGBTİ mahpus olmadığı gerekçesiyle tek başına kalmıştır.

18/12/2017

Merhaba

Abla:

Nasılsınız? Umarım iyisinizdir. Beni soracak olursanız iyi diyelim iyi olsun.

Alanya adliyesinde İnsan Hakları Komisyonunda hanım diye biri var. Sağolsun benimle alakadar oldu. Sen yakın yerlere sevk yaptınız benin sevk ücretini karşılıcaz yardımcı olacağız dedi. Bende sevk yaptım. Eskişehir H - Gorum L - Burdur E tiplerine sevk yaptım.

Sevk dilekçemin çıkış numarasını mektupda göreceksiniz.

Bu sefer çok umutlugum abla. Ama içinde öyle bir his var ki; San ki bu cezâevinden başka hiç bir yere gidemiyem. San ki bunun topusunu benim üstüme yapmışlar.

Azıcık umudumla bakanlıktan gelecek haberi bekliyorum. İnşallah çıkarda kurtulurum bu cehennemden.

Tek kişilik hücrede ajinleştirilmiş müebbetliler gibi yaşamak artık çok ağır geliyor. Gün geçtikçe çekilmez bir hâl alıyor.

2 yıldır uyku ilacı ve sakinleştirici kullanıyorum. Doktor subat ayına kadar kullanmamı istedi.

Bakalım ilerleyen günlerde beni neler bekliyor göreceğiz.

Abla sizden tek istediğim bu yazmış olduğum sevkkin çıkmasında yardımcı olmanız. Bilgiyorum elinizden birşey gelirse hemen yaparsınız. Allah hepimizden razı olsun. Sizin hakkınızı bir ömür gesse bile ödeyemem.

Müddeli haberlerinizi bekliyorum olacağım. Eğer sizden önce bana bilgi gelirse sizi haberdar edeceğim. Allaha emanet olun.

SAYGILARIMLA

LGBTİ mahpusların diğer mahpuslarla bir araya getirilmeyecek şekilde yerleştirilmesi diğer mahpuslardan gelebilecek cinsel şiddetin engellenmesi yönünde önemli bir adım gibi gözükse de korunmanın yalıtılma olmaması, azınlıkta olan LGBTİ mahpusun tek başına tutulmasının sebep olacağı birçok ihlal ve tehlike için de önlemlerin alınması ve yöntemler geliştirilmesi gerekmektedir. LGBTİ mahpusların yerleştirilmesinde beyanları ve görüşleri alınarak çeşitli düzenlemeler yapılmalıdır. Aynı sebepler öne sürülerek havalandırma, atölye, kurs ve etkinliklerden faydalandırılmaları veya diğer mahpuslardan çok daha az faydalandırılmaları ayrımcılıktır ve kötü muamele olarak nitelendirilmeye açıktır.

Adalet Bakanlığı'nın "Ceza İnfaz Kurumlarında Ruh Sağlığı ve Bağımlılık Hizmetlerinin İyileştirilmesi Teknik Destek Projesi" kapsamında hazırladığı Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale ve Uygulama Rehberi'nde LGBTİ mahpusların yaşayabileceği tecritin önüne geçmek için şöyle bir madde eklemiştir: "Eğer hükümlü tek başına bir ortamda kalmak istiyorsa, izole olabilecekleri bir ortam sağlanabilir. Ancak iyileştirme etkinliklerine katılımı güvence altına alınmalı, disiplin cezası almış hükümlü uygulamasına maruz kalmamalarına özen gösterilmelidir."²⁵ Rehberde yer alan bu maddenin uygulamaya geçirilmesi aciliyet taşımaktadır.

*Canım senden bir isteğim olacak bari buna tamam de
yani ayol. Kaldığım odada TV yok, radyo yok canım but²⁶*

25 Ögel, K., (2015:169), Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale Uygulama Rehberi, Project Group.

26 But: LGBTİ kültüründe jargon olan Lubunca'da büyük anlamında kullanılmaktadır. <http://lubuncasozluk.blogspot.com.tr/>

sıkılıyor, sana bazı sanatçıların şarkılarını yazacam bana şarkı sözlerini, internetten çıkarıp yollar mısın en azından şarkı türkü söyleyerek vaktimi geçireyim bu iyiliği bana yaparsan gerçekten sevinirim.(S.K., Trans Kadın, Maltepe 1 No'lu L Tipi Hapishanesi)

İtalya'da bir sivil toplum derneği olan *Libellula Associazione di Volontariato* temsilcisi Leila Dainasi Rebibbia Hapishanesi'nde tecridi engellemek için aldıkları önlemleri şu sözlerle açıklıyor: “Cezaevlerindeki transseksüellerin etnik gruplar oluşturarak kendi aralarında son derece şiddetli çatışmalar çıkarmaları oldukça sık rastlanan bir durum. Sonuç olarak kendi aralarında görüşmeleri yasaklanıyor ve havalandırma saatlerinde Rebibbia Cezaevi Kurumu'nun diğer bütün mahpuslarla sosyalleşme olanakları ortadan kaldırılıyor. Çatışmalar genellikle basit sebeplerden dolayı çıkıyor. Libellula Derneği'nin son yıllardaki önerileri arasında yer alan, bir psikolog, bir eğitimci, bir avukat ve bir kültürel arabulucudan oluşan, özel bir ofis oluşturularak, izolasyona maruz kalmadan ceza sürelerini tamamlamaları amacıyla mahpusların farklı platformlarda dinlenmesi sağlanmıştır.”²⁷

Türkiye'den bir iyi uygulama örneğini ise CİSST'in kurucularından Zafer Kırış dile getirmektedir. Kırış, 28 Aralık 2015 tarihinde “Ankara'da Hapishaneleri Konuşuyoruz” başlıklı konferansta ziyaret ettiği bir hapishanede tek olan bir trans mahpusun izole edilmek için kuaförde çalıştırıldığını belirtmiştir. Böylece mahpus hem

27 Daianis, L., (2015: 107), *Roma Rebibia Cezaevi Yeni Kompleksi ve Napoli Cezaevi Deneyimleri*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

çalışarak maddi olanak yaratmakta hem de tecrit edilmemektedir.

Hapishane otoritelerinin bu konuda yapması gerekenlere dair Birleşmiş Milletler'in önerileri şu şekildedir: “[Hapishane otoriteleri] LGBTİ mahpusların ayrımcılığa tabi tutulmaksızın tüm cezaevi etkinliklerine katılımlarını ve bu etkinlikler esnasında şiddet ve tacize karşı korunmalarını sağlamalıdır. Cezaevine yeni giren mahpusların kendilerini tecavüzden ve cinsel saldırıdan korumaları için verilen oryantasyonu da içeren, cezaevlerinde tecavüzü önlemeye yönelik özel programların oluşturulması düşünülmelidir. Bu programlar LGBTİ olan ya da öyle algılanan mahpusların korunmasına yönelik özel unsurlar içermelidir. LGBTİ mahpuslara yönelik özel danışmanlık programları oluşturulmalıdır. Bu türden danışmanlık, entegrasyon, güvenlik, sağlık ve ilgili konulara eksiksiz olarak yönelmeli, özellikle de cezaevinde ya da cezaevine girmeden önce aşağılanmaya, cinsel tacize ve tecavüze uğramış kişilere uygun destek verilmesi sağlanmalıdır”²⁸

Aile Bağları

LGBTİ mahpusların, aileleri ve yakınlarına açık olmamaları veya açıldıklarında reddedilmeleri sebebiyle, onlarla hapishane sürecinde kurdukları ilişki diğer mahpuslara göre daha zayıf olmaktadır. Türkiye’de eşcinsel evliliğin yasal olmaması sebebiyle de LGBTİ mahpusların eşleri sıklıkla hapishane ziyaretine gideme-

28 Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (2013: 117), Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı, çev. Ömer B. Albayrak, CİSST, İstanbul.

mekte, gitseler dahi evli mahpuslar için geçerli olan eş görüşmesi “ödülünden” faydalanamamaktadır.²⁹ Aileleri, yakın çevreleri ve arkadaşlarından uzak olmaları zaten tecride maruz kalan LGBTİ mahpusların yalıtılmışlık hissini daha da arttırmaktadır. Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği’nden Selin Berghan bu durumu şu sözlerle aktarmıştır: “Birçok trans kadın mahpus ailesi tarafından ziyaret edilmez ve hatta onlardan mektup almaz. Eğer dışardaki arkadaşları da ziyaret etmiyor ya da edemiyorlarsa, bu zaten tecrit anlamına gelmektedir. 11 yıldır gelenim gidenim yok diyen bir mektup var. Geçimini boncuklarla elişi yaparak sağlayan bir trans kadın... Yaptıklarını satamazsa parası yok. Bize mektup yollamak için parası yok. Bir de bunun üstüne fiziksel tecrit eklenince, hayatla tüm bağları koparılmış oluyor.”³⁰

Fındıkzade'nin kızları her hafta Metris'e görüşüme geliyorlardı. Ben bunu asla unutmam. İnsanın arkadaşı zor anlarında belli olur, onlar olmasaydı kendimi çok yalnız hissederdim ve kötü bir ruh halinde olurum. Onlar benim ikinci ailemdi.³¹

İnanın 2 ay geçti. Bir bardak çay içemedim. Bir paket

29 Eş görüşü, “Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik” kapsamında 7/1-A Maddesinde “Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme” olarak açıklanmıştır ve bu madde kapsamında bir ödül olarak uygulanmaktadır.

30 Berghan, S., (2015: 102-103), *Türkiye’de Trans Kadın Mahpusları*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

31 Koyuncu, R. (2015:52-53), Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

deterjan, sabun alamadım. Hiçbir temizliğimi yapamadım. Benim sizlerden başka kimsem yoktur. Bana bir kereye mahsus yardımcı olur musunuz. Bu mektubu utana sıkıla ağlayarak gözyaşlarımla yazdım. Çok çaresizim. Ne yapacağımı bilemiyorum. (R. A., Eşcinsel Erkek, Eskişehir H Tipi Hapishanesi)

Türkiye’de LGBTİ ziyaretçiler de hapishaneye yakınlarını ziyarette gittiklerinde hapishane personelinin olumsuz tutumlarına maruz kalabilmektedir. Ziyaretlerde arama yapacak infaz koruma memurunun cinsiyeti (örneğin mavi kimlikli bir trans kadını arayan erkek personel) sebebiyle sorun çıkabilmekte ve aramalarda yaşanan sıkıntılar arkadaş ziyaretlerinde azalmaya neden olabilmektedir.

LGBTİ mahpusların yalıtılmışlık durumu ile mücadele etmek adına, Meksika, Kosta Rika ve İsrail’in aralarında olduğu bazı ülkeler heteroseksüel çiftlere verilen hakları, gey ve lezbiyen çiftlerin eş ziyaretlerinde de sağlamaktadır.³² İtalya’da da ailesi ziyaretine gelemeyen mahpusların aileleriyle görüşmeleri için Skype odaları bulunmaktadır.³³

32 Algan, A., (2015: 202), *LGBTİ, Yabancı Uyraklı ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

33 Zeynep Alpar, *Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar ve İlgili Sivil Toplum Örgütleri Ağı Projesi Raporu 2015 Erişim*, 8 Temmuz 2015

Öneri

LGBTİ mahpusların yerleştirilmesi konusunda temel ilkelerden biri olan güvenliklerinin sağlanması konusunda düzenlemelerin yapılması önemlidir fakat bu düzenlemeler mahpusun yalıtılmışlığını arttırmamalıdır. Güvenlikle ilgili alınacak önlemlerin yanı sıra LGBTİ mahpusların sosyalleşmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Atölye ve kurslardan LGBTİ mahpuslar da yararlanmalı, hapisane koşullarının yetersiz kaldığı durumlarda çeşitli dernek ve üniversite kulüpleri işbirliği ile atölye ve etkinliklerin yapılmasına zemin yaratılmalıdır.

Yerleştirilmelerinde LGBTİ mahpusların da kaygı ve görüşleri dikkate alınarak düzenlemeler yapılmalı, "kapasite doluluğu" gibi gerekçelerle mahpusların isteği dışında tekli hücrelerde tutulmalarının önüne geçilmelidir.

LGBTİ mahpusların aile ve akrabalarıyla ilişkilerinin sınırlı ve eş görüşmesinden faydalanmalarının imkânsız olduğu göz önünde bulundurularak, dış dünya ile temasını arttırmak için çaba gösterilmeli ve bu konuda çeşitli düzenlemeler yapılmalıdır. Ziyaretçisi gelemeyen LGBTİ mahpuslar yakınları ile skype görüşmesi yapabilmelidir. Evli mahpuslar için geçerli olan eş görüşmesi ödülünden LGBTİ mahpuslar da faydalanabilmelidir.

3.3. Kötü Muamele, Taciz ve Tecavüz

Bölüm başında da belirtildiği gibi, Türkiye’de trans kadınlar ve açık kimlikli eşcinsel erkekler, erkek hapishanelerinde tutulmakta ve gerek koşullarda gerekse de ortak kullanım alanlarında diğer mahpuslarla bir araya getirilmemektedirler. Bu nedenle olası kötü muamele, taciz ve tecavüzün mahpuslardan ziyade infaz koruma memurları ve dış güvenlik ile sevkten sorumlu jandarma tarafından gerçekleştirilmesi söz konusudur. Bu konuda mahkemeye de intikal etmiş ve personelin ceza aldığı taciz, tecavüz vakaları da söz konusudur.

2006 yılından beri hapishanede tutulan kötü muamele ve ayrımcılığa uğrayan, taciz ve tecavüze maruz kalan, yaşadıklarını mahkemeye de taşıyıp personelin ceza almasını sağlayan, ancak bundan sonra hapishane yaşantısı daha da çekilmez hale gelen A.’nın yaşadıkları bu konuda açık bir örnek oluşturmaktadır:

Efendim 2006 yılında İzmir-Buca Kapalı Tutuk evine tev-kif olup, 2007 yılında üzerime kurulan hükümden sonra Aydın-Nazilli E.T. K.C’ne Bakanlıkça nakil edilmiştir. Kısa bir süre sonra konumuma uygun olarak yine Bakanlıkça Çorum L.T.K.C’ne nakil edilmiştir. Bir süre Çorum infaz kurumunda kaldıktan sonra uğramış olduğum cinsel tacizleri şikayet etmemizle Kurumca darp edilip, tehdit edilerek şikayetimizi geri almamız ve özür dileyerek karşılıklı olarak bu olayı kapatmamız istenmiştir. Aynen korkumuzdan dolayı denileni yapmıştık. Ancak tarafımıza Çorum 1. Asliye Ceza Mah.’ince bana hakaret ve tehditten 4.5 yıl hapis kader arkadaşım (...) ise 5.5 yıl hapis

cezası verilmiştir. Efendim, o zamanda gerek cezaevine yeni gidişimiz, genel hak ve hukuk yollarını bilmeyişimiz gerekse o süreçte telefon görüş hakkımız olmadığından kaderimize razı olmak zorunda kalmıştık. Daha sonra yine can güvenliğimizden dolayı Giresun E.T.K.C'ne nakil edilmiştik. Ancak bu cezaevinde de bu defasında Kurum personeline "cinsel saldırıya" maruz kalıp, yargıya taşınan bir dava sonucu memurların Giresun Ağır Ceza Mahkemesince ağır hapis cezasına çarptırılması huzuruna sunmuş olduğum gerekçeli kararda bellidir.

Efendim! Bu yaşadığım CİNSEL SALDIRI olayından sonra hayatım tam bir kabusu dönmüştür. Çünkü can güvenliğim nedeniyle her nakil edildiğim ceza infaz kurumunda yaşanan bu çirkin ve tatsız olayın neticesinde memurun ceza almasının bilinmesiyle, tarafımıza yapılan Psikolojik baskı ve tehditler nedeniyle canımızdan bezdirilmiştir. Ve bu durumu yıllardır, Adalet Bakanlığımıza gerek tarafımız gerek ailemizce şikayet dilekçeleri ile şikayette bulunmuştur.

Sayın büyüklerim! Son olarak nakil geldiğim Bafra Ceza İnfaz Kurumunda 21 aydır süre gelen baskılar, haksızlıklar, kuralsızlıklar ve tehditler yine Adalet Bakanlığımıza şikayetlerimi ailem ile birlikte taşımamla Kurum Personeline yazılı olarak gerekli uyarının yapılması ile dahada artan Psikolojik baskı ve tehditlerin yerini bu defasında fiziki şiddet almıştır. Efendim 60 gün boyunca hayati tehlike atlattığım mecbur bırakıldığım açlık grevimin sebebi şöyledir.

Efendim; Bafra İnfaz Kurumunda görevli personel (...) tarafından uzun zamandır tacizlerine ve cinsel içerikli sohbetlerine mağruz kalmaktayım. Ve yine 23.12.13 tarihinde D-4 koğuşunda kalmakta iken, kapı mazgalına gelen (...) yine sözlü tacizlerine devam ederken; Aile üyelerimin resmine hitaben evladım ve kardeşim için "bunlarda senin gibi parlakmış bunlarda da ibnelik varmı? Diye tacizinden sonra; Beş Memurun çağrılmasını talep ederek, şikayet ettiğimi söylememizle sinirlenen (...) elinde bulunan boş yemek tencerelerini mazgaldan içeri fırlatıp, küfürlerle tehditler savurarak gitmiştir. Kısa bir süre sonra ROBOCOP memurlarla birlikte gelen odamızın içinde tarafıma yapmış olduğu taciz ve tehditleri şikayette bulunduğum esnada (...) tarafından arkamdan saçlarımdan tutularak herkesin gözü önüne yüzümün tanınmayacak hale gelene dek darp edilmişimdir. Sonrasında da güvenlik amacıyla üst aramamız yapılması için soyunma odasına götürüldüğümüzde bu defasında astım ve nefes darlığı olan arkadaşım (...) darp etmişlerdir. (A. Trans Kadın, Kocaeli T Tipi Hapishanesi)

T.C.
GİRESUN
AĞIR CEZA MAHKEMESİ

DOSYA NO :
KARAR NO :
C.SAVCILIĞI ESAS NO : 2010/231

**GEREKÇELİ KARAR
TÜRK MİLLETİ ADINA**

BAŞKAN : 34140
ÜYE : 30673
ÜYE : 42629
C. SAVCISI : 39763
KATİP : 91117

DAVACI : K.H.
MÜŞTEKİ :

SANIK :

VEKİLİ :
SUÇ : Nitelikli Cinsel Saldırı
SUÇ TARİHİ : 28/09/2009
SUÇ YERİ : GİRESUN/MERKEZ
KARAR TARİHİ : 30/03/2010

Yukarıda açık kimliği ve suçu yazılı sanık hakkında mahkememizde yapılan yargılama sonucunda;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

İ D D İ A: Giresun Cumhuriyet Başsavcılığının 02/02/2010 tarih esas sayılı iddianamesiyle, Giresun E Tipi Kapalı Cezaevi B-3 Travesti koğuşunda mahkum olarak bulunan müşteki 26/10/2009 günü yaptığı müracaat ile hücre cezası için hücrede bulunduğu sırada Cezaevi İnfaz Koruma Memuru olan sanık nun kendisine oral yoldan ilişkiye girmek suretiyle cinsel istismarda bulunduğunu, ilişkiye girmezse hücre cezasının uzatılacağıyla tehdit ettiğini, kendisinin de korkarak kabul ettiğini, şüphelinin ilişki sonrasında boşaldığı badisini sakladığını belirterek şikayetçi olmuş, yapılan inceleme sonucunda alınan Adli Tıp Raporunda müştekinin ibraz ettiği badi üzerinde sperm örneğinin bulunduğu ve bu örneklerin şüpheliye ait olduğunun belirtildiği, müştekinin alınan raporunda, hafif derecede akut stres bozukluğu belirtilerinin saptandığının bildirildiği, böylelikle sanığın üzerine atılı suçu işlediği tüm evrak kapsamından anlaşıldığından bahisle eylemine uyan TCK.nun 102/2-3.b, 53, 54 maddeleri gereğince cezalandırılması istemiyle mahkememize kamu davasının açıldığı;

Mahkememiz esasına kaydı yapılan dava dosyasının yapılan açık duruşmaları sonunda;

İddia makamı esas hakkındaki mütalaasında; yapılan yargılamaya toplanan delillere göre; suç tarihi itibari ile Giresun E Tipi Ceza İnfaz Kurumunda infaz koruma memuru olarak görevli sanığın görevini sağladığı nüfusu kötüye kullanarak müştekiye nitelikli cinsel saldırıda bulunduğu, eylem sonucu ruh sağlığında bozulma meydana geldiği, dosyada bulunan deliller ile anlaşıldığından sanığın eylemine uyan TCK.nun 102/2,3-b, 53, 54 maddeleri gereğince cezalandırılmasına karar verilmesini talep ve mütalaa ettiği,

S AV UN MA :

Sanık savunmasında; suçlamayı kabul etmediğini, müştekiyi tanıdığını, kendisi cezaevinde infaz koruma memuru olarak çalıştığı dönemde mağdurun da mahkum koğuşunda olduğunu, kendisini tahrik ettiğini, mastürbasyon yaptığını, kendisi ile cinsel ilişkiye girmediğini, müştekinin kendisini cezaevinden başka bir cezaevine nakil olmak için kullandığını, kendisini daha sonra Tokat cezaevinde ziyaret ettiğini, kimsenin ekmeği ile oynamak istemediğini söylediğini, başka türlü düşünmüş olsa ziyaretini kabul etmeyeceğini, suçlamaları bu şekilde kabul ettiğini, daha önce hiç disiplin cezasının olmamasının dikkate alınarak karar verilmesini talep ettiğini, bahsettiği eylemi yaptığı sırada koğuşta müştekinin yalnız olduğunu, müştekinin kendisini tahrik ettiğini ve mastürbasyon eylemini kendi elleri ile yaptığını doğru olduğunu, mastürbasyon yapma şansının olduğunu ancak tecavüz etmenin cezaevi koşullarında mümkün olmadığını, koğuş mazgalında bir elbise bulduğunu, mastürbasyon sonundaki gelen sıvıyı buna sildiğini, bu kıyafetin de sonradan da müştekiye ait olduğunu öğrendiğini, müşteki ile Tokat'da görüştüğünde şikayetinden vazgeçtiğini ancak iftiracı konumuna düşecek olduğu için önceden söyleyemediğini beyanlar kendisini savunduğu;

DELİLLER DEĞERLENDİRME VE KABUL :

Müşteki talimatla alınan beyanlarında, olay nedeniyle sanıktan şikayetçi olduğunu, hazırlık ifadesine ekleyecek veya çıkartacak bir hususun olmadığını, psikolojisinin çok bozuk olduğunu, bu olay sonrası ve halen tedavi gördüğünü,

Beyan ettiği;

Olay sonrasında müştekiye ait üzerinde sperm bulunan badi ve sanığın kan örnekleriyle uyumu açısından yapılan kriminal incelemesinde, Adli Tıp Kurumu İstanbul Biyolojik İhtisas Dairesinin 15/12/2009 tarih 2231 tarihli raporuna göre, ait badiden alınan 3 adet leke örneğinin hazırlanan yaymanın mikroskopik incelemesinde sperm hücreleri görüldüğü, lekenin meni lekesi olduğunun tespit edildiği, ati badiden alınan 3 adet leke örneğinden elde edilen karışık DNA profilinin nun DNA profilini içerdiğinin bildirildiği;

Yapılan yargılama sonucunda; Sanık savunması, müşteki anlatımları, adli tıp raporu ve tüm dosya kapsamından;

Cezaevi İnfaz Koruma Memuru olan sanık 'nın Giresun E Tipi Kapalı Cezaevi B-3 Travesti koğuşunda mahkum olarak bulunan müşteki in hücre cezasını çekmek üzere hücrede bulunduğu sırada kendisi ile ilişkiye girmesini, girmediği takdirde hücre cezasını uzatacağını belirterek kamu görevinin sağladığı yetkiyi kötüye kullanarak oral yoldan ilişkiye girdiği, bu ilişki sonrası gelen meni artıklarının müştekinin badisine bulaştığı, alınan DNA raporu ile de bu hususun doğrulandığı, sanığın bu şekilde üzerine atılı suçu işlediği anlaşılmıştır.

Her ne kadar sanık soruşturma aşamasında alınan beyanlarında atılı suç işlemediğini beyan etmiş ve yargılama aşamasında ise şikayetçinin kendisini tahrik etmesi üzerine mastürbasyon yaptığını ve mastürbasyon sonrası gelen sıvıyı koğuş mazgalında bulunan bir elbiseye sildiğini, cezaevi koşullarında mastürbasyon yapma imkanının olmasına rağmen cinsel ilişkiye girme yada tecavüz etme olanağının bulunmadığı yönünde savunma yapmış ise de, şikayet

üzerine başlatılan soruşturma aşamasında sanığın atılı suçu sürekli inkar ettiği, ancak müştekiye ait badi üzerinde yapılan DNA testi sonrası badi üzerindeki meni artıklarının sanığa ait olduğunun anlaşılması sonrasında sanığın bu kez mastürbasyon yaptığı şeklinde kendisini savunmasının olayın oluş biçimine uygun olmadığı ve gerçeği yansıtmadığı, suçtan ve cezadan kurtulmaya yönelik olduğu kanaatine varılmakla itibar edilmemiştir.

Yukarıdaki tespitler ışığında sanığın eylemine uyan TCK 102/2, 102/3-b ve 62/1 maddeleri uyarınca cezalandırılmasına karar verilmesi gerektiği vicdani sonuç ve kanaatine varılmakla aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

H Ü K Ü M : Gereçesi Yukarıda Açıklandığı Üzere;

1-Sanık nun üzerine atılı bulunan ve usulen sabit kabul edilen "nitelikli cinsel saldırı " suçundan eylemine uyan ve lehine olduğuna karar verilen TCK.nun 102/2 maddesi gereğince, suçun işleniş biçimi, suçun işlendiği yer ve zaman sanığın amacı gözönünde bulundurulurak taktiren alt sınırdan 7 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına,

Atılı suçun kamu görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak sureti ile işlendiği kabul edildiğinden cezasından TCK.nun 102/3-b maddesi gereği taktiren yarı oranında artırım yapılarak 10 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,

Sanığın geçmiş, sosyal ilişkileri, fiilden sonraki ve yargılama sürecindeki davranışları, cezanın sanığın geleceği üzerindeki olası etkileri de nazara alınarak TCK.nun 62/1 maddesi gereğince verilen cezasından taktiren 1/6 oranında indirim yapılarak **8 yıl 9 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,**

Sanığın cezasından başkaca artırım ve indirim yapılmasına taktiren yer olmadığına,

Sanığın TCK.nun 53/1 maddesinde belirtilen ve TCK.nun 53/3 maddesindeki kendi alt soyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayımlık yetkileri dışındaki haklardan, hükümlünün mahkum olduğu hapis cezalarının infazı tamamlanuncaya kadar TCK.nun 53/3 maddesi gözetilerek TCK.nun 53/1-c maddesi uyarınca kendi alt soyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayımlık yetkileri açısından ise koşullu salıverme tarihine kadar yoksun bırakılmasına,

Adli emanetin 2009/529 sırasında kayıtlı bulunan kahverenkli üzerinde sperm olduğu iddia edilen bir adet badinin delil olması bakımından dosyada saklanılmasına,

Resen yapılan ve aşağıda dökümü gösterilen 1.874,71 TL. yargılama giderinin CMK.nun 325/1 maddesi gereğince sanıktan alınarak hazineye gelir yazılmasına,

Dair, Sanık ile müdafii Av. yüzlerine karşı, müştekinin yokluğunda, C.Savcısı un katılımı ile mütalaaya uygun olarak, tefhimden veya tebliğden itibaren CMK.nun 291 maddesi gereğince 7 gün içerisinde mahkememize verilecek veya gönderilecek bir dilekçe veya zabıt katibine tutturulacak bir tutanak ile Yargıtay yasa temyiz yolu açık olmak üzere ve oybirliği ile verilen karar açıkça okunup usulen anlatıldı.30.03.2010

Başkan 34140

Üye 30673

Üye 42629

Katip 91117

Bu anlatım, sadece bir mahpusa özgü değil. LGBTİ mahpuslar, güvenlik gerekçesiyle ayrı koğuşlarda veya tek başlarına tutulmalarına rağmen bu izolasyon hali onları personelden kaynaklı kötü muameleye karşı açık ve savunmasız hale getirmektedir.³⁴ Mektuplar ve avukat görüşleri aracılığı ile seslerini dışarıya duyurabilen LGBTİ mahpusların birçoğu taciz, tecavüz, kötü muameleyi dile getirmektedirler.³⁵

Cezaevine girdiğim zaman, hâlâ inanmıyordum, demir kapılar, sesler... Hâlâ mesela demir kapılara karşı irkilirim (...) Bir soba, dört beş tane ranza... Aynı bir yere koymuşlardı beni, soba tütüyor, nerde olduğunu bilmiyorsun, ben neden buradayım diye sorguluyorsun, yalnızsın, sabaha kadar uyumamıştım bu nedenle. Ertesi gün bir gardiyanın tacizine uğradım akşama doğru, "gel, yukarıda televizyon seyredelim" dedi. Küçük bir cezaeviydi girdiğim, Alaca cezaeviydi. Daha çok ürkmüştüm, kendimi daha çok savunmasız hissetmişim, demir kapılar, duvarlar, ranzalar ve ben. Bağırsam ne olur, nereye gider ses? Uyumamıştım, ranzanın bir köşesinde bacaklarımı kolumun arasına alıp oturmuş ve ağlamıştım sabaha kadar (...)

Sonra beni tek kişilik bir hücreye yerleştirdiler, beton ya-

34 Diyarbakır Barosu'nun 17 Kasım 2017 tarihinde yayınlamış olduğu hapisane raporunda trans kadın Miray'ın karşılaştığı kötü muamele ve tecavüz iddiası iyer almıştır. bkz: <https://diyarbakirbarosu.org.tr/cezaevlerindehakihlalleriartarakdevametmektedir/1207> Erişim Tarihi: 03.01.2018

35 LGBTİ mahpusların bu konuya dair detaylı anlatımları için Hapiste LGBTİ Bloguna bakılabilir.

tak, beton yatak üzerinde pis bir yatak, yatağın üzerinde kahverengi, üzerinde armalı bir battaniye. Bir duvarla tuvaletin ayrılmış, iğrenç bir kokunun içerisinde yaşa diyorlar sana, tamamen bunalıma girdim. Bunu yaşamamın benim insanlığımı kaybettirdiğini düşünmeye başladım, yemek yememeye başladım, ölüm bu noktada bir kurtuluştu, 7-8 gün yemek yemedim, psikolog geliyor, müdür geliyor ikna etmeye çalışıyor, duvarlarda önceden yatmış kişilerin yazılarını okuyordum, ulaşacağım kimse yoktu. Tek ulaşacağım yine ailemdi ve ben aileme durumuma ilişkin yazıyordum. Çok açık yazarsan durumunu bu mektup gitmeyecek demişlerdi. Sadece hatır sorma üzerinden mektup yaz demişlerdi. Ben de sadece sevgilime ve annelere hatır soran mektuplar yazıyordum.

(...) Ertesi gün fotoğraf çekme, hastaneye gitme gibi şeyler başladı. Bunlar da travma yaratan şeylerdi, transeksüel olduğum için her girdiğim muayene odasında doktorların gülüşmeleri, insanların bakışlarıyla taciz edilmem çok bunaltan bir şeydi ve "ben transeksüelim, tek kişilik yerde tutuluyorum, durumum çok kötü, kendimi iyi hissetmiyorum" dediğimde bir doktor "anal muayene yapacağız parmakla" dedi. "Nasıl yani" dedim. Askerler orda bakıyorlar, doktor da "ben anal muayene yapmak istiyorum sana, pozisyonu al" dedi. Eldiveni taktı, benim için inanılmaz korkunç bir deneyimdi, terler döktüm ve sonra döndü "hayır sen daha önce hiç ilişkiye girmemişsin" dedi. "O yüzden ayrı yerde tutulacaksın" dedi. Tekrar askerlerin içinde üstümü başımı giyindim.

Hani bir yere kadar direniyorsun, bir noktadan sonra bu işkence bitsin ne yapıyorlarsa yapsınlar, ne kadar yatacaksam yatayım, diyorsun, biran önce buradan kurtulmalıyım diyorsun.³⁶

28 ay tecritte, 8 ay müşahede koğuşunda tutuldum çünkü cezaevinde benden başka eşcinsel mahkûm yoktu; beni nereye koyacaklarını bilemediler. Cezaevi nakillerinde erkeğe benzeyeyim diye saçımı kesmeye çalıştılar. Ben de, "Madem öyle, o zaman beni erkeklerin koğuşuna koyacaksınız" dedim. Yakın bir cezaevinde bir başka eşcinsel arkadaş olduğumu öğrendim ve ikimiz için Bursa Cezaevi'nde ayrı bir koğuş açılmasını sağladım. Bunun dışında, cezaevinde cinsel tacize ve tecavüze uğradım. Cezaevi yönetimi şikâyetçi olduğum gardiyani, "Olmaz öyle şey, o namazında niyazında insan" diye savundu. Tüm bu kötü şeylerin sonunda yargılanarak beraat ettim.³⁷

Eskişehir H Tipi Hapishanesi'nde 2 askerın tecavüzüne uğradıkları gerekçesiyle Bolu Hapishanesi'ne gönderilen, burada da hapishane personelinin saldırılarına maruz kalan ve açlık grevi yapan trans mahpusları da örnek olarak gösterebiliriz.³⁸

36 "Eşcinsel ve Tutsak Olmak!", 17.10.2008, KAOS GL, Erişim Tarihi 17.02.2016

37 "Siyasetçiler Samimilerse LGBT'lerle Çalışsınlar", Türkiye'den Şiddet Hikayeleri, 17.10.2013, Erişim Tarihi 17.02.2016

38 "Trans Mahpuslara Yönelik Hak İhlalleri Devam Ediyor", 17.08.2015, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 19.08.2015

1

merhaba hanım

umarım iyisinizdir. Sorum 6 tipi

Baktiki sorunların Altından kalkamıyacağımı Anladı ve beni ne tuhaf ki eldazig T. tipi ne gönderdi psikolojimin desen en berbat durumda şuan sorun bittiği yer. Şuan beni tekli odada erkek mahkumların bulunduğu bölümde tutuyorlar kendilerinde cinsel kimliğime yönelik şahsıma vade dileme yönelik sürekli hakaretler ediliyor şahsıma Sağlık haklarından yararlanamıyorum yazıyorum revire çıkamıyorum bana Keşuş Asın diye dile getirdiğimde işe yerimiz yok denilip geçiştiriliyor. işid p.p.k. foto ya bir çok Keşuş var Ama bir translara yok. Ağırlaştırılmış gibi günde bir saat bahçeye çıkabiliyoruz enun dışında hep işle asimile ve tecrit edilmiş bir durumda yaşam bunlardan nerdeyse her bugün kendimi kesip kendime zarar veriyorum işin kötü tarafıda muhattap bir yetkili bulamıyorum Kapıdan her çıktığımda bahçeye

ELAZIG T TIPİ KAPALI GEZA İNFAZ KURUMU
MEKİUP OKUMA KOMİSYONU**GÖRÜLDÜ**

2

görevli taciz ederek üst aramamı elle yapıyor. Derektörle yapmak yerine ve burada çalışan bir çok personeledeki transofobik tutumunu çok açık bir şekilde hem belli ediyor hemde Arıkça dile getiriyor 'benim bir çok konuda üstüme geliniyor ya birine zarar verip yada kendimide keğupuda yani bulunduğum edeyide yalmayı düşünyorumu burada sırf bu zulme karşı gelip sesimi duyurmalı için. Çünkü bana başka bir çözüm yolu bırakmadılar. Sözlü taciz dışı boyu hiçbirlik nezaket zarafet ten nasibini almamış insanlar, insani bile sevmeyenler bizi nasıl sevsinler 'Sergi ide geçtik 'Seygi bile yok. ilk geldiğimde Ettek bil' giymemin yasak olduğu söylenildi bana 'daha sonra Kurum müdürü Bu yasa kaldırdı. Asıl soru şu bir Transın elazığ gibi yeni Acılmış bir Kurumunda ne iş var? ve ben tek kalamaz ile ilgili tedavi görürken 'beni Tekli tutmaları ne kadar

Doğrudur acaba?

ELAZIG TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU
MEKİUP OKUMA KOMİSYONU

GÖRÜLDÜ

3

Benim sizden talebim yine
bir Avukat olacaktır.

Ben size çok şey anlatmak
istiyorum 'mağlum' Kurum Komisyonunda
geçiyor bu yazılar. bu yüzden çok
garcısız kalıyoruz. bizim ternekle-
rimiz ise pekte hiç ilgilendikleri yok
hem çok üzücü Aynı zamanda çok çok
Düşündürücüdür. yazık.

göndercekleri kıyafette onlarda
kalsın 'Dipardakilere daha çok bakım
olur.

Size gelince her konuda yanınızda
olduğunuz için çok Sağ olun selam
Tepekür ederim.

Saygılarımla

Tüm Oostlara Selam olsun

Sarıgiler

ELAZIG TİPİKAL GEZA İNFAZ SÜRÜMÜ
MEKTUP OKUMA KOMİTİSİ'NÜ

GÖRÜLDÜ

.....

Eskişehir H Tipi Cezaevi'nde 2 askerın tecavüzüne uğradıktan sonra güvenlik bahanesiyle Bolu Cezaevi'ne sürgün edilen translar Aydın D. ve Murat P., burada da cezaevi personelinin saldırılarına ve hak gasplarına maruz kaldı. Tecavüzcü askerler tutuklanarak cezaevine gönderilirken, Bolu Cezaevi'ne sürgün edilen Aydın D. ve Murat P.'ye yönelik hak ihlalleri devam ediyor. Erkek hükümlülerle beraber kalmaya zorlanan ve şu anda da ayrı hücrelerde tutuldukları belirtilen Aydın D. ve Murat P.'nin havalandırma, sohbet, sağlık ve iletişim gibi en temel hakları cinsel kimliklerinden dolayı gasp ediliyor ve cezaevi yönetiminin baskı ve hakaretlerine maruz kalıyorlar. Maruz kaldıkları işkenceyi duyurmak için 54 gün açlık grevi de yapan Aydın ve Murat'ın özellikle böbrekleri olmak üzere iç organlarında ciddi derecede hasarlar oluştu ancak yine de seslerini duyan olmadı.³⁹

LGBTİ'ler hapishanelerde taciz ve tecavüzün yanı sıra başka kötü muamelelere de maruz kalmaktadır. Trans kadın ve erkek mahpusların hapishanelerde cinsiyet kimliklerinin açık olması ve koğuşlara yerleştirilirken bu durumun esas alınması LGB bireylere göre daha sık kötü muamele ve ayrımcılığa maruz kalmalarına neden olmaktadır. "Bu durumdan bazıları erkek/kadın infaz koruma memurları tarafından arama dayatılması, personel karşısında soyunmak zorunda bırakılmaları, mahkeme ve hastane sevklerinde tuvalete çıkarılmama olarak saymak mümkündür."

39 "Tecavüz Mağduru Translara Cezaevi İşkencesi", Evrensel, 14.08.2015, Erişim Tarihi 17.02.2016

Erkek gardiyanlar beni Metris Cezaevi'nin giriş kapısında aramak isteyince direndim ve "Beni siz aramazsınız, ben kadını, kadın! Kadın gardiyanlar gelsin arasın" dedim. Aratmadım kendimi, giriş bölümünden sonra 4 travestinin olduğu bir odaya verdiler beni. 4 ay bu arkadaşlarla kaldım. Daha sonra psikolojik sorunlarım yüzünden tekli hücreye attılar beni, 18 ay boyunca tekli ücrede kaldım.⁴⁰

Kasım ayında Kartal E Tipi Cezaevi'nin girişinde tekrar arama adı altında çırılçıplak soyuldum. Bir erkeğin beni araması beni çok kötü bir duyguya sürüklüyordu. Çünkü ameliyatlı değildim. Allah kimsenin başına vermesin. Arama esnasında göğsüme bakıp gülüyor ve dalga geçiyorlardı. Utanç verici bir şeydi.⁴¹

Yaklaşık bir ay sonra Fabiano ile kavga etmemiz sonucu homofobik bir baş memur tarafından bazı yerlerde havlu oda, mavi oda, yumuşak oda denilen yere konuldum. Bu odaya sizi arkadan plastik kelepçeyle ters olarak kelepçeleyip üstünüzdekiler çıkartıp iç çamaşırınızla koyuyorlar, Allahtan yaz günüydü ama leş gibi rutubet ve dışkı kokusu oradaki saniyeleri işkence olarak geçirmenizi sağlıyordu. Saatiniz yok, acil durum butonları çalışmıyor, lamba yanmıyor. Yaklaşık 24 saat kaldım,

40 Koyuncu, R. (2015:16), Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

41 A.g.e., s. 76.

*hayatımdaki en uzun gün ve geceydi eminim.*⁴²

*İnancın, yönelimin, cinsiyetin fark etmeksizin, onlar kendilerini komutan, sizi de erleri olarak görüyor. Bugün çeşitli cezaevlerinde LGBTİ bireyler ya kargo yasaklarıyla ya haberleşme yasaklarıyla ya da ihtiyaç duydukları malzemelerin yasak olmasıyla karşı karşıyalar. Bazı yerlerde fiziksel, bazı yerlerde psikolojik taciz ve şiddete uğruyorlar veya fiziksel görünüşleri değiştirilmeye zorlanıyor. Kimileri bu zulümden kurtulmak için intihar ediyor veya kendi canını öne sürerek kendini yaralıyor veya susmayı, boyun eğmeyi tercih ediyor.*⁴³

Dün yani 26.05.2014 tarihinde ben hastahaneye götürüldüm askerler ve komutanlar malum bizi ring aracı ile götürüyorlar. Yaşadıklarımı ben tüm resmi yerlere yazdım benzer sıkıntılarımı da yazdım. Geçmişte, malum ilgilenilmiyor. Şöyle ki tuvalet ihtiyacım olduğunu görevli asker ve komutanlara söyledim. Hem de 45 dakika kapıya vurarak acil tuvalete gitmem gerek diye dil dökmeme rağmen beni ısrarla tuvalete götürmek istemediler. Yaklaşık 2 saat ringte bekledim bu olayları ring kamerası da (süs değil ise) çekmiştir. En son kapıyı açtılar beni çıkarttılar sonra geri soktular "Seni biz erkek tuvaletine mi yoksa kadın tuvaletine mi götüre-

42 Yanat, C., (2015: 122), *LGBTİ Mahpus Olmak Maltepe Hapishanesi Deneyimi*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

43 A.g.e., s. 124.

ceğiz?" dediler. Yani bir transseksüelin erkek tuvaletinden ne işi olabilir. Kaldı ki cezaevinde kadın gibi yaşama hakkı hastahane sağlık kurulunca bana verilmiş olduğu halde beni insanlık dışı anlayacağın tuvalete asker götürmek istemedi. Ben de mecburen ihtiyacımı ring içinde oturduğumuz yere yapmaya mecbur kaldım, bırakıldım. Bu olay tamamen Türkiye'de insanlık dışı bu uygulamalara göz yumuyor. (R. S. Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

LGBTİ koğuşlarının dışında erkek veya kadın koğuşlarında kalan LGBTİ'lerin cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği nedeniyle taciz veya tecavüze uğramaları ile ilgili elimizde bir veri bulunmamaktadır. ABD'de yapılan bir araştırmaya göre hapishanelerde eşcinsel ve biseksüel erkeklerin yüzde 41'i, heteroseksüel erkeklerin ise yüzde 9'u cinsel tacize maruz kalmaktadır.⁴⁴ Bu rakamlar, cinsel yönelimi farklı bireylerin hapishanelerde tacize maruz kalma durum ve olasılıklarının heteroseksüel bireylere oranla yaklaşık 5 katı fazla olduğunu, her 10 eşcinsel ve biseksüel erkekten en az 4'ünün tacize maruz kaldığını göstermektedir.

LGBTİ mahpusların maruz kaldığı kötü muameleyi önlemek için verilen çabalardan biri Güney Afrika Pollsmoor Hapishanesi'nde 3 infaz koruma memurunun kurduğu Tacize Karşı Dostlar (*Friends Against Abuse*) isimli bir gruptur. 2004 yılında kurdukları bu grup, tacize uğrama ihtimali olan mahpusları hapishanelerin

⁴⁴ Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (2013: 104), Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı, çev. Ömer B. Albayrak, CİSST, İstanbul.

görece güvenli alanlarına sevk etmeyi amaçlamıştır. Ayrıca *Just Detention International* isimli gözaltı, tutukluluk ve mahkûmiyet durumlarında cinsel istismarı engellemeye yönelik çalışan bir sivil toplum örgütüyle birlikte bir eğitim programı hazırlamış ve uygulamışlardır.⁴⁵

ABD'de ise Adalet Bakanlığı (United States Department of Justice) LGBTİ mahpusların hapishanelerde taciz ve tecavüz tehdidi-ne daha açık olduğun kabul ederek özel bir çalışma başlatmış ve Hapishanede Tecavüzün Önlenmesi Yasası (Prison Rape Elimination Act-PREA) kabul etmiştir.⁴⁶

Öneri

Mahpus, hapishaneye girmeden önce ve/veya sonra aşağılanmaya, cinsel tacize veya tecavüze uğramışsa özel danışmanlık programları sağlanmalı, mahpusların bu yönde özel ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar geliştirebilecek sivil toplum örgütlerinin hapishaneye girişi kolaylaştırılmalıdır.

LGBTİ mahpusların özel korunma ihtiyaçlarını gözeten bir sınıflandırma sisteminin uygulanması önemlidir. Bu nedenle mahpusların güvenlikleri için tehdit olabilecek mahpuslarla aynı koğuş veya hücrelere konulmamasına dikkat edilmelidir. Ayrıca LGBTİ mahpuslara

45 Algan, A., (2015: 201), *LGBTİ, Yabancı Uyruklu ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

46 "ABD Adalet Bakanlığı'nın LGBT Mahpuslara İlişkin Çalışmaları", 05.08.2013,Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 17.02.2016

yönelik güvenlik tehdidinin olası faillerinin yalnızca diğer mahpuslar olduğu düşünülmemelidir. Hapishanede çalışan görevlilere ayrımcılık karşıtı, insan hakları perspektifi ile özel eğitimler verilmeli, yaşanabilecek hak ihlallerinde görevliler cezalandırılabilir.

Keyfi ve çıplak aranmanın önüne geçilmeli, LGBTİ mahpusların aranması gerektiğinde aramayı yapacak hapishane personelinin cinsiyeti konusunda mahpusa danışılmalı, mahpusun tercihine saygı gösterilmelidir.

3.4. Sağlık Sorunları

Cinsiyet Geçiş Süreci

Türkiye'de cinsiyet geçiş ameliyatları kişinin üreme yeteneğinden sürekli şekilde yoksun kalması koşuluyla gerçekleştirilmektedir. Kişinin tüm yaşamını kalıcı olarak etkileyecek bu zorunlu kısırlaştırma halen tartışma konusudur, yasal düzenlemelerin bu şekilde uygulanmaya devam etmesi LGBTİ dernek ve oluşumları tarafından eleştirilmeye devam etmektedir. Trans mahpuslar, hapishanede kaldıkları dönemde cinsiyet geçiş sürecinin başlatılması, önceden başlamış olan sürecin devam ettirilmesi, estetik masraflarının karşılanması ve hormon ilaçlarına erişim konularında sıkıntılar yaşayabilmektedirler.

Türkiye'de trans bireylerin cinsiyet geçiş ameliyatlarını mahpus oldukları sürede yapabilmelerinin öne 2014 yılında açılmıştır. O yıl bir trans kadın cinsiyet geçiş sürecini hapishanede kaldığı sürede, çeşitli derneklerin ve avukatların desteğiyle başlatmıştır. Yapı-

lan başvurular neticesinde Bülent Ecevit Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nde mahkûm koğuşu açılmış ve kendisinin ameliyatı gerçekleştirilmiştir.⁴⁷

Bu cinsiyet geçiş operasyonu için mahpusun bir eğitim ve araştırma hastanesinden cinsiyet geçişinin ruh sağlığı için mecburi olduğu yönünde resmi sağlık kurulu raporu ile belgelemesi yeterli görülmuş, masrafları Sağlık Bakanlığı'nın karşılamasıyla ameliyat gerçekleştirilmiştir. Cinsiyet geçiş operasyonu için eğitim ve araştırma hastanesinin raporunun yeterli görülmesi ve masrafların devlet tarafından karşılanması olumlu gelişmelerdir. Bu olumluluk sürdürülmeli ve yasal mevzuatta yer edecek şekilde güvenceye kavuşturulmalıdır.

Fakat sonrasında Adalet Bakanlığı'na yapılan bilgi edinme başvurusunda sorulan, cinsiyet geçiş ameliyatı olan ve ameliyat için başvuran hükümlü ve tutuklu sayısına dair sorular, herhangi bir istatistiki verinin olmadığı gerekçesiyle cevapsız bırakılmıştır. Oysa aldığımız mektuplarda bu yönlü başvuruların mahpuslar tarafından hâlihazırda yapılmakta olduğunu bilmekle birlikte, kaç başvurunun bekletildiğini ya da reddedildiğini bilememekteyiz. Trans mahpuslar, mahpus olunan sürede gerçekleşen ilk cinsiyet geçiş ameliyatını emsal göstererek yeni başvurular yapıyor olsalar da aradan geçen süre içerisinde yeni bir ameliyat olmaması, bu sürecin LGBTİ ve insan hakların alarındaki STÖ'lerin müdahilli-

47 "Hapishanelerde Cinsiyet Değişimi Ameliyatı İçin Düzenleme", 12.11.2014, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 07.02.2016 ve "Trans Mahkum Cinsiyet Geçiş Ameliyatı Olabilecek", Kaos GL, 12.11.2014, Erişim Tarihi 31.05.2015.

ğinde yürütülmesi gerektiğini göstermektedir.⁴⁸ Bu tip bir işbirliği için de sayısal veriler başta olmak üzere bilgi paylaşımı elzemdir.

Ben de aslında (...) gibi uzun zamandır cinsiyet değişikliği gerçekleştirmek için mücadele veriyorum. Sağlık kurul raporum, psikiyatrik sürecim, mahkeme kararlarım hepsi hazır, yani ameliyatımın (...) gibi burada iken yapılmaması için hiç bir engel yok. Hastaneden haber bekliyorum. Konseye çıkacağım, karar verecekler olumlu olursa ameliyat günü verecekler, ama doktorların iradi kararlarına bağlıymış. Olumlu olmasını umut ediyorum. Bu yönde infaz hâkimliği de güzel bir karara imza attı:

"Doktor raporlarında da belirtildiği gibi ruh sağlığında meydana gelebilecek olumsuzluklar nedeni ile telafisi sonradan mümkün olmayan, istenmeyen sonuçların yaşanabileceği, bu durumda en az fiziki olarak yaşanan sağlık sorunları kadar önem arz ettiği ve aciliyetinin olduğu düşünüldüğünden kararın kabulü..." (A. A., Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Cezalandırmak istemiyorum ölmek istemiyorum. Hapishane içindeki hapishanede kalmak istemiyorum. Kaybetmek istemiyorum. Kendim olmak istiyorum; cinsiyet geçiş ameliyatıyla kadın olarak kendi onurumla kendi kadınlığımı kadınca kendimce yaşamak istiyorum. (A. G., Trans Kadın, Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi)

48 "Türkiye'de LGBTİ Mahpuslar" <http://thea.org.tr/?q=node/108> Erişim Tarihi 07.12.2015.

Canım Ablam Adalet Bakanlığı değışti belki görüşmeniz çok iyi olur bizim için belki bizi 1 noluya geri gönderir canım ablam. Ben 2011 yılında Hastanesinde ameliyatımı olacaktım 2012 yılında başıma talihsiz bir olay geldi ameliyatım kaldı canım ablam. Cezaevinde işlemlerimi başlattım mahkemeye çıktım ve her şey tamamlandı. Hastanede tüm tetkiklerim tamamlandı. Hastane onayı verdi. Şimdi mahkeme ben vatansız olduğum için Adalet Bakanlığında bir yazı bekliyor: halen gelmedi Adalet Bakanlığında yazı. Onu bekliyoruz. Gelir gelmez savcıyla görüşecem ameliyatımı olucam iyileşene kadar hastanede kalmak istiyorum diyecem. Kabul ederlerse olucam etmezlerse eğer tahliye olunca dışarıda olurum. Şimdi ablam ameliyatı olup komadan çıktıktan sonra jandarma hemen başımda beklemek istemiyor ameliyatımı olup kendime geldikten sonra cezaevine götürüyor. Ben cezaevinde yalnız başıma o ağrıları çekemem ki doğru mu he ablam? Ameliyatımı olup 20 ya da 15 gün hastanede kalmam gerek ablam. İşte her şeyi size anlattım canım ablam. (S. Trans Kadın, Maltepe L Tipi Hapishanesi)

06/11/2017

Pazartesi

Merhaba Sergili

Göksuğun bütün renkleri ile selamlıyor ve sergilerini sunuyorum, iyi olmanı diliyorum

İlk mektubuma cevap olmadan 2. Mektubu'mu gönderiyorum :) İlk mektubum da özellikle devlet hastahanesinde ameliyat olan trans arkadaşların deneyim ve süreçlerini sormuştum, Devlet hastahanelerinde cinsiyet düzeltme ameliyatını yapan doktorlar ne kadar deneyimli ve tecrübeli olabilir gibisinden sorular aklıma takılıp duruyor o yüzden Devlet hastahanesinde ameliyat olan arkadaşların memnuniyetlerini, deneyimlerini merak etmekteyim çünkü; "30/10/2017 tarihinde 1. Asliye Hukuk Mahkemesine cinsiyet değişikliğine izin" için başvuruda bulundum fakat sürecin yavaş ilerlemesinden endişe ediyorum.

Mahkeme duruşmayı geç tarihlere verirse diye endişeleniyorum aynı zamanda geç bir tarihe hastahane'ye serkimi yapar diye endişe içindeyim o yüzden mahkeme'nin serkimi yapmasını beklemeden, eğitim araştırmaya hastahanesine psikiyatri ve ürolojiye serkimin yapılmasını revir doktorundan talep edicem. 2013 yılından itibaren hormon tedavisi görüyorum fakat psikiyatrinin'de beni uygulamazından korkuyorum. Tüm bu korku ve endişelerimin nedeni 'nin yaşamış olduğu uzun ve sancılı süreçteki deneyimleridir, aynı sorunlarla karşılaşmak istemiyorum, 'nin sürecini durumu'nu yaşamak istemiyorum :(Tehliye olmadan ameliyatını olmak istiyorum. Devletinli serbestlik hakkında yararlanırsam aralık 2018'de tahliye olucam. Uygulamalarını istemiyorum vade erkek cezaevin'de kalmak istemiyorum. Mahkemenin uzun sürmesinden ve ameliyat sürecinin geniş zamanca yapılmasından korkuyorum :(

①

⇒

Yine bilgi edinme başvurusu yöntemiyle “Cinsiyet geçiş ameliyatı olmak isteyen tutuklu veya hükümlü hangi kurum ve kuruluşa nasıl başvurabilir?” sorusuna verilen cevap ise ne yazık ki Türk Medeni Kanunu’nun 40’inci maddesini anlatmaktan öteye gitmemiş ve mahpusların cinsiyet geçiş ameliyatı olmak için hangi yolları izlemesi gerektiğini anlatmamıştır. Bunun yerine “Genel Müdürlüğümüz bu konuda herhangi bir aksamanın ve hak kaybının olmaması için azami çaba göstermekte ve tıbbi gereklilik ve mevzuat doğrultusunda gereken her türlü tedbiri almaktadır.” ifadesiyle yetinilmiştir.⁴⁹

CİSST/TCPS’e gelen mektupların bazılarında, cinsiyet geçiş ameliyatı için sağlık raporu alması ve prosedürleri tamamlamasına rağmen Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nden gelen ret cevabından bahsedilmiştir: “Cinsiyet geçiş ameliyatının yapılması işleminin hayati öneme haiz olup olmadığı, gerekli tıbbi müdahalenin yapılmadığı takdirde infaz süresince yaşantısı için tehlike durumu oluşturup oluşturmadığı hakkında sağlık kurulu raporu alınarak Genel Müdürlüğe gönderilmesi (...)” “Hayati öneme haiz olması” tanımının belirsiz olduğunu ve sağlık raporu verecek kurulun inisiyatifini öncelediğini söylemek mümkündür. Tahliyesine az süre kalan trans mahpuslara sıklıkla verilmesi de bu cevabın tartışılması gerektiğini ortaya koymaktadır.⁵⁰

49 CİSST’in 23 Mart 2015 tarihli Bilgi Edinme Başvurusu’na gelen 09.04.2015 tarihli cevap.

50 Cinsiyet geçiş sürecini başlatamayan, gerekli prosedürler sebebiyle süreci yavaşlayan ve epilasyon talep eden Diren Çoşkun 26 Ocak 2018 tarihinde ölüm orucuna girmiştir. Hapishane idaresinin taleplerinin bir kısmını karşılaması üzerine ölüm orucunu sonlandırmıştır. İlgili haberler için bkz: <https://lgbthapist.wordpress.com/2018/01/31/trans-kadin-diren-coskun-olum-orucununun-6-gununde/>

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 57551099-207.622-2109
Konu : Bilgi edinme başvurusu

09/04/2015

Sayın Mustafa EREN
(info@cezaevindestk.org)

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı uyarınca yapmış olduğunuz 1014 nolu başvurunuz incelenmiştir.

Söz konusu başvuruda yöneltilen 1 inci ve 2 nci sorulara yönelik herhangi bir istatistiki veri bulunmadığından cevap verilememiştir.

3 üncü soruya yönelik olarak;

Türk Medeni Kanunu'nun 40'ncı maddesinde "Cinsiyetini değiştirmek isteyen kimse, şahsen başvuruda bulunarak mahkemece cinsiyet değişikliğine izin verilmesini isteyebilir. Ancak, izin verilebilmesi için, istem sahibinin onsekiz yaşını doldurmuş bulunması ve evli olmaması; ayrıca transseksüel yapıda olup, cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunluluğunu ve üreme yeteneğinden sürekli biçimde yoksun bulunduğunu bir eğitim ve araştırma hastanesinden alınacak resmî sağlık kurulu raporuyla belgelemesi şarttır. Verilen izne bağlı olarak amaç ve tıbbi yöntemlere uygun bir cinsiyet değiştirme ameliyatı gerçekleştirildiğinin resmî sağlık kurulu raporuyla doğrulanması hâlinde, mahkemece nüfus sicilinde gerekli düzeltmenin yapılmasına karar verilir." hükmü bulunmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların sağlıklarının korunmasının, teşhis ve tedavilerinin yapılmasının ve sağlığa erişim hakkının kolaylaştırılması ve korunmasının çağdaş infaz anlayışının temel unsurlarından olduğu açıktır.

Bu kapsamda;

Genel Müdürlüğümüz bu konuda herhangi bir aksamının ve hak kaybının olmaması için azami çaba göstermekte ve tıbbi gereklilik ve mevzuat doğrultusunda gereken her türlü tedbir almaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Teftik Hâkimi

Sağlık gereksinimlerinin giderilmesine ilişkin aksaklıklardan biri de trans mahpusların hormon ilaçlarına erişim konusunda yaşadığı sıkıntılardır. Bazı mahpuslara gereğinden fazla hormon ilacı verilirken, bazılarının ihtiyacı olduğu halde kullanmasına izin verilmemektedir.

Biz de burada 7 trans bireyiyiz. Hiç kimsenin maddi olarak durumu iyi değil. Kendi özel ihtiyaçlarımızı bile almakta sıkıntı yaşıyoruz. C.T. bir kaç gün içinde başka bir cezaevine nakil gidecek. Burada kullandığımız bazı hormon ilaçları devlet tarafından karşılanmıyor. Fakat başka cezaevlerinde kalan trans bireyleri rahatlıkla hormon ilaçlarını devletin karşıladığını bizlere yazdıkları için C.T. başka bir cezaevine naklini istedi. Kendisi en kısa zamanda gidecektir. (F.Y., Trans Kadın, Bafra T Tipi Hapishanesi)

Hormon ilaçlarının belirtilen biçimde ve tetkiklerle kullanılmaması durumunda metabolizmayı etkileyecek sonuçlar doğurabilmektedir. Bu sürecin doktor gözetiminde başlatılması, doktorun takip ve yönlendirilmesi ile kontrol edilmesi gerekmektedir. Ameliyat sonrasında hormon kullanımına dair aksamalar yaşanmakta, doktorlar tarafından sürecin takibi ihmal edilebilmektedir. Hormonların kesilmesinin de önemli etkileri olabilmektedir.⁵¹

<https://lgbthapiste.wordpress.com/2018/02/21/diren-coskun-olum-orucunu-bir-sureligine-durdurdu/>

<https://lgbthapiste.wordpress.com/2018/03/27/diren-coskunun-hangi-talepleri-karsilandi/> Erişim Tarihi: 30.03.2018

51 Başar, K. (2015), Bedensel Cinsiyete Tıbbi Müdahalenin Öncesi ve Sonrası: Geçiş Sürecinden Beklenti ve Aksamalar Üzerine, <http://kaosgl.org/sayfa.php?id=20700> , Erişim Tarihi: 25.01.2018.

Tanıklıklardan edindiğimiz bu kısıtlı bilgilere dayanarak yapılan bilgi edinme başvurusunda hangi mahpuslara ne ölçüde, hangi hormon ilaçları verildiği sorulmuş fakat bu kez de “özel bir çalışma, araştırma ve inceleme” gerektirdiği gerekçesiyle net bir cevap alınamamıştır.⁵² Eğer bu veriler ayrı bir araştırma yapılmadan, hâlihazırda hapisane idarelerinin elinde bulunmuyorsa, alanda çalışan derneklerin, aktivist ve akademisyenlerin hapisanelerde çalışmalar yapabilmelerine zemin yaratılarak hem konuda bilgi edinmenin önü açılabilir, hem de trans mahpusların özel ihtiyaçları karşılanmadığı için maruz kaldıkları hak ihlallerinin önüne geçilebilir.

52 CİSST'in 23 Mart 2015 tarihli Bilgi Edinme Başvurusu'na gelen 09.04.2015 tarihli cevap.

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ
SAMSUN

Tarih: 04/07/2012

KONU:

19/06/2012 tarihinde müracaat eden 1158120 dosya numaralı, 01/01/1979 doğumlul hastanemiz Endokrinoloji ve Metabolizma, Üroloji ve Psikiyatri Bölümlerince değerlendirilerek tıbbi raporu düzenlendi.

İSTENEN: Hasta endokrinoloji polikliniğine Östrojen tedavisi almak ve cinsiyet değiştirmek amacıyla başvurdu.

ÖYKÜ ve MUAYENE

Hasta, hastanemiz endokrinoloji polikliniğine 13/07/2009'da başvurmuş, o dönemde Eskişehir Tıp Fakültesi Endokrinoloji Kliniğince çıkarılan raporla 3-4 yıldır hormon tedavisi (androcür tb, Mesigyna amp, Diane 35 tb) aldığını ifade etmiştir. 07/2009'da hastanemiz psikiyatri ve üroloji bölümlerince değerlendirilen hastaya, cinsel kimlik bozukluğu tanısı ile cyproterone asetat 2mg + ethinylestradiol 0,035mg 1x1 (Diane 35), siproteron asetat 100 mg 2x1 (androcür), Estradiol valerate 5mg + Norethisterone enantat 50 mg/ml 1x1 (mesigyna) raporu hastanemiz endokrinoloji bölümünce çıkarılıp, tedavi başlanarak 6 ay sonra endokrinoloji ve psikiyatri poliklinik kontrolü önerilmiştir. Ancak kontrollerine gelmemiştir. Hasta cinsiyet değiştirmek için Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesine daha önce başvurmuş, oradan İstanbul Üniversitesine sevk edilmiş ancak hastanın mahkûmiyet yerinin değişerek Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna geçmesi üzerine üniversitemize cinsiyet değiştirme talebi ile 19/06/2012'de tekrar başvurmuştur. Kromozom analizi 46,XY olan hasta hastanemiz üroloji, psikiyatri ve endokrinoloji bölümlerince değerlendirilmiştir.

Yapılan endokrinolojik muayenesinde hormonal değerleri erkek cinsiyet ile uyumludur.

Yapılan ürolojik muayenesinde dış genital organlar erkektir.

Alınan psikiyatrik öyküden, kendisini çocuklukta kız gibi hissettiği, genellikle kız çocukları ile oynadığı, ergenlik döneminden itibaren cinsel olarak erkeklere ilgi duyduğu, yaşamının hiçbir döneminde kadınlara karşı cinsel bir ilgi duymadığı, ergenlik döneminde gizli gizli kadın kıyafetleri giydiği ve kadın kıyafetleri içinde kendisini rahat hissettiği, ileri ergenlik döneminde makyaj yapmaya başladığı, ailesine hissettiklerini açtığı ancak destek alamadığı, belli bir süredir, kendi deyimi ile transseksüel yaşam içine girdiği, 2002 yılında ameliyat olarak cinsiyet değişikliği yaptırmaya karar verdiği, bu dönemde transseksüel olarak yaşamının zorluklarını yaşadığı, keşke kadın olarak dünyaya gelmiş olsam diye düşündüğü, 2006 yılında bu istekle hastaneye başvurduğu ve östrojen tedavisine başlandığı ancak bu

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ
SAMSUN

tedavinin düzenli olmadığı son 9 aydır östrojen tedavisi alamadığı için çok üzgün olduğu öğrenildi.

Yapılan Ruhsal muayenesinde saçları, makyajı ve beden dili ile kadın görünümündeydi, göz teması kuruyor, hekimle işbirliği yapıyor, sorunlarını ifade etmeye çalışıyordu. Duygulanımı uygun anksiyetesi yoktu. Düşünce içeriği cinsiyet değiştirme, düzenli östrojen tedavisi alma ile yoğundu. Psikotik bulgu saptanmadı. Bellek, muhakeme ve soyutlama kusuru tespit edilmedi.

Cinsel kimlik bozukluğu tanısı konan hasta için 04/07/2012 tarihinde üniversite avukatının da katıldığı, hastanemiz üroloji, psikiyatri ve endokrinoloji bölümlerince konyey yapıldı.

Konuşyede sonuç olarak; 33 yaşında, evli olmayan hastanın, halihazır durumuyla ruhsal açıdan transseksüel yapıda olduğu ve cinsiyet değişikliğinin ruh sağlığı açısından zorunlu olduğu tıbbi kanaatine varıldı. Hastanın ara verdiği medikal tedavisi tekrar planlandı. Hastaya siproteron asetat 50mg tb 2x1 ve Estradiol valerat 2mg + norgestrel 0,5mg tb 1x1 başlandı. 6ayda 1 kontrolü uygun görüldü.

Doç.Dr.
 İç Hastalıkları ve Endokrinoloji,
 Metabolik Hastalıkları Uzmanı
 Diploma No:

Doç.Dr.
 Psikiyatri Uzmanı
 Diploma No:

Prof. Dr.
 Üroloji Uzmanı
 Dip No:

Hapishanede sürecini başlatan ve ameliyatını gerçekleştiren trans mahpusların ameliyat sonrasında bakımlarının da gerçekleştirilmesi ve bu sürecin takibinin yapılması önemlidir. Ameliyat ve diğer tıbbi müdahaleler sonucunda istenmeyen sonuçlar yaşanabilmekte ve bu durum transları ruhsal açıdan olumsuz etkileyebilmektedir. Bu süreçte bir uzman desteği alabilmesinin yolundaki engeller ortadan kalkmalıdır.⁵³

Türkiye hapishanelerinde tutulan hiçbir insanın doktorunu, tedavi veya operasyon tarihini, daha da önemlisi ilacını belirleyebilme hakkı yoktur. Hangi tarihte, hangi hastaneye sevk edilmişse oraya gitmek ve hangi ilaç yazılmışsa onu kullanmak zorundadırlar. Bu yaptırım trans mahpuslar için daha da yakıcı sorunlara yol açmaktadır. Mahpuslar, geçiş süreçlerine dair hiçbir bilgisi olmayan doktorlarla yüz yüze gelmekte, bazı sağlık ihtiyaçları “estetik” olarak görüldüğü için karşılanmamakta, sağlık masraflarını kendilerinin karşılaması beklenmektedir; hatta seçme hakları tanınmadığı için yan etkileri olan hormon ilaçlarını kullanmak zorunda kalabilmektedir.

Ayrıca
ameliyatına izin verildi ama hem buraklığı
hemde mutluluğu aynı anda yaşadı çünkü kendi ile
barışık değil, barışık olmamasını da çok iyi anlıyorum
Her transın yaşadığı güzellik /estetik kaygısını ciddi
anlamda kötü durumda yaşamakta. Kendisi her
sabah kalkışında trans olmak zorunda kalıyor, kullandığı
hormonlar fiziksel değişimine çok etki etmemiş, saçları
döküldüğünden alını açılmış o yüzden saç fakinden çok
fazla var ve saç ekimi yapmak istiyor daha doğrusu
yapılması gereken estetik operasyonları var ama bimsesi
gelip gitmediğinden maddi - manevi çaresiz ve yalnız hissediyor.

53 Başar, K. (2015), Bedensel Cinsiyete Tıbbi Müdahalenin Öncesi ve Sonrası: Geçiş Sürecinden Beklenti ve Aksamalar Üzerine, <http://kaosgl.org/sayfa.php?id=20700> , Erişim Tarihi: 25.01.2018.

İskoçya Hapishane Hizmetleri Birimi (*Scottish Prison Service*) ve İskoçya Eşitlik Ağı (*Scottish Equality Network*) Hapishanede Toplumsal Cinsiyet Kimliği ve Cinsiyet Geçiş Politikası'nı düzenlemiş ve yürürlüğe koymuştur. Hormon tedavisi ve cinsiyet geçiş süreci ile ilgili 2014 yılında belirlenen kuralların bazıları şöyledir:

- Hapishaneye girmeden cinsiyet geçiş sürecine başlamış olan mahpuslar hapishanede de hormon tedavisine devam etmelidir.
- İskoçya Cinsiyet Geçiş Protokolü ile cinsiyet geçiş sürecine girmek isteyen mahpuslar uzman görüş ile tedaviye erişebilmeli, hormon kullanabilmeli ve tüy almaya ve/veya tıbben uygun bulunan diğer operasyonlara izin verilmelidir.

İskoçya Hapishane Hizmetleri Birimi, İskoçya Eşitlik Ağı ve Ulusal Sağlık Hizmeti (*National Health Service*) işbirliğinde yürütülen bu çalışma ile mahpuslara dışarıda da erişebilecekleri sağlık hizmetlerine eşit bir hizmet düzenlenmiştir.⁵⁴

54 Algan, A., (2015: 202-203), *LGBTİ, Yabancı Uyraklı ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

Ruh Sağlığı

Ruh sağlığı hizmetleri cinsiyet geçiş sürecinde tıpkı hormon kullanımını gibi elzemdir, vazgeçilmez ve tamamlayıcıdır. Fakat Türkiye hapishanelerinde psiko-sosyal birimde çalışan görevli sayısının yetersizliği göz önünde bulundurulduğunda⁵⁵, cinsiyet geçiş sürecindeki bir trans mahpusun ne sıklıkla, hangi sürede ve mahiyette bu hizmete erişebileceği tartışmalı bir hâl kazanır. Bu eksiklik bir yana, var olan psiko-sosyal birim çalışanlarının LGBTİ bireyler ve cinsiyet geçiş süreçlerine dair özel bir eğitimden geçmeleri de gerekmektedir.

Geçiş sürecinde olan translar dışındaki LGBTİ mahpusların da, hapse girmeden önce ve/veya hapiste ayrımcılığa, cinsel şiddete, tacize maruz kalmışsa psikolojik desteğe ve tıbbi yardıma ihtiyaç duyacağı göz ardı edilmemelidir.

Aynı durumdayız, çok kötüyüz. Moralimiz tamamen bozuk. Ne zamana kadar dayanacağım bilmiyorum. Burası çok kötü gerçekten. Nerede kalıyorum. Köpek bile kalmaz. (...) Adalet Bakanlığı'na her şeyi anlat çünkü bu durumda kalmak istemiyoruz. Ben de istemiyorum. Bunaldım artık ölüyorum [Bundan sonraki üç satır hapishane idaresi tarafından karalanmış] çok yanlış. Burada spora gidemiyorum, koğuşa gidemiyorum, hücredeyim. Psikolojim çok bozuk. Her gün ağlıyorum. Çünkü köpek

55 164.461 mahpusa, 262 sosyal çalışmacı, 524 psikolog, 480 sosyolog düşüyor. Bkz: Alpar, Z., (2015) “Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar ve İlgili Sivil Toplum Örgütleri Ağı Projesi Raporu”, Hapishanede Engelli Yabancı LGBTİ Olmak içinde, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

gibi kalıyorum. (R. S., Trans Kadın, Maltepe 3 No'lu L Tipi Hapishanesi)

*H. ben sana psikolojik sorunlarım olduğunu yazmıştı-
tım. Bir insana ihtiyaç duyuyorum dertlerimi yazı ile
de olsa anlatabilecek. Kusura bakma yine gecenin geç
sana yazıyorum. Ailemden kimseye anlatamıyorum. H,
bugün çok kötüydüm, dün geceden bu yana hiç uyuma-
dım. Sana yazmaya karar verdim. LGBTİ koşuşu çok zor.
Duygusal boşluğum, psikolojik sorunlarım ciddi anlam-
da kullanılıyor. Uyum bozukluğu raporum var bir türlü
dengeyi sağlayamıyorum. Yalnızım, yalnızım, yalnızım,
yalnızım, yalnızım, yalnızım. Kimse beni anlamıyor,
kimse beni anlamıyor. Yoruldum, yoruldum, yoruldum,
yoruldum. Klasik hasta kelimeleri biliyorum ama böyle-
yim ne yapabilirim. (E.Y., Biseksüel Mahpus, Maltepe 1
No'lu L Tipi Hapishanesi)*

*"Sağlığı olanın umudu, umudu olanın her şeyi vardır."
diye bir atasözü var. Yakında psikolojimizi, sağlığımızı
kaybedeceğiz ve hayata dair hiç bir umudumuz kalma-
yacak. (S.E., Eşcinsel Erkek, Alanya L Tipi Hapishanesi)*

*Yine Petek adında bir travesti vardı yanımızda. Psikolo-
jisi bozuktu. "Ben hamileyim." diyordu durmadan. Savcı
tedaviye ihtiyacı olan birisini bile tutuklamıştı. Ben de
müdüre Petek'i anlattım, "Psikolojik tedaviye ihtiyacı
var." dedim. "Bir gün kendine zarar verirse, sonra 'neden
söylemediniz' demeyin. Haberiniz olsun tedavi edilme-
lidir. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi'ne götürülmeli."*

dedim. Müdür, "Bakarız." dedi. Benimle yaptığı sohbet ise maç sohbetiydi.⁵⁶

Öneri

Sağlık sisteminin heteronormatif oluşu hapisanedeki LGBTİ'leri de birçok alanda hizmetlere erişirken sorunlar yaşamasına sebep olabilmekte, ayrımcılıklara maruz bırakabilmekte, LGBTİ mahpusların iradelerini hesaba katmadan çözüm üretilmeye çalışılması yanlış kararlar alınmasına sebep olabilmektedir.

Hapishanelerdeki sağlık politikaların oluşturulması aşamasında LGBTİ mahpusların ihtiyaçları da dikkate alınmalı, hapisanedeki sağlık çalışanlarının ve sosyal çalışmacıların LGBTİ mahpusların ruh ve beden sağlığına yönelik özel ihtiyaçlarını karşılanabilmesi için gereken bilgi ve eğitim takviyelerinin de sağlanması gerekmektedir.

LGBTİ mahpuslara koruyucu sağlık hizmetlerine nasıl ulaşabilecekleri, trans mahpusların cinsiyet geçiş sürecini nasıl başlatabileceği, başlatanların süreci hapisanede de nasıl sürdürebileceği bilgisi verilmelidir. Hapisanede cinsiyet geçiş sürecinin nasıl başlatılacağı, bunun için hangi mercilere başvuruların nasıl yapılacağı konusunda hem mahpuslar hem de onlara danışmanlık hizmeti verebilecek kurumlar bilgilendirilmeli, ardından da hapishane idaresinin yetersiz kaldığı noktalarda bu kurumların ve STÖ'lerin danışmanlığı için uygun koşullar sağlanmalıdır.

56 Koyuncu, R. (2015:51), Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.

Ruh sağlığı hizmetlerinin tıpkı diğer sağlık hizmetleri gibi mühim olduğu ve cinsiyet geçiş sürecinde ayrıca önem taşıdığı unutulmamalı, hapisane dışında erişilebilecek hizmetlere eşit ölçüde hapis-hanede de erişim sağlanmalıdır.

Hapishane içerisindeki psikologlar, sosyal çalışmacılar ve aile hekimleri LGBTİ'lerin sağlığa erişim hakları ve cinsiyet geçiş süreci üzerine bilgilendirilmeli, homofobik ve transfobik bakışın önüne geçilmelidir. Hormon ilaçları uzman bir doktorun kontrolünde kullanılmalı, mahpusta yan etkiye sebep olan ilaçlar değiştirilmelidir.

Cinsiyet geçiş sürecini hapisanede tamamlayan ya da bu süreçte hastanelerden gerekli raporları almaya giden mahpuslara eşlik eden jandarmalar da cinsiyet geçiş süreci hakkında bilgilendirilmeli, ayrımcılığa neden olacak her türlü tutum engellenmelidir.

Uluslararası araştırmalar LGBTİ'lerin (heteroseksüellere göre) heteronormatif bir toplumda yaşamaları ve ömürleri boyunca homofobik ve transfobik ayrımcılığa maruz kalmaları sebebiyle intihar eğilimi, depresyon ve madde kullanımı gibi sorunları daha çok deneyimlediklerini söylemektedir. Ruh sağlığı çalışanlarının LGBTİ'ler ve özelde hapisanedeki sosyal çalışmacıların LGBTİ mahpusların sorunlarını çözebilmelerinin yolu eğitim müfredatlarına LGBTİ'lerin ihtiyaçlarına yer verilmesi ve insan hakları odağında eğitim modülleri geliştirilmesiyle mümkün olacaktır.

3.5. Maddi Sorunlar

Türkiye hapishanelerinde, herkese verilen üç öğün yemek, musluk-tan akan su ve aydınlatma elektriği dışında her şey para karşılığı satılmaktadır. Bu sebeple yeterli parası olmayan mahpuslar hapishane yaşantısında zorluklar yaşar. Örneğin verilen yemeği yiyemiyorsa aç kalır, giysilerini değiştiremez, televizyon izleyemez, hatta hijyen ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz.⁵⁷ LGBTİ mahpusların birçoğunun aileleriyle bağı koptuğu, ziyaretçisi de olmadığı için maddi imkânsızlardan daha fazla etkilenmeleri söz konusudur.

Ben burda gurbette cezamı çekmekteyim ve hayatta yaşlı bir anam bir de üvey kardeşi var. Maddi manevi sıkıntı içindeyim. Ziyaretim ve param gelmiyor efendim. Sizden talebim bana yardım edebilecek 2-3 yardım derneğinin adreslerini göndermenizi rica ediyorum. Çok muhtaç durumdayım çok sıkıntı içindeyim size de bu kadar geç yazmamın sebebi mektup pulum yoktu beni anlayışla karşılamanızı temenni ediyorum (H.M., Biseksüel Erkek, Kocaeli 2 No'lu T Tipi Hapishanesi).

1996 yılından beri aralıklarla cezaevlerine girip çıktım şuandaysa 9 yıl bir fil hiç çıkmadan halen yatıyorum. Annem yıllardır cezaevinde oluşuma üzüle üzüle kan-

57 Yakın zamanda Hapiste Kadın Ağı'nın yürütücülüğü ile gerçekleşen Hapiste Ped Kampanyası hijyen malzemelerinin ve öncelikle pedin hak olarak görülmesini, bu ihtiyacın bakanlık tarafından sağlanmasını, kadınların, trans erkeklerin ve çocukların erişebilmesinin gerekliliğini ortaya koymuştur. Basın duyuruları için bkz: <http://www.tcps.org.tr/?q=node/511> ve <http://www.tcps.org.tr/?q=node/434> Erişim Tarihi: 03.01.2018.

ser hastası oldu bir göğsünü aldılar diğerini de alacaklar sonrası malüm. Benim annem G'den 2000 yılında emekli oldu. Annemin kullandığı kanser ilaçları parası binlerce lira tutuyor. Annemden ben maddi olarak hiçbir destek almıyorum. 3 ayda bir 4 ayda bir yollarsa 100 TL 150 TL yolluyabiliyor. Ben bu parayla nasıl temizlik ve diğer ihtiyaçlarımı alayım. Yıllardır tüm kalmış olduğum cezaevlerinde şal işi çalışarak geçimime katkı sağladım. 2012 yılında da bu cezaevinde ben şal işimi rahatlıkla çalışıyordum. Ama şimdi saçma sapan bir kurul kararıyla şal tezgahımın verilmesinde engel koydular. (İ. T., Eşcinsel Erkek, Bolu T Tipi Hapishanesi)

Ablacım dört duvar arasında sahipsiz ve kimsesiziz. Bize yardım edecek insanlara ihtiyacımız var dilerim birileri yardım eder. (R.A., Eşcinsel Erkek, Eskişehir H Tipi Hapishanesi).

8 aydır burada maddi anlamda çok mağdur haldeyim, hiçbir kantin ihtiyacımı alamıyorum. Param ziyaretim gelmiyor, burada perişanım. Daha önce 2013-2014 yılları içerisinde E. Yardım Sandığı Müdürlüğünden defalarca eşcinsel olduğumdan, evim olmadığından, ailem olmadığından yıllarca cezaevlerinde yatmam nedeniyle bana maddi yardımlar yapıldı ancak buraya girdim defalarca dilekçe gönderdim kaydım olduğu halde maddi yardım göndermiyorlar hep ret geliyor. (S.K., Trans Kadın, Maltepe 1 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Yemekler hem kalite hem de miktar olarak yetersiz. 140

kadın için yemek çıkarılıyor. 20 kişilik bir koğuşa verilen yemek, dört görevli için ayrılan yemek miktarının dörtte biri kadar. Parası olmayan insanlar aç kalıyor. İzin günlerinde fuhuş yapmaktan başka para kazanma yolu da yok. Açık cezaevlerinde kadınlar izin günlerini yaygın olarak para karşılığı fuhuş yaparak geçiriyor.⁵⁸

Çok düşük ücretler karşılığında olsa dahi (Mahpusların bir günlük ücreti çıraklar için 8.50, kalfalar için 9, ustalar için 11 TL'dir.) hapisanede para kazanabilmenin başlıca yolu iş atölyelerinde çalışmaktır. Mahpuslar, kapalı veya açık hapisanelerde günde bir sigara parası karşılığı dahi olsa çalışabilir ve temel ihtiyaçlarının bir kısmını böylece karşılayabilirler. Oysa "Fiili Tecrit" bölümünde de belirtildiği üzere LGBTİ mahpusların iş atölyelerine katılmaları ya da açık hapisaneye çıkmaları, diğer mahpuslarla bir araya gelmemeleri için tercih edilmemektedir. Bir diğer deyişle LGBTİ mahpusların çalışma hakları ve para kazanma imkânları Adalet Bakanlığı tarafından "güvenlik gerekçesiyle" engellenebilmektedir. Onlara para yollama ihtimali olan aileleri ve yakın çevreleriyle de bağlarının zayıf olduğu düşünülürse, LGBTİ mahpusların değil kendilerine özgü, en temel, insana dair ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri dahi imkânsız hale getirilmektedir.

Kapalı cezaevinde tekstil atölyesi, kantinde, yemekhanede ve çay servisi bölümünde mahkumlar çalışıyorlardı. Fakat güvenlik gerekçesiyle LGBTİ bireyleri çalıştırılmıyorlar. Açık cezaevinde çalışma imkânları daha fazla, fakat güvenlik sebebiyle oraya göndermiyorlar. Cezae-

vinde sigara için para veriliyor, ailenle telefonla görüşmen için kart alıyorsun, onlar da parayla. Paran yoksa ailenle telefonda görüşemezsin.⁵⁹

Açık cezaevine götürülme hakkım varken travesti olduğum için güvenlik sebebiyle bana uygun cezaevi olmadığı için açık cezaevine gönderilmedim. Bir yılın altında cezam kaldığında açık cezaevine gönderilebilirdim.⁶⁰

LGBTİ mahpusların çalışmalarına izin verilmemesi sadece ihtiyaçlarını karşılamalarına engel olmakla kalmayıp, bazı durumlarda hapishanede daha fazla kalmalarına da yol açabilmektedir. Türkiye hapishanelerinde 7 yıl tutulan ve kendisine verilen 6 bin TL adli para cezasını ödeyemediği için cezasına ek olarak 10 ay daha hapiste kalan Carolina'nın durumu buna bir örnektir:

Ben bizlere tahsis edilmiş bir açık cezaevi bulunmadığından 2 yıldır sadece bana açık cezaevinde verilen izin hakkı veriliyor. Denetimli Serbestlikten ise 1 yıl kala herkes gibi çıkmadım adli para cezası gereğiyle. Özetle 2 yıldır ben açık cezaevinde çalışabilseydim, kalabilseydim işyurtlarında çalışarak belki de adli para cezamı biriktirebilirdim. Kanun ve uygulamada bizlere ayrımcılık yapıldı, yapılıyor. Halbuki kanun herkese adil ve eşit olmalıdır. Yine ben 7 yıldır işkurun ücretli meslek edindirme kurslarından tüm trans bireyler gibi faydalanamadım. Ne de kapalı cezaevlerinde bulunan işyurtlarında

59 A.g.e., s. 84.

60 A.g.e., s. 79.

çalıştırılmadım. (Carolina, Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Trans kadın mahpusların özellikle cinsiyet geçiş sürecinde hormon kullanımının yanı sıra epilasyon gibi zorunlu ihtiyaçları bulunmaktadır. Ancak bu tür ihtiyaçlar Adalet ve Sağlık Bakanlıkları tarafından “estetik” olarak görüldüğünden karşılanmamakta ve trans mahpuslar mağdur edilmektedir. Maddi imkânlardan yoksun olan trans mahpuslar hapishanelerinin bulunduğu şehirlerdeki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Kurumları'na başvurarak maddi destek talep edebilmekte fakat aldıkları maddi desteklerin sınırlı ve tek seferlik olması estetik masrafları ve epilasyonun karşılayamaz. Bu sebeple trans mahpuslar ihtiyaçlarını hapishane de kendi imkânları ile karşılamak zorunda kalmaktadır.

Sağlık Bakanlığı'nın duruma duyarsız kalması beni mağdur ediyor. Zaten intihar edersem, depresyona ben girip bu sağlık hizmeti almamı sağlamayan Genel Müdürü sağlık hizmetinin ve sağlık bakanı sorumlusu diye dilekçe verdim savcılığa (...) Ücretini ödersen lazer epilasyon hizmeti özel hastanede almaya devam edersin dendi. Sağlık Bakanlığı karşılamıyor dendi. Cezaevi sağlık hizmeti kendi başına karşılayamaz, sağlık bakanlığı sorumlu dendi. (D.Ç., Trans Kadın, Maltepe 2 No'lu L Tipi Hapishanesi)

Sevgili Giyim Eşyası için Bizlerin Bedenlerimizi istemişsiniz. İki tane, İki tane Bedenlerimizi Aynı- Aynı Tabii Numaralarımız 41-42. Bizlere Göndereceğiniz Giyim Eşyaları Ve Ayakkabıların Sifiri Yeni Olması Önemli Değil, Trans Bireylerin Kullanmış Olduğu Eşyalarda Olabilir. #İhtiyaçlarımız#

- 3 Adet Bayan Popükle Ziplanmalı 41 veya 42 numara Perle Ayakkabı
- 3 Adet Parmak Arası 41-42 numara Bayan Perle
- 3 Adet 33 veya 34 Beden Kot Pantolon
- 4 Adet Fırçılı Diz Üstü Etiket (x) Beden
- 7 Adet Askılı X Beden Badıy Lipralı.
- 7 Adet Göğüs Detolablı XL Lipralı Badıy
- 5 Adet Pantolon Üzerine Giyebileceğimiz Uzun Kesim Badıy Pantolon
- 5 Adet Diz Üstü XL Beden Elbise
- 4 Adet Farklı Renkte Lipralı 34 Beden Baru Paça Kot Pantolon
- 2 Adet Banyo Havlusu
- 2 Adet Yüz Havlusu
- 20 Adet İç Çamaşırı
- 10 Adet Stok Çorap

(Kullanabileceğimiz kope ve Benzeri Takılar.)

- 7 Adet Kısa Kollu Mevsimlik Badıy
- 2 Adet Uzun Kollu Etiket (Lipralı)
- 2 Adet 41 veya 42 numara Bayan Perle
- 4 Adet Lipralı XL Beden Farklı Renkte Gömlek

Sizlerden istediklerimiz Bu Eşyalar Derneğe Üye olan Trans Bireylerinde Kullanıldığı Eşyalar Olabilir. Yeni Olması Önemli Değil. İnşallah Yardımcı Olursunuz. Simandan Bizlere Yardımçı Olan Herkese Respetün Ediyorum.

Trans Bireyler Olarak Sizlere Ne Kadar Respetün Edesek Azdır. Allah Herkese İzzet Verir, Kaza, Beta Vermesin. İhtiyaçları Gözetilsin.

Sevgilerimle

Pembe Hayat LGBTT Dayanışma Derneği bu alanda öncü bir çalışmaya imza atarak, kurdukları Dilek İnce Giysi Bankası⁶¹ ile maddi durumu yeterli olmayan trans mahpusların giysi ve ayakkabı gibi ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadır.⁶²

Dilek ince giysi bankası ile özel ihtiyaçları olan mahpuslara (LGBTİ) yolladığını duymuştum. Sizden ricam aşağıda belirtmiş olduğum ihtiyaçlarımı Pembe Hayata bildirirseniz çok sevinirim. Kendinize çok iyi bakın.

-İhtiyaçlarım-

42 numara bayan topuklu ayakkabı, bayan elbise 40-42 beden, bayan tişört (L), bayan pantolon (38), her çeşit makyaj malzemesi (oje, rimel, eyeliner, far, göz kalemi, ruj, allık, fondöten), bayan iç çamaşırı, sütyen (80-85), külot, tanga (L beden), bijuteri takı (küpe, kolye, yüzü, saat vs), bayan terlik (42 numara), bayan eşofman takımı, bayan etek uzun, kısa, mini, vb. bayan gecelik. (E., Maltepe 1 No'lu L Tipi Hapishanesi).

LGBTİ mahpusların karşılaştıkları sorunlar ve maddi imkânsızlıklar çeşitli organizasyonlarla kamuoyu ile paylaşılmakta ve destek ağları örülmeye çalışılmaktadır. Bunlardan biri 8. Trans

61 Berghan, S., (2015: 101-105), *Türkiye'de Trans Kadın Mahpusları*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

62 Limbo Consept mağazası, LGBTİ mahpusların yaptığı el işlerini satarak elde edilen geliri mahpuslara göndermekteydi. Mağazanın kapanması sebebiyle mahpusların el işleri paylaşma ve dayanışma temelli kurulan mekânlarda satılmaya devam etmektedir. "Gökkuşluğu Mağazası Limbo Consept: Ne Arada, Ne Arafta", 17.07.2014, Kaos GL, Erişim Tarihi 24.12.2015

Onur Haftası kapsamında Hapiste LGBTİ Ağı'nın gerçekleştirdiği “Beni Bırakma” isimli sergidir. LGBTİ mahpusların hapisshane-
de yaşadıkları deneyimleri, karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlar
karşısında geliştirdikleri direniş pratiklerini yansıttıkları eserler
Boysan'ın Evi'nde katılımcılarla buluşmuştur. Mahpusların gön-
derdiği boncuk işleri de sergiye gelen kişiler tarafından satın alın-
mış ve elde edilen gelir mahpuslara gönderilmiştir. Zaman zaman
LGBTİ mahpuslar için LGBTİ oluşumları ve dernekleri tarafın-
dan dayanışma partileri organize edilmekte, toplanan destekler
LGBTİ mahpuslara gönderilmektedir.

Öneri

Başta maddi durumu imkân vermeyenler olmak üzere tüm mahpus-
lar için olduğu gibi, LGBTİ mahpusların da temel ihtiyaçları ücretsiz
olarak karşılanmalıdır. Bunun için hapisshanelerin döner sermayesi
ve emanet para faizi kullanılabilir kaynaklardır.

Haberleşme hakkının kullanımı önündeki tüm engeller kaldırılma-
lı, skype görüşmeleri gibi alternatif yöntemler uygulamaya geçi-
rilmelidir.

Diğer mahpusların faydalanabildiği ücret karşılığı çalışma imkânları
LGBTİ mahpuslar için de yaratılmalı, atölyelerde çalışmanın bedeli
mahpuslardan ve emek örgütlerinden görüş alınarak tekrar belir-
lenmeli ve ihtiyaç sahibi mahpuslardan çalışmak isteyenlere öncelik
tanınmalıdır.⁶³

63 Hapisshanelerde çalışma, bir başka ifadeyle “işçi mahpuslar” konusunda yanlış

Estetik olarak görülen epilasyonun bir trans kadın için önemi yadsınmaz. Trans kadınların bu gibi ihtiyaçları geçiş süreci ile birlikte devlet tarafından karşılanmalıdır.

3.6. Ayrımcılık

Diğer bölümlerde de ifade edildiği üzere LGBTİ mahpuslar kıyafetlerinden saçlarının uzunluğuna, kimlikteki isimleri ile çağırılmalarından bedensel özelliklerine kadar birçok sebeple çok çeşitli ayrımcılıklara maruz kalabilmektedirler. Üstelik yabancı uyruklu ve/veya HIV pozitif olanlar ayrımcılığı katmanlı bir şekilde yaşamaktadır.

Adalet Bakanlığı'nın hazırladığı Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale Uygulama Rehberi'nde, kurum çalışanlarının bilgilendirilmesi ve ayrımcılığın önlenmesine dair şu maddeler öne çıkarılmıştır:

“LGBTİ olan hükümlülere yaklaşımda toplumda hâkim olan homofobik tutum göz önüne alınarak, konuyla ilgili olarak kurum çalışanları yazılı ve sözlü olarak bilgilendirilmelidir.

- Bilgilendirme sırasında haklarla ilgili uluslararası standartlar ve eşitlik prensibi hatırlatılmalıdır.

anlaşılmaya mahal vermemek adına CİSST'in şu kriterlerini dile getirmek gerekmektedir: 1- Çalışmak zorunlu olmamalıdır, 2-Çalışan mahpus ile çalışmayan mahpus arasında bir statü farkı oluşturulmamalıdır, 3- Maaşlar sendikaların da katılımıyla yeniden belirlenmelidir, 4- Çalışan mahpusların sigortaları emekliliği de kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir, 5- İş güvenliği ve işçi sağlığı açısından uzman denetimlerine açık olmalıdır. Daha detaylı bilgi için TCPS kitaplığından çıkan Hapiste İşçi Olmak kitabına bakabilirsiniz: http://www.tcps.org.tr/sites/default/files/kitaplar/isci_mahpus_olmak_internet.pdf

- Ayrımcılık yapılmaması hakkında uyarılmalıdır.
- LGBTİ olan hükümlülerin sıklıkla şiddet mağduru oldukları kurum çalışanlarına hatırlatılmalıdır.”⁶⁴

Tıpkı tecrit konusunda olduğu gibi, ayrımcılıkla mücadele etmek için de Adalet Bakanlığı'nın hazırladığı bu rehberi LGBTİ mahpusların bulunduğu tüm hapisanelere yollayarak personelin bilinçlendirilmesinin sağlanması ve ihtiyaç duyulan noktalarda sivil toplumdan destek talep edilmesi zaruridir.

Adalet Bakanlığı'nın Avrupa Birliği tarafından desteklenen Değerlendirme Profil Araçları ve Rehabilitasyon Programları (DEPAR) kapsamında hazırlanan "LGBTİ Hükümlülere Yönelik Müdahale Programı"nda ceza infaz kurumu personelinin LGBTİ mahpuslara karşı önyargılı olma durumunda neler yapılabileceği ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

“ (...) onları cinsel yönelim, cinsel kimlik gibi konular üzerine eğitebilir veya ilgili STK'larla işbirliği yapabiliriz. Ancak tüm çabalarımıza (seminerler, eğitimler) rağmen ceza infaz kurumu personeli, tutumunu değiştirmiyor. Bu durumda ne yapmalıyız? Ne yazık ki bu, sık karşılaşılan bir durumdur. Eğer sistematik bir reddetme ve saygı eksikliği tutumu, tek bir personel tarafından sürdürülüyorsa; söz konusu personelin değiştirilme olasılığıyla ilgili olarak ceza infaz kurumu yönetimiyle görüşülmesi gerekir. Bu, yalnızca psikososyal servis uzmanlarını bağlayan bir durum değildir. Ceza infaz kurumu sistemindeki tüm paydaşların; bu

64 Ögel, K., (2015:169), Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale Uygulama Rehberi, Project Group.

müdahale programının (aslına bakılırsa tüm müdahale programlarının) etkinliğini, verimliliğini ve görünürlüğü arttırmak adına, hükümlülere verilen mesajların ve sergilenen tutumların uyumlu olmasının önemini anlamaları gerekmektedir. Bu gibi durumlar için asıl gerekli olan; özel durumların ve beklenmedik durumların yönetimindeki farklılıkların önüne geçmek amacıyla, personele müdahale edilmesi için bir protokolün geliştirilmesidir. Tüm personel; şartları anlamalı, kriterlere saygı göstermeli ve yönetimin bu konulara ilişkin kararlarını kabul etmelidir.”

Bu tip ayrımcılıkların engellenmesi için çaba gösteren ülkelerden biri, Uluslararası Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Trans ve İnterseks Derneği'nin (*International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association*) oluşturduğu 2015 Gökkuşluğu Avrupa Dizini'nde (*Rainbow Europe Index*) “LGBTİ'nin yasal eşitliği alanında Avrupa'nın en iyi ülkesi” olarak anılan İskoçya'dır.⁶⁵ İskoçya Hapishane Hizmetleri Birimi (*SPS*) ve İskoçya Eşitlik Ağı'nın oluşturduğu politika belgesi trans mahpuslara doğdukları veya şu anda var olan cinsiyetlerine göre barınma hakkı tanıdığı gibi, hapishaneye girerken üst araması yapacak erkek veya kadın görevliyi seçme hakkını da tanımıştır. Ayrıca SPS ve Eşitlik Ağı, hapishane personeline trans mahpusların hapishaneye girişlerinde ve kaldıkları süre boyunca mahpuslara nasıl davranacaklarını anlatan eğitim videoları da hazırlamıştır.⁶⁶

65 Algan, A., (2015: 203), *LGBTİ, Yabancı Uyraklı ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

66 A.g.e., s. 203.

LGBTİ HAPİSHANESİ

Adalet Bakanlığı, 2013 yılında LGBTİ mahpuslar için özel bir hapishane yapacağını açıklamıştır.⁶⁷ LGBTİ mahpuslar için yanında “Pembe Hapishane” olarak da adlandırılan bu hapishane-nin inşa edilmesi mahpusların sorunlarını çözmek bir yana daha da ağırlaştırılabilecektir. Bu kaygılarla 15 Nisan 2014 tarihinde CİSST, 5 Ocak 2015 tarihinde ise 18 ayrı LGBTİ ve insan hakları örgütünün imzasıyla basın açıklaması hazırlanmıştır.

67 CİSST’in bilgi edinme başvurusuna verdiği 24 Temmuz 2013 tarihli cevap.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 10972642-622-01-2140/64137
Konu : Bilgi edinme başvurusu

15/04/2015

Sayın, Mustafa EREN
(info@cezaevindestk.org)

4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamı uyarınca yapmış olduğunuz 1012 nolu başvurunuz incelendi.

Genel Müdürlüğümüzde 7 – 8 ceza infaz kurumunun bulunduğu Kampüslerin birinin bünyesinde bir bölüm oluşturulması düşünülmektedir.

Ancak farklı cinsel tercihi olan mahkûmlar için yeni yapılacak ceza infaz kurumunun ne zaman ve nereye yapılacağı konusu belli olmamakla birlikte proje aşamasında olup, çalışmalar devam etmektedir.

Bilgilerinize rica ederim.

Ferhat DÖLEK
Bakan a.
Tetkik Hakimi

Basın duyurusunda, LGBTİ hapishanesine yönelik kaygı ve çekinceler dile getirilmiş ve STÖ'lerin önerileri sıralanmıştır:

Endişeliyiz!

LGBTİ Hapishanesine İlişkin Adalet Bakanlığı'na Çağrı ve Önerilerimiz

Adalet Bakanlığı, çeşitli bilgi edinme başvuruları ve soru önerilerine verdiği cevaplarda LGBTİ mahpuslara yönelik olarak özel bir hapishane inşa edeceğini açıkladı ve açıklamaya devam ediyor. Son olarak bir trans mahpusun bilgi edinme başvurusuna verdiği cevap daha net bilgiler içeriyor:

"Bakanlığımızca, lezbiyen, gay, transeksüeller ve biseksüellerin muhafaza edileceği Açık ve Kapalı Ceza İnfaz Kurumları yapımına yönelik proje çalışmaları başlatılmıştır. Söz konusu projenin 2015 yılında İzmir ilinde ihale edilerek inşaatına başlanması öngörülmüştür. İhale ve yer teslimine müteakip takriben 2 yıl içinde tamamlanacaktır."

2 Aralık 2014 tarihli bu cevaba göre Adalet Bakanlığı, 2017 yılında Türkiye'nin bir LGBTİ hapishanesi olmasını öngörüyor.

Adalet Bakanlığı, bu konuyu her gündeme getirdiğinde aşağıda imzası bulunan kurumlar olarak birçok defa açıklamalar yaparak, gazete ve dergilere demeçler vererek, televizyon programlarına katılarak bu konudaki endişelerimizi dile getirdik. Adalet Bakanlığı'nın tüm bu açıklamaları yok sayarak bu konudaki ısrarını sürdürmesi endişelerimizi arttırmaktadır.

Bizler, aşağıdaki nedenlerle, kurulması planlanan LGBTİ hapishanesine eleştirel yaklaşıyoruz:

1- LGBTİ mahpuslar için, onların yaşantısını doğrudan etkiley-

cek adımlar atılırken onların, konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin ve bu alanda çalışma yapan akademisyenlerin görüşleri alınmamış, yapılan açıklamalar yok sayılmıştır.

İnsanların yaşamlarını doğrudan etkileyecek kararlar alınır, adımlar atılırken onlara danışılması, onları karar mekanizmalarına dahil edecek yapılar yaratılması demokrasinin gereğidir.

LGBTİ mahpuslara, STÖ'lere ve ilgili akademisyenlere "siz ne istersiniz" diye sorulmalı ve görüşleri alınmalı, böyle bir tartışma, danışma sürecinden sonra ne yapılacağına karar verilmelidir.

2- Yargılamanın sağlıklı yürümesi ve aileleriyle, sosyal çevreleriyle bağlarının sürebilmesi için mahpusların tutuklandıkları yerde hapsedilmeleri önemlidir. Bakanlığın Mayıs 2014 tarihli verilerine göre 95 LGBTİ mahpus tutulmakta olduğu çok sayıda farklı hapisshaneden (2013 yılı Temmuz ayı verilerine göre Türkiye'nin 18 ayrı hapisshanesinde 79 LGBTİ mahpus tutulmaktadır) alınıp İzmir'de inşa edilecek bu hapisshaneye götürülecektir.

Mahpusları buldukları hapisshanelerden alıp tek bir hapisshaneye toplamak hem yargılamayı olumsuz etkileyecek hem de onları sosyal çevrelerinden koparacaktır. Bu uygulama "sürgün" anlamına gelebileceği gibi ve hapsedmeye ek olarak mahpusu ikinci kez cezalandırmak olarak değerlendirilmeye açıktır.

Mahpuslar, yargılamanın sağlıklı sürebilmesi, mahkemeye gidiş gelişlerinin bir eziyete dönüşmemesi (Başka illerdeki mahkemelerine oldukça kötü koşullar içeren ringlerle ve saatler süren yolculuklarla gitmek zorunda bırakılmak...), avukatlarıyla düzenli görüşebilmeleri ve aileleri, çocukları ve arkadaşları tarafından ziyaret edilebilmeleri için onlarla aynı ilde olmalı, Türkiye'nin tek bir iline yapılacak hapisshaneye sürgün edilmemelidirler.

3- Türkiye'de LGBTİ insanlara yönelik ayrımcılık önemli bir prob-

lemdir. LGBTİ'lere yönelik saldırılar ve nefret cinayetleri bu ayrımcılığın en bariz göstergesidir. Bu ayrımcılık hapisanelerde de varlığını sürdürmekte ve hatta daha boyutlu yaşanabilmektedir. Bu nedenle hapisanelerde LGBTİ mahpuslara dair bir güvenlik sorunu olduğu doğrudur. Bu güvenlik gerekçe gösterilerek LGBTİ mahpuslar diğer mahpuslarla bir araya getirilmemekte, çoğu hapisanede ortak kullanım alanlarını kullanamamakta sosyal yaşama dahil olamamaktadır. O hapisanede tek tutulan LGBTİ mahpuslar için bu durum katı bir tecrit anlamına gelmektedir. Adalet Bakanlığı, LGBTİ mahpuslara özel hapisane inşa etme kararını bu güvenlik sorununu aşmak ve fiili izolasyon durumuna son vermek ile gerekçelendirebilir. Ancak:

- Bir LGBTİ hapisanesi açıp onları diğer mahpuslardan soyutlamak var olan ayrımcılığı kurumsallaştırmak, devlet eliyle ve mimari aracılığıyla da ayrımcılık yapmaktır.
- Bir LGBTİ hapisanesi açmak, orada tutulacak bütün mahpusları damgalamaktır. Kendi cinsel yönelimini ailesine, çevresine açıklamayan insanlar tutuklandıklarında gönderilecekleri yer bu hapisane olduğunda cinsel yönelimleri devlet eliyle ifşa edilmiş olacaktır.
- LGBTİ hapisanesi yoluyla gerçekleştirilecek olan damgalama burada tutulacak mahpusların yanı sıra bu hapisaneye gidecek olan ziyaretçileri de kapsayacaktır. Bu hapisanedeki yakınlarını, arkadaşlarını ziyarete gidecek olan insanlar da görünür, işaret edilir, parmakla gösterilir hale getirilecektir. Son yapılan hapisanelerin neredeyse tamamının şehir dışında, toplu taşıma araçlarının dahi ulaşamadığı yerlerde olduğu düşünülürse bu damgalama ve sorun daha anlaşılır olmaktadır.
- Güvenlik gerekçesi söz konusu ise LGBTİ mahpusların halihazırda hapisanelerde ayrı koğuşlarda tutuldukları, diğer mah-

puslarla bir araya getirilmediği de hatırlanmalıdır. Bu nedenle LGBTİ mahpuslara yönelik taciz, tecavüz, kötü muamele vakalarının bilinenlerinin neredeyse tamamı mahpuslardan değil hapishane personelinden kaynaklıdır. Aynı bir LGBTİ hapishanesi inşa etmek bu güvenlik kaygısını ortadan kaldırmayacaktır.

- Akla gelen bir diğer çekinceli durum ise hapishanelerde tecavüze uğrayan mahpusların ve tecavüzcülerinin de "farklı cinsel yönelim" iddiasıyla buraya gönderilip gönderilmeyeceğidir. Buraya gönderilmenin kriterlerinin ne olacağı bilinmemektedir.

Tüm bu eleştiri ve çekincelerimiz nedeniyle aynı bir LGBTİ hapishanesinin yapılmasını olumsuz bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Yapılması gerekenin aynı bir hapishane inşa etmek yoluyla ayrımcılığı kurumsallaştırmak, mahpusları ve yakınlarını damgalamak, mahpusları sosyal yaşam alanlarının dışına taşımak, onları sürgün etmek, ek bir cezalandırmaya tabi tutmak değil onların tutulduğu hapishanelerde ayrımcılık ve güvenlik sorunlarını çözmeye çalışmak, bunun için de sivil toplum örgütlerinin sürece dahil olmasını sağlamak olduğunu düşünüyoruz. Sivil toplum örgütleri hem LGBTİ mahpuslara yönelik çalışmalar yapıp onların izole edilmiş hallerinin ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilir hem de diğer mahpuslara ve hapishane personeline yönelik çalışmalarıyla ayrımcılığı geriletmeye katkı sunabilirler. Hapishane yönetimlerinin de bu konuda irade göstermesi ve tavır alması sayesinde LGBTİ mahpuslar güvenlik kaygısı olmaksızın ortak kullanım alanlarını kullanabilecek, diğer mahpuslar gibi sosyal faaliyetlerden yararlanabilecek ve fiili izolasyon durumu sona erebilecektir. Bunun olması için aynı bir hapishane inşa etmeye gerek yoktur. Sorunun çözümü konusunda irade göstermek ve STÖ'leri ve ilgili akademisyenleri sürece dahil etmek önemli bir adım olacaktır.

Adalet Bakanlığı'na öneri ve çağrımızdır:

Bu projenin inşaatına başlamadan önce, konunun muhatapları olan STÖ'ler olarak Adalet Bakanlığı yetkilileriyle beraber LGBTİ mahpusları ziyaret etmek, bu projeyi onlara da anlatmak, konuya ilişkin onların da görüşlerini almak ve sonrasında kamuya da açık bir şekilde görüşlerin tartışılacağı bir süreç yürütmek istiyoruz. Demokratik tutum bunu gerektirmektedir. Adalet Bakanlığı'nı LGBTİ mahpusların yaşantısını doğrudan etkileyecek "LGBTİ hapishanesi" adını atmadan önce bu tutumu almaya çağırıyoruz.

6 Ocak 2015

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST)

Flu Baykuş (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi)

Hêvî LGBTİ

İstanbul LGBTİ Dayanışma Derneği

KAOS GL

Kars Homofobi ve Transfobi Karşıtı Platform

Kırmızı Şemsiye Derneği

Lambda İstanbul LGBTİ

LeGeBİT Cinsel Yönelim ve Cinsiyet Kimliği Araştırmaları ve Dayanışma Topluluğu (Ege Üniversitesi)

Lion Queer (Galatasaray Üniversitesi)

LİSTAG

Malatya Homofobi ve Transfobi Karşıtı Gençlik

Pembe Hayat

Queer Adana

Siyah Pembe Üçgen

Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği (SPOD)

Trans Danışma Merkezi Derneği

Zeug Madi LGBT

Yapılan basın duyurusu sonrasında 23 Mart 2015 tarihli bilgi edinme başvurusunda LGBTİ hapishanesinin güncel durumu sorulmuş ve “Yeni yapılacak ceza infaz kurumunun ne zaman ve nereye yapılacağı konusu belli olmamakla birlikte proje aşamasında olup, çalışmalar devam etmektedir” cevabı alınmıştır. Sonrasında yaptığımız bilgi edinme başvuruları da yanıtız bırakıldığı için, an itibariyle bu hapishanenin ne zaman ve nereye yapılacağı, hangi tarihte faaliyete geçeceği planlanmış mıdır, LGBTİ mahpuslar konuda bilgilendirilmiş midir, sürece bu alanda çalışan LGBTİ hakları dernekleri ve aktivistleri dâhil edilecek midir, hatta mahpuslar bu hapishaneye yerleştirilirken hangi kriterler gözetilecektir bilemiyoruz.

Bakanlığın LGBTİ hapishanesi projesini nasıl kurguladığına dair bilgiler yetersiz olsa da basın duyurusunda da belirtilmiş olan sorunlar geçerliliğini korumaktadır.⁶⁸

Son zamanlarda sıklıkla LGBTİ mahpuslardan Adalet Bakanlığı'nın LGBTİ hapishanesinin açılmasına yönelik hazırlıklar yapmaya başladığına ilişkin başvurular almaktayız. LGBTİ mahpuslar, İzmir'deki “ceza infaz kurumları kampüsü” içerisinde bir hapishane inşa edildiğini, “açılması planlanan LGBTİ hapishanesinin açılışının teknik sorunlar sebebiyle mart ayına ertelendiğini”, “hapishanenin tabelasında 5 No'lu yazdığını”, “80 kişi açık 80 kişi kapalı olmak üzere 160 kişilik kapasitenin olduğunu” aktarmışlardır. Gündemdeki bu konu hakkında Adalet Bakanlığı kamuoyunu bilgilendirmemiştir. Bu bilgiler üzerine CİSST/

68 Demirbaş., H., B., (2015: 98), *LGBTİ Mahpusların Güncel Sorunları*, Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.

TCPS basın duyurusu kaleme almıştır. LGBTİ dernekleri ve oluşumlarının LGBTİ hapishanesinin açılmasına yönelik eleştirileri ve talepleri henüz karşılık bulmamıştır.⁶⁹

LGBTİ Mahpusların Dayanışmasını Sonlandıran Sevk

LGBTİ hapishanesinin doğuracağı problemler ve muhtemel sınıflandırma sistemi tartışılırken, LGBTİ mahpusların ayrımcılığa uğradığı ve özel ihtiyaçlarının görmezden gelindiği bir örnek hâlihazırda Maltepe Hapishanesi'nde yaşanıyor.

Maltepe 2 No'lu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda kalmakta olan LGBTİ mahpuslar kapasite yetersizliği sebebiyle 2015'in Haziran ayında Maltepe 1 No'lu Hapishanesi'ne sevk edilmiştir. Bu sevk ardından çok kısa bir süre sonra yabancı uyruklu trans kadınlar, yabancı uyruklu mahpusların bulunduğu Maltepe 3 No'lu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu'na yerleştirilerek Türkiyeli mahpuslardan ayrılmıştır. Yabancı uyruklu bir trans kadının Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yapmış olduğu başvuru neticesinde aldığı cevapta bu ayrımın gerekçesi şu sözlerle açıklanmıştır: “Maltepe 3 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu suç türüne bakılmaksızın yabancı uyruklular için sınıflandırılmış olduğundan İstanbul'daki tüm yabancı uyrukluların cinsel yönelimine bakılmaksızın bu kurumda barındırılmaları, başka ceza infaz kurumlarına gönderilmemeleri gerektiği (...) belirtilmiştir.”

69 Basın duyurusu için bkz: <http://www.tcps.org.tr/?q=node/630> Erişim Tarihi 30.03.2018.

T.C.
İSTANBUL ANADOLU
CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI
Bakanlık Muhabere Bürosu
(Ceza ve Tevkifevleri Masası)

Sayı : B.M. 2015/9731

31/07/2015

Konu :

**MALTEPE 3 NOLU L TİPİ KAPALI
CEZA İNFAZ KURUMU MÜDÜRLÜĞÜNE**

İstanbul Anadolu 2. İnfaz Hâkimliğinin 30/07/2015 tarih ve 2015/1267 Esas sayılı yazısı ve ekinde gönderilen Maltepe 3 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu hükümlüsü'nün dilekçesi incelendi.

Maltepe 3 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu suç türüne bakılmaksızın yabancı uyruklular için sınıflandırılmış olduğundan, İstanbuldaki tüm yabancı uyrukluların cinsel yönelimine bakılmaksızın bu kurumda barındırılmaları, başka ceza infaz kurumlarına gönderilmemeleri gerektiği hususu Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 04/06/2015 tarih ve 12403619.207.99/38245/92666 sayılı yazısında belirtilmiştir.

Adı geçene tebliği rica olunur.

Hüseyin AKSU 35035
Cumhuriyet Başsavcısı Vekili

 e-imzalıdır

Eki: Evrak

An itibariyle Bakırköy Kadın Kapalı Hapishanesi'nde yabancı uyruklu kadınlar ile Türkiyeli kadınların aynı koşullarda kaldıkları bilinmektedir. Oysa söz konusu olan 5 yabancı uyruklu trans kadın mahpus olduğunda böyle bir ayrıştırmaya gidilmesi akla LGBTİ karşıtı bir ayrımcılık ihtimalini getirmektedir.

Özel ihtiyaçlarının hemen hiçbiri dikkate alınmadığı için maddi olanaksızlık, yalıtılmışlık, tecrit ve ayrımcılık ile ancak dayanışmayla başa çıkabilen LGBTİ mahpuslar, ayrıldıktan sonra tamamen çaresiz hale gelmiştir. Ailelerinden ve konsolosluklardan destek göremeyen yabancı LGBTİ mahpuslar, Türkiyeli LGBTİ mahpusların yardımlarından da mahrum kalmışlar, ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma düşmüşlerdir. Yabancı uyruklu trans kadın mahpusların birkaçı yalıtıldıkları bu süreçte açlık grevlerine girmiş, intihara teşebbüs etmişlerdir. Yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların mağduriyetlerinin giderilmesine ilişkin CİSST girişimiyle 29 kuruluşun imzasıyla basın duyurusu yapılmış ve bu durum eleştirilmiştir.⁷⁰ 20 Ocak 2016 tarihinde CİSST'in LGBTİ derneklerinden birer temsilciyle birlikte Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne yaptığı ziyarette Maltepe Hapishanesi'ndeki yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların durumu da aktarılmıştır. LGBTİ dernekleri yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların yaşadığı bu sorunun takipçisi olmaya devam etmektedir.

Bana yardım ediniz ne olur? Ben nereye kadar yalnız kalacağam he? 30 yıl Gay cezamı yalnız çekmem imkânsız

70 "Maltepe Hapishanesindeki LGBTİ Mahpuslar İçin 28 Kuruluşun İmzasıyla Basın Duyurusu", 14.07.2015, Hapiste LGBTİ Blogu, Erişim Tarihi 11.08.2015

Türkiye'de LGBTT olmak suç mu niye bize böyle işkence ediyorlar ki? Ben anlamış bile değilim? Adalet Bakanlığı ne yapmaya çalışıyor ki? Bizi ayırarak? Bakırköy Kadın cezaevinde yabancı kadınlarla Türk kadınlar beraber kalıyor? Hiçbir şey olmuyor da şimdi ise bizi ayırarak çok büyük yanlış yaptı? Burada kendimi mi öldüreyim bunu mu istiyor. (F. H., Azerbaycanlı, Trans Kadın)

Ben hâlâ hücredeyim, koğuşa gidemiyorum. Müdüre çıktım bana söyledi ki koğuş yok. Biz burada ayrı ayrı kalıyoruz, hücredeyiz. Hücreler çok berbat, dayanamıyorum. Hücreler çok pis. Hücrede tutuyorlar bizi. Maltepe 3 Nolu bize uygun değil, 1 Noluya geri dönmemiz gerekiyor. Burada çok mağdurum ve de yalnızım. Türk eşcinsel arkadaşlarımın yanına gitmek istiyorum. Hâlâ Adalet Bakanlığı'ndan cevap gelmedi. Yabancı erkeklerle her şey serbest. Biz ise hücrede kalıyoruz. İnan ki köpek gibi kalıyorum. Ne masa ne televizyon ne sandalye hiçbir şeyim yok. Yerde yemek yiyiyorum. Morali tamamen bozuk. Ne zamana kadar dayanacağım bilmiyorum. Burası çok kötü gerçekten. Burada köpek bile kalmaz. Bunaldım artık ölüyorum. (R. M., Breziyalı, Trans Kadın)

SALI
09-06-2015

MERHABA

BİZ YABANCI OLARAK TÜRK EŞCİNSELLERİ İLE BERABER KALİYORDUK YAKLAŞIK 4 SENE ONLARLA BERABER KALİYORDUK SONUÇTAN HEPMİS EŞCİNSELLİZ ŞU ANDA AÇLIK GREVİNDE YİZ BİZ BURADA ÇOK MAEDURUZ TÜRK EŞCİNSELERİ BİZLERE MADI VE MANEVE YARDIM EDİYORDULAR ŞU ANDA ÇOK KÖTÜYÜM AÇLIK GREVİNDEYİM VE TÜRK ARKADAŞLARIMIN YANINA GİDENE KADAR AÇLIK GREVİM DEVAM EDECEK BURADA ÖLECEM BÖYLE BİDERSE BANA YARDIMCI OLMANI İSTİYORUM BİZ 4 KİŞİŞ BİZİ TÜRK EŞCİNSELLERİNİ KANUŞUMAMIZI SAĞLAMAMIZI İSTİYORUM MALTEPE 3 NOLU BİZE UYGUN DEĞİLDİR BANA YARDIMCI OLMANIZI TALEP EDERİM YOKSA BURADA ÖLECEĞİZ . ABLA BANA YARDIM ETİ VE OLUR MORALİMİZ ÇOK BOZUK NERDEN BAKARSAN 3 GÜNDE PSİKOLOJİMİZ TAMAMEN GÜST OLDU BURASI ÇOK KÖTÜ CEZAEVİ BİZİ BURADA TUTUMALARI TAMAMEN YANLIŞTIR BANA YARDIMCI OL KENDİNE ÇOK İYİ BAK SENDEN ACİL CEVAP BEKLİYORUZ.

26-11-2015

T. C.
Sevgili nasılsınız umarım iyisinizdir iyi olmanızı Rabbimden niyar ederim. Beni soracak olursan hiç iyi deyilim psikolojim çok bozuk Ben çok merak ediyorum hiç mektub felan yolum yorsunuz niye acaba siz beni hiç mektubsuz bırakmazdınız ne oldu acaba senin hakkını ve Mustafa' abini hakkını asla ödeyemem Bana Allah için yardım ediniz ne olur

Not: Ablam Adalet Bakanı değiştirdi Bekir Bozdağ oldu tekrar bir şeyler yaparsanız çok iyi olur ne olur size yalvarıyorum Beni bu yalnızlıktan kurtarın Beni 2.1 ceza evine geri gönderin ben burada çok yalnızım yalnızlık sadece Allaha mastıktır ben yalnız. İyi hak etmiyorum Ben Adalet Bakanına dilekçe yazdım bir tanede sana yolum var Bekir Bozdağa sizde bizler için tekrar yeni Adalet bakanıyla görüşmenizi istiyorum Sana yardımcı olmanızı istiyorum size yalvarıyorum Bu ceza evinde kafayı yiyecek durumdayım konupacak kimsen yok psikolojim tamamen altüst oldu Sana yardımcı olmanızı istiyorum Beni Maltepe 2.1 ceza evine yanına yolumunuzu istiyorum çok yalnızım burada artık delirmek üzereyim Küpegi bağlasan köpek bile burada kalmaz çok pis bir ceza evi bu ceza evinde sosyalleşme imkanı yok bu ceza evi bana hiç uygun değil Bana yardımcı olmanızı istiyorum

..... ne olur bana yardımcı olun beni böyle yalnız bırakmayın size yalvarıyorum Ablam

Öneri

Hapishanelerde cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği temelli her türlü ayrımcılığın önüne geçilebilmesi için idari düzeyde stratejiler geliştirilmeli, ayrımcılıkla mücadele kalıcılaştırılmalıdır. Diğer mahpusların sahip olduğu tüm imkânlardan LGBTİ mahpuslar da eşit şekilde yararlanmalıdır.

Hapishane çalışanlarına LGBTİ'lere yönelik ayrımcılık karşıtı, insan hakları perspektifi ile özel eğitimler verilmeli, bu eğitimlerin içerikleri hazırlanırken ve uygulama aşamasında LGBTİ ve insan hakları dernekleri başta olmak üzere STÖ'lerle işbirliği sağlanmalıdır.

4. LGBTİ MAHPUSLARIN GÜNCEL DURUMU

Çalışma esasına dayalı açık hapisaneler cezanın belirli bir bölümünün tamamlanması ile mahpusların ayrılabilceği, Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliđi'nde⁷¹ belirtildiği gibi "hükümlülerin iyileştirilmesi kapsamında çalıştırılması ve meslek edindirilmesi" üzerine kurulmuş yapılarıdır. Kapalı hapisanelerden farklı olarak güvenlik önlemleri sıkı değildir. Ayrıca kapalıdan farklı olarak telefon görüş hakları daha esnektir ve mahpuslar izne çıkılabilmektedirler. LGBTİ mahpuslar uzun bir süre güvenlik gerekçe gösterilerek bu haktan faydalanamamıştır.⁷² Açık hapisane hakkı gelen iyi halli LGBTİ mahpuslar diğer mahpusları da kapsayan üç ayda bir izin hakkına tabi tu-

71 <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/09/20120902-4.htm> Erişim Tarihi: 10.02.2018

72 <https://lgbthapiste.wordpress.com/2017/06/28/interseks-mahpusa-uygun-acik-hapishane-bulunamadi/> Erişim Tarihi: 10.01.2018.

tulmuştur.⁷³ 2017 yılından itibaren önemli bir gelişme yaşanmış LGBTİ mahpuslar açık hapisanelere/bölgümlere yerleştirilmeye başlamışlardır. Maltepe Ceza İnfaz Kurumu bildiğimiz bu konuda ilk adımı atan hapisane olmuştur. Türkiyeli LGBTİ mahpuslar Maltepe Ceza İnfaz Kurumu'ndaki açık hapisaneye diğer mahpuslarla bir araya gelmeyecekleri şekilde yerleştirilmiş, yabancı uyruklu LGBTİ mahpuslar ise Burdur Ceza İnfaz Kurumu'na sevk edilmiştir. Maltepe hapisanesinde açık hakkını kullanan LGBTİ mahpuslar iş atölyelerinden faydalanabilmektedirler fakat yabancı uyruklu LGBTİ mahpusların durumuna dair bir bilgi yoktur. Son dönemde LGBTİ mahpuslardan gelen bilgilere göre açık hakkı gelen LGBTİ mahpuslar İzmir hapisanesine sevk edilmektedirler. Açık hakkından LGBTİ mahpusların yararlanması önemli bir gelişmedir.

Bu gelişmeyle birlikte LGBTİ mahpusların açık hapisanelerdeki iş atölyelerinden faydalanmaları ve meslek edindirmelerine yönelik çalışmaların yapılması; tahliye sonrası da istihdamın devam edebilmesi için çeşitli desteklerin sağlanması ve mekanizmaların yaratılması önem kazanmaktadır.⁷⁴

73 22 Ağustos 2015 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikte bu durum şu şekilde açıklanmıştır: "Açık kuruma ayrılma şartlarının varlığına rağmen, iradesi dışındaki bir nedenle açık kuruma ayrılmayan veya aynı nedenle kapalı kuruma geri gönderilen iyi halli hükümlüler, 5275 sayılı Kanununun 95 ve 105/A maddelerinin sağladığı izin ve denetimli serbestlik haklarından yararlandırılabilir." <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/08/20150822-11.htm> Erişim Tarihi: 10.01.2018.

74 Silivri açık hapisanesinde tek başına depoda kalan ve sonrasında denetimli serbestlik yasasından faydalanarak Şişli Eşitlik Birimi'nde çalışan trans mahpusla

5. SONUÇ

Tüm mahpusların, hiç bir ayırım gözetmeksizin aynı koşullarda, aynı haklara sahip olması özel ihtiyaçları olan mahpuslara eşitlik yoluyla ayrımcılık yapılması, kötü muameleye maruz bırakılmaları anlamına gelmektedir. Türkiye hapishanelerindeki özel ihtiyaçları olan tüm mahpuslar gibi, LGBTİ'ler de kendilerine uygun olmayan şartlarla baş etmek zorunda bırakılmıştır.

Hapishane koşullarının ek bir cezalandırmaya dönüşmemesi ve LGBTİ mahpusların diğer mahpuslarla aynı haklardan yararlanabilmesi için cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerinin dikkate alınması, kendilerine özgü ihtiyaçlarının karşılanması gereklidir. Bunun için öncelikle bu ihtiyaçlar tespit edilmeli ve karşılanmasının yolları yaratılmalıdır. Bu ihtiyaçların tespit edilmesi aşama-

gerçekleştirmiş olduğumuz röportajı için bkz: <https://lgbthapiste.wordpress.com/2016/11/28/yukumlu-trans-kadin-hapishane-ve-denetimli-serbestlik-surecini-anlatiyor/> Erişim Tarihi: 20.06.2018

sından itibaren LGBTİ mahpusların ve LGBTİ hakları alanında çalışan dernek ve akademisyenlerin sürece dahil edilmesi önemlidir. Mahpusların, STÖ'lerin ve akademisyenlerin dışında bırakıldığı her süreç sorunlu ilerleyecektir. LGBTİ mahpuslar için yapılması planlanan "LGBTİ Hapishanesi" de sorunlu ilerleyişin bir göstergesidir.

LGBTİ mahpusların özel ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için onların, ilgili STÖ'lerin ve akademisyenlerin katılımıyla süreç başlatılmalı ve düzenlemeler yapılmalıdır.

6. TALEPLER

- Cinsel taciz ve tecavüz mağdurlarının, LGBTİ olmaları sebebiyle suçlu muamelesi görmemeleri ve dava sürecinde adil biçimde yargılanabilmeleri için hukuki yardıma erişebilmelerinin yol ve yöntemleri yaratılmalıdır.
- LGBTİ mahpusların haklarının ne olduğunu ve hak ihlalleri ile karşılaştıklarında hangi merciye, nasıl başvuruda bulunacaklarını anlatan bir kitapçık hazırlanmalı ve hapis haneye girişlerinde kendilerine verilmelidir.
- LGBTİ bireylerle çalışan uzmanlaşmış örgütlerin ve derneklerin isimleri, çalışma alanları ve iletişim bilgilerini de içerecek bir belgeye dönüştürülerek LGBTİ mahpuslara verilmelidir.
- LGBTİ mahpuslar yerleştirilirken dikkate alınması gereken temel kriterlerden biri olan “güvenlik”, tecrit gibi bir sonuca yol açmamalıdır. Güvenlik ve insan haklarını dengeleyebilecek yöntemler yaratılmalıdır.
- LGBTİ mahpusların yerleştirilmesinde kaygıları ve görüşleri dikkate alınmalıdır.

- LGBTİ mahpusların özel korunma ihtiyaçlarını gözeten bir sınıflandırma sisteminin uygulanması önemlidir. Bu nedenle güvenlikleri için tehdit olabilecek mahpuslarla aynı koğuş veya hücrelere konulmamalarına ve ortak faaliyetlere çıkarılmamalarına dikkat edilmelidir.
- Mahpus, hapisaneyeye girmeden önce ve/veya sonra aşağılanmaya, cinsel tacize veya tecavüze uğramışsa özel danışmanlık programları sağlanmalı, mahpusların özel ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar geliştirebilecek sivil toplum örgütlerinin hapisaneyeye girişi kolaylaştırılmalıdır.
- LGBTİ mahpuslara yönelik güvenlik tehdidinin olası faillerinin yalnızca diğer mahpuslar olduğu düşünülmemelidir. Hapishanede çalışan görevlilere ayrımcılık karşıtı özel eğitimler verilmeli, yaşanabilecek hak ihlallerinde görevliler cezalandırılmalıdır.
- Diğer mahpuslara tanınan kurs, iş atölyesi imkânlarından ve açık hapisane hakkında LGBTİ bireyler de faydalanabilmelidir.
- Keyfi ve çıplak aramalar engellenmeli, LGBTİ mahpuslar aranırken aramayı yapacak kişinin cinsiyeti konusunda mahpusa danışılmalı, mahpusun tercihinine saygı gösterilmelidir.
- LGBTİ mahpuslar dışarıda erişebildiği sağlık hizmetlerine hapsedikleri süre içerisinde de erişebilmeli; cinsiyet geçiş sürecini başlatabilmeli, başlatanlar ise sonuçlandırabilmelidir.
- Cinsiyet geçiş süreci içerisindeki LGBTİ mahpuslar ruh sağlığı hizmetlerinden faydalanabilmelidir.

- Hapishane içerisindeki psikologlar, sosyal çalışmacılar, aile hekimleri ve doktorlar LGBTİ'lerin sağlığa erişim hakları ve cinsiyet geçiş süreci üzerine bilgilendirilmeli, homofobik ve transfobik bakışın önüne geçilmelidir.
- LGBTİ bireylerin hapishanede tutuldukları süre içerisinde temas içerisinde oldukları bir diğer görevli grubu da dış güvenliklikten ve sevklerden sorumlu olan jandarmalardır. Jandarmalardan kaynaklanacak ayrımcılığın önüne geçilebilmesi için onlara yönelik eğitim paketleri de hazırlanmalıdır.
- Hormon ilaçları uzman doktorların kontrolünde kullanılmalı, mahpusta yan etkiye sebep olan ilaçlar değiştirilmelidir.
- LGBTİ mahpusların aile ve akrabalarıyla ilişkilerinin sınırlılığı sebebiyle dış dünya ile temaslarını arttırmak için çaba gösterilmeli ve çeşitli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Heteroseksüel çiftlerin eş ziyareti hakları LGBTİ mahpusları da kapsayacak şekilde genişletilmelidir. “Pembe Oda” olarak bilinen eş ziyareti ödülünü LGBTİ mahpuslar da kullanabilmelidir.
- Tahliye sonrasında LGBTİ mahpuslar için barınma ve istihdam sağlanması konusunda ilgili kurumlarla iletişime geçmeleri teşvik edilmeli, destek mekanizmaları yaratılmalıdır.
- LGBTİ mahpusların hapishane sürecinde aldıkları sağlık hizmetleri hapishaneden çıktıktan sonra sosyal güvenceleri olmasa dahi sürdürülmeli ve tedavilerin kesintiye uğramaması için politikalar geliştirilmelidir.

7. EKLER - 1

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Sayı : 10972642/2683/96537
24/07/2013

Konu : Bilgi edinme talebi.

Sayın Zafer KIRAÇ
Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği
Kamerhatun Mh. Hamaltaşı Cad. ÜstündaĐ İş Merkezi No:14/139
Galatasaray-Beyoğlu/İSTANBUL info@cezaevindestk.org

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu uyarınca 05.07.2013 tarihli bilgi edinme başvurunuz ile ilgili cevaplar aşıağıda açıklanmıştır.

Söz konusu başvurunuzla ilgili olarak; hükümlü ve tutukluların kuruma girişlerinde LGBT olduklarını beyan etmeleri durumunda durumlarını belirtir sağlık kurulu raporu aldırılarak aynı durumda olan hükümlü ve tutuklular ile birlikte, konularına uygun koğuşlarda barındırılmaktadır. Ceza infaz kurumlarında bulunan tüm hükümlü ve tutuklularda olduğu gibi LGBT'li hükümlü ve tutukluların da beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri kurum revirinde verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir. İlgili hekimin önerileri ile LGBT'li hükümlü ve tutukluların rutin kontrolleri ve tedavileri düzenli olarak tıbbi gereklilik ve mevzu-

ata uygun yaptırılmakta, bakımlarında da imkânlar ölçüsünde her türlü yardım ve psikolojik destek sağlanmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında bulunan LGBT'li hükümlü ve tutukluların sağlık durumu, mevzuat hükümleri ve kurumun imkânları da göz önünde bulundurularak, ortak kullanım alanı ve sosyal faaliyetlere çıkartılırken diğer hükümlü ve tutuklular ile bir araya gelmeyecek şekilde planlama yapılmakta olup; diğer mahkumların faydalandığı her türlü olanaktan faydalanmaları sağlanmaktadır.

Aynı başvuruyla ilgili olarak; hükümlü ve tutukluların kuruma girişlerinde LGBT olduklarını beyan etmeleri durumunda durumlarını belirtir sağlık kurulu raporu aldırılarak aynı durumda olan hükümlü ve tutuklular ile birlikte, konumlarına uygun koşullarda barındırılmaktadır.

LGBT durumundaki hükümlü ve tutuklular ceza infaz kurumlarında ortak kullanım alanı ve sosyal faaliyetlere çıkartılırken diğer hükümlü ve tutuklular ile bir araya gelmeyecek şekilde planlama yapılmaktadır.

Ayrıca; LGBT durumunda bulunan hükümlü ve tutuklular için özel tip ceza infaz kurumunun yapılması planlanmaktadır.

Aynı başvuruyla ilgili olarak; 15.05.2013 tarihi itibariyle Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan LGBT tutuklu ve hükümlü sayısı ile buldukları Ceza İnfaz Kurumlarını gösterir tablo ekte sunulmuştur. Ayrıca, Bilgi Edinme Kanununun "istenecek bilgi veya belgenin niteliği" başlıklı 7'inci maddesinde; "Bilgi edinme başvurusu, başvuru alan kurum ve kuruluşların ellerinde bulunan ve görevleri gereği bulunması gereken bilgi veya belgelere ilişkin olmalıdır. Kurum ve kuruluşlar, ayrı veya özel bir çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bir bilgi veya belge için yapılacak başvurulara olumsuz cevap verebilirler. İstenen bilgi veya belge, başvuru alan kurum ve kuruluşta başka bir yerde bulunuyorsa, başvuru dilekçesi bu kurum ve kuruluşta gönderilir ve durum ilgiliye yazılı olarak bildirilir." hükmü yer almaktadır. Bu itibarla; Ceza İnfaz Kurumlarında bulunan LGBT tutuklu ve hükümlülerin işlemiş olduk-

ları suçlara ve aldıkları ceza miktarlarına ilişkin talep özel bir çalışma, araştırma ve inceleme gerektirdiğinden yerine getirilememiştir. Bilgilerinize rica ederim.

Burhanettin ESER

Hâkim

Bakan a.

Genel Müdür Yardımcısı

BULUNDUKLARI CEZA İNFAZ KURUMLARINA GÖRE DAĞILIMLARI			
Ceza İnfaz Kurumu	Tutuklu	Hükümlü	Toplam
Adana E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	1	1	2
Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		6	6
Ankara 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		4	4
Ankara 2 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		6	6
Antalya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		7	7
Bafra T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		6	6
Burdur E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
Çorum L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		5	5
Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		9	9
İzmir-Buca Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	1	1	2
Kocaeli 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		3	3
Kocaeli 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	1	5	6
Maltepe 2 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	2	9	11
Metris 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	3	4	7
Nevşehir E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
Sivas E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu		1	1
TOPLAM	8	71	79
*Bu tablo, 19/04/2008 tarihli ve 26852 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2008/13472 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Resmî İstatistik Programı kapsamında olmayıp, hizmete özel olarak hazırlanmıştır.			

Mektubunda Bir Trans Bireyin Cezaevlerinde Neler Yaşadıklarını, Ve Nelerle Karşılanabileceğini Anlatmamı İstemişsiniz. Elbetki, Burada Sizlerle Aynı Görsüleyim, İnternet Sitelerinde Veya Derginilerde Yayımlayabilirsiniz. Tamam Sadece Kod Adında (funda) Olarak Yayımlansın.

09.04.2004 Yılında Cezaevi İhtiyatım Başladı. Zupun 10 yıl 3 gün Oldu, Bir Trans Bireys Olarak Cezaevinde Yaşamımı İstidürmeye Çalıştım.

Manisa - Salihli İlkesinde Yatalandığım İstiy Salihli Cezaevine Mahpus Trans Olarak Cezaevine Gir-
dim. Benden Başka Cezaevi Yünetimi İhtiy Bir Trans Bireys Görmemişler İstiy, Kıpıdan Beni Saştın İhtiy Polislerden Reslim Aldılar, Saştarım Uzundu, Transim Saştındılar, İstiy Anomani Yapma İstidillerini Saştı-
dılar.

4

Bayan İnfaz Koruma Memurumu, Yolsuz Erkek İnfaz Koruma Memurumu Beni Arıycal Diye Jormadan Ben Elbiselerimi Çıtarmalarımı, Sadece İş Çomasıyla Kalmamı İstediler. Gevremde Onlarca Memur Vardı, Kordum Ve Ördüm Mecbur İş Çomasıyla Kalıp İst Aramamı Yaptılar, Sonrada İş Çomayı Çıtarmamı İstediler, Her Ne Kadar İsyon Edsamda Onların İstedikleri Oldu, Girileplad Bir Vaziyete Karşılığında Durdum, Elleri Eldivenli Bir Memur Yanıma Gelip Cinsel İstahımın Olup Olmadığına Saldı. Psikolojimey Kötü Olduğu. Ama Yapacak Bir Şey Yoktu. İst Aramandan Sonra Beni İki Bir Mahkumun Olduğu, Bir Hücreye Aldılar. Sabaha Kadar Açıldım Sabah Vardığı Memurları Depresyonları Puhaf, Puhaf İyona Sabah Kadın Kilipında Olan Erkek Bu mu? Buna Benzer Pınarlı, Ketimeler Kullananlar Yanılgın Uzağdılar. Mesahı Saşlamıştı, Saşlarım, Jarı Ve Q&E Üvünde Gezaev Müdürü Beni Odasına Çoğırıp Beni Bu Sebilde Buraya Yadırıamam, Dedli. Neden Diye Jorunca, Çöntü Benim Ne Olduğum Belli Değilmis, Ne Ertelemişim, Nece Kadın, Saşlarımı Kestireceğini, İyileyince Cıldıldım, Ama Yanlırdım Edrafımı Onlarca Memur Gevirmişti, Kollarıma Bırdıkları Bıbi Beni Berbere Çötdöredil Saşlarımı İst Numara Kestirdiler. İsyonim Kendimeydi, Ama Bu Kıyafetimin Jarı Değildi Diye Nyadda Durmaya Çalıştım. Dışardan Ev Arkadaşımın Sana Gönderdikleri İki Bir Giyim Esyımı Parafıma Vermekle, Necece Kadın Kıyafeti Gezaevde de Giymem İmkansızmış.

5

Normal Ertel Kuyfektleri Getirdikten Sonra
 Cezaevi Yönetmeni Verdii, Ama Kiiş Biriñi Gsymedim.
 Cezaevine Girilipimle Üzerimde Olan Elbiselerimiñ
 Öñterce Üzerimden Çikarmadim Gsydim. Güñe Basima
 Banyosu Olmuyor, Sıcak Suyu Olmuyor, Şapür Bir
 Hücresinde Bululdum. İnzihar Edilecek Duruma Gel-
 mişdim, Artık Hayatıma İon Verme Planlarımı
 Yaptıktan Bir Memurun Tavsiyesiyle Bakanlığa
 Dilekçe Yazıp Neler Yazıldığını Anladım. Ama
 Dilekçem Çikis Yapmamıştı. Haftalarca Şapür Suyla
 Banyo Yaptım, Disiplindim, Cezaevinde Şir Trans
 Bireyin Neler Getireceğini Anlamıştım, 40 Günün
 İcerisinde Kendi Yazıldığımı Mahkememe Çiktim.
 Salihli Cezaevinde Şir Transın Ne İstulder İstide
 Ceza Yattığını Dile Getirdim. Mahkememde Olan-
 ları Anlatıp Bakanlığa Şir Yazi Yazmışlar, Onların
 Dayesinde Salihli Cezaevinden, İstemiş, Cezaevine
 Nakil Edildim. Güñe Şevirmişdim İstemiş, Cezaevine
 Girecem Diye, Ama Şevirmişim Kısa Şardı. Trans
 Birey Olarak Beni Şir Kapuşa Urmadılar, Hücresine
 ye Attılar Camı Olmuyor, Havası Olmuyor Şir
 Hücresine, "Yatağı ve Yastığı Badanye Kotuyordu,
 Yan Parafimdeli Hücreselerinde Şiyası Mahkumlar
 Yadıyordu, Kiiş Biriñiz Bahşeye Çikamiyor duñ
 Nedeninde Şirah Yöñrel Bovenlikti Mahkumlar
 Olduğumuz İstın, Benim Keimen Şiyası Mahkum
 İlan Edtiler, Hapşın Psikolojide Şirah, Nedeninde
 Cinsel Derişim Nabil Şirah Yapanlar Cezaevi
 Yönetimi,

6

Hücrede bile rahat hareket edemiyordum. Bana saldıracaklarından korkuyordum. Sabahlara kadar uyumuyor, gündüzlere uyumaya çalışıyordum. Bana Yan Parafimdalet İşyeri Mahkumların Yardımıyla Bakanlığa Dilekçe Yazdım. Trans Bireylerin Bulunupları Bir Cezaevine Naklîmi İstedim. 37 Gün Bana Manisa Cezaevine Nakil Oldum.

1.- Salihli Üe Edemiş Cezaevlerinde Yaşadığım Bir Kaş Problemi Sadece Yazdım. Daha Yazmadığım Başta Konularak Üe, Yazarsam Mektup Çıkış Yazmaz. Bazı Şeyleri Yani Yazmadığım Bazı Konularında Tahmin Edabiliyorsunuz. Bir Dahaki Mektubumda Manisalı Üe Erteşhiri Yazarım. Size Yazdığım Herşey Delil ve İspatlı, Hücrelerde Yattığıma Doğr Şüpheler Üe, Fotokopilerini Getip Onlara Şişlere Göndereceğim. İnternet Sayfasında Veya Dernekte Yayınlatabilirsiniz. Ama Fında Olarak. İster Dürünem Cezaevinde Üe İhtiyatımı Üe Bir Trans Bireyin Cezaevinde Yaşadığı Zorlukları Bir Kâp Khatine Bedirerek Yardımıyla Çikermak İsterim.

Kapışhane Editörüsü Olarak İnsallah (Nahıye) Olduğumda Bu Konuda Bana Yardımcı Olur. Cezaevlerinde Herşey Bırdım, Çiken İşyerlerin Koyuşun Koyuşu Açılarak Mahkumların Parafından Trans Bireylerüne Yopılan İstenceler, Herşey Delil ve İspatlı, Mektuplarımda Yaşadığım Ne Varsa Şişlere Yazıp Göndereceğim.

7

Fakat Sofra İnfaz Kurumu Trans bireyleri için çok iyi iyi davranıyor, Trans bireyleri distanmyon bozı sosyal faaliyetlerden yararlanıyor, işaretle herhangi bir problem yaşamadan cezaevi infaz edmeye çalışıyoruz.

!.. Göndermiş olduğun Resminizde
Aldık, - Jerek Galiba Senden Büyüktür,
Sizlere Abiy diye hitap ettiğim içinde kurula
Bakmayın. Çünkü Siler Bizim Ailemizmiş. Siler
ri Sahipleniniz, Sizlere Nasıl Perspektif Edeceğimizde
Bilmeyorum.
Bim Kizleriniz (Yarımadet Arkadaşlarınız) Sizlere

- Çok İhtimalleri Var. Neşinize Önlerde
Perspektif Ediyor.

!.. Petradan Yayıyorum Sizlere
Maddi Yardım Edecek veya Kollu Gönderen
cel Trans bireyleri veya Cezaevimizdeki Arkadaşla-
rınız Birseyler Gönderilecek Benim Adına Gö-
ndersiniz. Çünkü Nakit Bidecek, Onun Adına Birsey
Gönderilirse Elimize Ulasmaz Haberinizi Olsun.
Bunun Mektubuma İnan Veriyorum, Herhangi Bir
Arkadaşlarınızdan Sizlere Birsey Gelirse Siler Ak-
men Haberdar Edirim. Lütfen Sizlere Yardımcı
Olsunlar. Gözetkenler için Durumdayız. Neşinize Pet-
radan Perspektifler Kendinize iyi Bakın.
Sevgilerimle Furkan.

EK - 1 -

— CEZAEVİNDE CİNSİYET GEÇİŞ SÜRECİ —

Ben ilk olarak durumumu Cezaevi revir doktoru ile görüştüm. O da beni "Transseksüalite" teşhisi ile Marmara Ün. Fındık Eğitim ve Araştırma Hastahanesine Psikiyatri bölümüne sevk etti. Psikiyatri Polikliniğinde durumumu anlattım onlar da beni analizinde bu konuda en bilgili Psikiyatri Hekimine yönlendirdiler, Psikiyatri sürecim başlamış oldu. Ortalama 1,5-2 A3 da bir rutin olarak Psikiyatri bölümüne görüşme gidirdim Psikiyatri bölümü beni bu şekilde 1,5 yıl yönlendirdi ve sonunda geçiş sürecimin tamamlandığını, sonraki aşamanın, Sağlık Kurulu raporum için gerekli olan müayene ve tetkiklerdi. "Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim dalında" müayenelerim yapıldı, ardından "Endokrinoloji" bölümünde müayene ve kan tetkiklerim yapıldı. Daha sonra sürecin başında Endokrinoloji bölümü Hekim kontrolünde Hormon tedavisi aldığım için Hervey yolunda gitti ve gerekli belge ve raporlarımı aldım.

Cezaevi reviri ve Cezaevi Kurum Müdürleri Koordine olarak Sağlık Kurulu sevk edilmem için yazı yazdılar. Önceden randevu alınarak, Sağlık Kurulu çıktım, Burada belirtmek istediğim önemli bir nokta Sağlık Kurulu haftanın belirli günleri çalışıyor. Bunun dışında gidilirse kabul edilmiyor. Bu nedenle randevu gün ve saatinde orada olmak adına, Jandarma götürceğinden dolayı bu konudaki hassaspet jandarmaya dikkatle ile bildirilmeli.

Belirtilen gün ve saatte Sağlık Kurulu çıktım, görüştüm ve Cezaevine döndüğümde yaklaşık 20 gün sonra raporum elime ulaştı. Ancak burada da dikkat edilmesi gereken bir nokta var, Sağlık kurul raporunda "Ruh Sağlığı açısından Cinsiyet değişikliği ameliyatı zorunludur" yada "Hayati öneme haiz" dir yapılması gerekir aksi takdirde Bilimsel ameliyat masraflarını ödemiyor. Raporunda "Ruh sağlığı açısından gereklidir" yazılırsa masrafları kişi kendisi ödemek durumunda kalır.

Sağlık Kurul Raporunu aldıktan sonra Aile Bakanlığına vekalet vererek, raporumu sundum ve Cinsiyet değişikliğine izin davasını açtım, kazandım.

EK 2 -

Ardından isim değişikliği davasını da açtım onu da kazanarak isim değişikliğimi gerçekleştirdim.

Sonraki aşama ise Cinsiyet değişikliği talebinin Bakanlık ve İnfaz Hakimliğine iletilmesidir, Bu ameliyatın Cezaevinde iken gerçekleştirilmesine Adalet Bakanlığı izin vermesi aynı şekilde İnfaz Hakimliği de ameliyata izin kararı verdiğinde, bu ameliyatı gerçekleştirebilecek olan en yakın Üniversite Hastahanesine sevk edilmezi gerektiren yazı ve kararı Cezaevine yollayarak İzinin Hastahaneye Sevkini sağlar ve Ameliyatı gerçekleştirecek olan Doktorlarla görüşmeler ve Hastahaneye yazı sağlar.

Benim Cezaevinde Cinsiyet geçiş süreci hakkında bildiklerim, paylaşabildiklerim bunlar Ancak herşeyden önce bilinmesi gereken bu geçiş süreci cezaevinde iken çok daha zor, meşakkatli ve ağır işlerdir. Bu ameliyatı Cezaevinde yapmak isteyenler herşeyden önce çok sabırlı olmalıdır.

DEĞERLİ BÜYÜKLERİM !..

Arz etmiş olduğunuz sorularınızın cevaplarının tümünü. Gerek Yüksek Yargıca, gerek Yüksek mercilerin ilgili Resmi yazı ve kararınca ispatlanmış olarak somutca ve istenildiğinde beyan etipim tüm kararlarımı huzurunuzda sunarak yaşadığımız ve halen devam eden mağduriyetlerimizle cevaplamak isterim. Lütfen ALLAH RIZASI için bu mağduriyetlerimize duyarlı kalmanızı ve yardım elinizi yaratmanızı şimdiden DUA ve DUYGULARIMLA arz ederim...

E FENDİM !.. 2006 yılından beri cezaevlerinde kalmakta iken 2008 yılında nakil edilipim SORUM L. P. K. C'nde ugramış olduğum taciz, fiziki ve psikolojik baskıları şikayette bulunmamla, cezaevi idaresince darp edilerek tehdit edilmemizle şikayetimizi perni çekme miye tarafımızı mağdur iken sanık durumuna düşürerek 4.5 yıl memura hakarettten ceza almıştkır. Daha sonra 2009 yılında Can güvenliğimiz nedeniyle BAKANLIĞIMIZCA nakil edilipimiz ---)

GİRESUN E. T. K. C'nde İNFAZ KORUMA MEMURLARINCA yapılmış olduğumuz NİTELİKLİ CİNSEL SALDIRIYI şikayette bulunup, YARGIYA intikal etmesi ile GİRESUN AĞIR CEZA MAHKEMESİNİN 2010/27 DOSYA NO ve 2010/55 sayılı gerekçeli kararında da belli olduğu üzere; Tarafıma cinsel saldırı ispatlanarak İ. K. M'unun 10 YIL 6 AY hapis cezasına çarptırılması ile HAYATIM BİR KEZ DAHA ZİNDAN olmuştur... Ve bu yaşanan sirkün ve tatsız olayın KARADENİZ Bölgesinde kalmış olduğum bir çok ceza infaz kurumunda bilinmesi ile tarafıma yapılan diğer memurlarca baskı ve tehditleri Yüksek Makam ADALET BAKANLIĞIMIZA dilekçelerimle sunarak belli etmemle tarafımı CAN GÜVENLİĞİM NEDENİYLE önce TOKAT- NİĞDE- GÜMÜŞHANE ve BAFRA infaz kurumuna nakil etmişlerdir..

Efendim;.. BAFRA infaz kurumunda suç ortağım kardeşim Göksel ÖNAL ile birlikte GİRESUN infaz kurumunda yaşadığımız; Cinsel saldırı olayının bir benzerini BAFRA infaz kurumunda yaşamamız ve şikayette bulunmamızla Yüzümüz tanınmayacak hale getirilerek tehditlerle vaz geçirmek istenmişiktir. Ancak 23.12.13 tarihinde tarafımıza yapılan DARP, TEHDİT, ve BASKILARA rağmen vazgeçmemişiktir. Ve duan kadar kardeşim 70 gündür RESMİ OLARAK yeme ve işme ile alakasını kesmiş durumdadır. Hayati tehlikesi devam eden in ve benim telebimiz sadece Darp edilip, Baskı edilmişim, her detayı gerek kamera kayıtları ile gerekse BAFRA DEVLET HASTANESİNCE verilen SAĞLIK RAPORLARI ile gün-saat ve TARİH olarak net ve somut olarak belli olan mağduriyetlerimizin

(4.)

sadece incelenerek YÜCE ADALETİN yerini bulmasıdır.. Ben yaşamış olduğum bu mağduriyetlerim sonrası birlikte geçmiş olduğumuz AÇLIK GREVİ süresinde HAYATI TEHLİKEMİN bulunması ile ailemin ANKARA ADALET BAKANLIĞINA yüz yüze ziyaretinden sonra 18 gün evvel buraya açılan KOCAELİ 2. NOLU T. P. K. C. 'ne naklim yapılmıştır..

ANCAK HALÂ BAFRA İNFAZ KURUMUNDA tutulan 72 gündür AÇIKLA mücadele veren kader kardaşım 'in resmen ÖLÜME TERKEDİLDİĞİNİ ÇOK İYİ BİLMEKTEYİMİZ...

JAYIN BÜYÜKLERİM!.. Bu mağduriyetlerime ALLAH BASI-MIZDAN eksik etmesinki JAYIN KAMPUS SAVCIMIZ duyarlı ka-larak, perşenin yapılacakları sözü verilmiştir.. Merhametimize şıngırdım BÜYÜKLERİM... Sizlerinde Bize yardım etmenizi bir an evvel

DAYAĞIN- TACİZİN- HER TÜRLÜ SÜDDET ve TEHDİTİN bulunduğu BAFRA infaz kurumundaki kardaşım 'in naklinin buraya yapılması için DUALARIMLA yardımlarınızı Bekliyorum...

— REVİR 'den ve sağlık sorunlarımıza pelince bırakın Revire çıkmayı, Döbrek tedavisi gördüğüm TAMSUN ARAŞTIRMA HAS-TANESİNE bile randevilerimiz BAFRA İnfaz Kurumunca iptal edilip, Sağlıkımıza engel olunduklarında, ilgili Makamlara Şu-ç duyurusunda bulunmuşuzdur...

— BAFRA İNFAZ KURUMUNDA kalan eşcinsellerin tümü ken-dilerini BOĞAZLARINDAN kerp, Camasır Suyu - Pörcöz ve riboz pibi kimyasal madde alarak hemen hemen hergün kendilerini ölüme atıldıklarını ispatı, Hastanelere yapılan Acil Müdahale raporlarında açıkça bellidir...)

5

Efendim;... Çok üzülüyorum ki;.. Eşcinsellere iş yurtlarında cakımda yasak, Revir yasak, spor yasak, Kütüphane yasak, Din hocası yasak, Piyatro yasak, Konser yasak, Kurslar yasak EŞCİNSELERE NEFES ALMAK YASAK...

Efendim;... Eşcinsellere ;... Darp, baskı, fiziki psikoloji baskı, Cinsel saldırı, taciz, tehdit, hakaret edilme serbesttir.. Biz de ANAMIZDAN EŞCİNSEL veya hükümlü değizmi.. EŞCİNSELDE OLAK BİZDE YARADANIN BİR KULLU BİZDE BU VATANIN BİRER EVLATLARIVIZ....

Çok önemli bir dik notum olarak SAĞCILARIMLA birpilenimize arz etmek isterim ki; BAFRA İNF. Kurumunda babilidjinde, normal erkek mahkumların bende eşcinselim demesiyle TRAVESTİLERİN yanlarında kalmaları saptanmaktadır..

DEĞERLİ BÜYÜKLERİM... Son olarak; Bilinçliyi üzere kendi el bazelemlerini değperlendirerek ayakta durmaya çalıştığımı beyan etmişim. Ancak son zamanlarda bir telefon kartım bile olmadıjından olayı evladımın sesini bile duyamamaktayım. Çok utanıyorum ki;.. Defteranı bile cezaevi idaresinden yalvarmakla talep etmekteyim. Sizlerden ALLAH RIZASI için sadece ve sadece bir defajına mahsus elisi malzemesi alıp çalışabilmem, bir telefon kartı olarak evladımın sesini duyabilmem ve kesinlikle peri ödemen şartı ile küçücük bir Nakit yardımınızı dört gözle ve DUALARIMLA beklemekteyim. Şimdiden duaılarımı arz edip, ALLAH RAZI OLSUN dilekelerini iletirim... (21.04.14) HÜCUMLU //

YALVARIRIM SİZLERDE BENİ dışlamamanızı SAĞCILARIMLA) edenim...

Canım kardaşlarım ve Dernek yöneticilerimiz sizlerden çok acil cevap beklediğimizde ne olursunuz unutmayın.

Her an Af çıkma durumu var ve Af çıkmadan Ameliyatımda hemen yaptırımam gerekmektedir. Çünkü Ameliyatımı devlet güven- cesi altında olduğum için Ameliyatımı Devlet yaptıracak.

Cezaevrimden Pembe kırmızısıyla bir kadın olarak çıkmak istiyorum. Bu imkanı ve fırsatı cezaevrimdeyken istifade etmeme ne olursunuz- bana yardımcı olun. Sizlere inanarak vede umut ederekten bu mektubumu- Sizlere yazıyorum. Ben anlayacağımızı ve merak-göreceğimizi vede- elimden tutacağınızıza canı gönülden inanıyorum.

Şimdilik satılmalarıma sizlerden gelecek olanı haberlere ve mektuba kadar- ara veriyorum. Tam kardaşlarımın da ayrı ayrı sorulup kuraklarımla. Kendinize iyi bakın Allaha emanet olun. En kısa zamanda görüşmek ve- kavuşmak üzere hoşşakalın. İhtiyaçlarımda aşağıda yazıyorum ve- Adetlerim ihtiyaçlarımı renklerinide sizlere bırakıyorum

NOT: Para havale Adresisile
mektup adres farklıdır.
AĞAÇIDA kırmızıda belirttim.

= İhtiyaçlarım şunlardır= Beden ölçülerim= 40 beden - L beden - 66 kiloyum

- 1) Avukat terim editmesi 1.73 boyundayım
- 2) Maddi yardım etmeniz ve protez silikon göğüs parası = 1.250 TL.
- 3) Yüksek topuklu platformlu ayakkabı (42-41)
- 4) Her türlü bütçeler takı
- 5) Tanga Kilot 2 beden
- 6) Askılı Badır ve Dantelli Kilot (3 beden) Askılı badılar (m-L beden)
- 7) Yüksek dalgulu Sandalet ve Terlik (42-41)
- 8) Fondoten, Ruj, oje, Akrilik, Maskara, Göz farları
- 9) Her türlü giyim kuşam ~~to~~ elbise, Ettek
- 10) Koltuklu gorap 15 den 3 beden
- 11) Tek kısırlık Nevresim Takımı
- 12) Esorfan takımı (L beden)
- 13) Spor Ayakkabı (42-41)
- 14) El-yüz - Banyo havlusu
- 15) Ağır olmayan hoş kokulu parfüm (Bir yıldıır hasret kaldım)

GÖRÜLDÜ
Zincirli No: 10/11/17 Tıp-Yüksek Güvenlikli
1- mahk. Ceza İnceleme Kurumu

EKLER 2 - RÖPORTAJLAR

KADIN HAPİSHANESİNDE TRANS ERKEK OLMAK⁷⁵

"Türkiye Hapishaneler Enformasyon Ağı" projesi kapsamında yürütülen Hapiste LGBTİ blogu olarak bir süre İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda kalan trans erkek mahpus ile röportaj gerçekleştirdik. Sizlerle paylaşıyoruz.

Ben Evrem Cıvıldak 31 yaşındayım orkestra gurubum var ve garsonluk yapmaktayım. Cezaevinde çok uzun süredir yatmadım 7 ay bir süre yattım ama 7 sene gibi geldi diyebilirim... Kadın hapishanesinde trans birey olarak kalmak çok kötü herşeyden mahrumsunuz kimse ile görüşürülmüyorsunuz hiçbir etkinliğe çıkarılmıyorsunuz sadece çıkabildiğin yer havalandırma oda tek başına ve saatli çıkabiliyorsun. Normalde saatli değil akşama kadar serbest havalandırma ama biz trans olduğumuz için sınırlı çıkarılıyorz..

Ayrımcılık oldu mu diye sorarsanız tabii ki oldu. Herkes özgürce saçını kestirirken ben kestiremiyordum herkes etkinliklere giderken konserlere falan ben gidemiyordum, çıkarmıyorlardı. Neymiş kadın mı erkek mi diye sormasınlarmış ne deriz falan... Tabii sa-

75 <https://lgbthapiste.wordpress.com/2016/06/09/kadin-hapishanesinde-trans-erkek-olmak/>

çımı kestirmediler ben koğuşumda permatikle saçımı kestim tutanakla korkuttular ben de savcıyı istedim burada kadın kuaförü neden var diye...

Memurlardan yana hiç bir sıkıntım olmadı hepsi tarafından çok sevilirdim sağolsunlar.. LGBTİ olduğum için hangi haklardan yararlanıyordun diye bi soru gelmiş hiç bir haktan yararlandırmadılar ki hakkımız mı kaldı.

Hiç kimseyle görüşüp konuşmama tekli koğuşta kalmak televizyonsuz radyosuz en çok bu sıkıntılar var. Kantinde istediğimiz herşey yoktu tabii ki de herşey sınırlı... Hapishanede kaldım süre içinde bana hormon iğnemi vurdurmadılar... Tabii mazeretleri de cezamın az olmasıydı... Sevdiğim kız derneklerle sağolsun iletişim halindeydi mektupta bana geldi ama ben cevap yazmaya korktum tutanak yazarlar diye cezamı uzatırlar diye. Kaldığım hapishanede cinsiyet geçiş süreci başlatan kimse yoktu... Ama isteyenler vardı izin verilmiyordu sanırım ..

Yapılması planlanan LGBTİ hapishanesi için bizler açısından hepimiz açısından iyi olacaktır ayrımcılığa maruz kalmayacağız en azından. Allah kimseyi düşürmesin. Söylemek istediğim bir şey var ben yılmadım o farklı baktı bu farklı baktı aldırmadım ha kimse de benim başıma gelmez demesin düşmez kalkmaz bir Allah ama zorrr. Düşmanımın bile düşmesini istemem.. Herkesin günahı da sevabı da kendisine ait kimmseye amel defteri tutmak düşmez beni sade ve sadece yaradan yargılar...

Evrem Cıvıldak saygılarımla...

**TRANS ERKEK MAHPUS ANLATIYOR:
“NAMAZI ERKEK GİBİ KILARDIM ARKAMDAN
GÜLERDİ MEMURLAR”⁷⁶**

Hapiste LGBTİ Ağı olarak zaman zaman tahliye olan LGBTİ mahpuslarla röportajlar gerçekleştirmekteyiz. Derneğimizden Hilal Başak Demirbaş'ın farklı hapisanelerde kalan trans erkek mahpusla yapmış olduğu röportajı sizlerle paylaşıyoruz.

Bize kendinden bahseder misin?

Ben 28 yaşındayım. 6-7 yaşında tanıştım kendimdeki değişiklik ile. Ailenin kıymetlisiydim çünkü 2 abiden sonra ben olmuşum. 12-13 yaşında tam kendimi duygularımı tam anlamıyla hissettim ve ilk kız arkadaşım 12 yaşında oldu.

Hangi yıllar arası hangi hapisanelerde kaldın?

2008'den 2017 kadar cezaevindeydim. 2008'den 2011'e kadar Karataş'ta yattım. 2011'den 2013'e kadar Nevşehir'de yattım. 2013'den 2015'e kadar Sivas'ta yattım ve oradan tahliye oldum.

Kadın hapisanelerinde bir trans erkek olarak kalmak nasıl bir şey?

En zor sorulardan birisi de bu ve en zoru ben kendimi hiç bir zaman bir bayan olarak görmediğim için dışarda da hep kadınlar-

⁷⁶ <https://lgbthapiste.wordpress.com/2018/02/22/trans-erkek-mahpus-anlatiyor-namazi-erkek-gibi-kilardim-arkamdan-gulerdi-memurlar/>

dan uzak tüm çevrem arkadaşlarım erkekti ve haliyle onca kadının arasında öyle zor ki... Onlar benden ben onlardan çekindim hep. 9 yıl her zaman diken üstünde yattım.

Kaldığın koşullarda cinsiyet kimliğinin sebebiyle ayrımcılığa maruz kaldın mı?

Tabi ki de kaldım. Her konuda ayrımcılık yapıldı. Ama hep sabrettim en büyük sabrım da namazım oldu. Dualarım oldu. Namaz yüzünden bile ayrımcılık gördüm ben erkek gibi kılardım arkamdan gülerdi memurlar. Mahkûmlar en ufak bir şeyde senin ne olduğun bile belli değil derlerdi. Bu kelime yetiyordu aslında insani kahretmeye...

İnfaz koruma memurlarının veya idarenin ayrımcı uygulamaları ile karşılaştın mı?

Evet, zaten idare ayırım yapmasa mahkûmlar da yapmazdı. Onlardan yüz buluyorlardı. En basiti bayan bedenine bayan kimliğine sahipken 3 adımlık yerde T. CİK'de 6-7 ay beni tek başıma bıraktılar. Orası ayrı bir oda değildi. Tuvaletinde bile duvar yoktu başucumda tuvaletle uyuyordum. 3 adım geçemedi adımım. Ne TV ne semaver ya da kettle çay yok. Banyo yok kışın ortasında tuvalette soğuk suyla banyo yapıyordum her şeyden mahrum yaşadım bunların tek sorumlusu idare oldu. Özellikle T. cezaevinde bazı memurlar Allah var çok iyiydi iyilikten kastım dışlamadılar ama bazıları sırf gıcıklığına bastıra bastıra imada bulunurlardı gülerlerdi ben senin yerinde olsam intihar eder öldürürdüm kendimi diyenler bile oldu. Ya da durumumdan dolayı senin namazın duan kabul mu olur diyen bile oldu anlayacağınız her şey idarede bitiyor.

LGBTİ olduğun için hangi haklardan yararlanabiliyor/yararlanamıyordunuz?

Hiç bir haktan yararlanmadım aksine. Hiç bir hakkımı da alamadım.

En çok ne gibi sıkıntılarla karşılaşıyordun?

Bu kız mı erkek mi? Erkek olsa neden burada? Kız olsa niye böyle?

Kantinde istediğiniz her şeyi bulabiliyor muydun?

Tabii ki de hayır. Bayan cezaevi olduğu için erkek malzemesi ya da LGBT'lere ait tek bir malzeme bulundurmuyorlardı. Jöleye bile defalarca talep, dilekçe yazmama rağmen getirilmiyordu.

Hapishanede kaldığın süre zarfında geçiş sürecine başlayabildin mi? Başlayamadıysan neden?

Evet, geçiş sürecimi cezaevinde yaptım çünkü o süreç içerisinde görmüştüm. Cezaevine tabi ki de hastane günlerimde falan zamanında gidemesem de cezaevinde başladım sürece.

Hapishanede hormon kullanmanıza izin veriliyor muydu?

İlk başlarda kendi ilaçlarımı kendim aldım sonradan sağ olsun Adana savcısına çıkınca devlet karşıladı ve sıkıntı yaşamadım.

Bu süreçte LGBTİ dernekleri ve oluşumları ile iletişimde miydin?

Sadece CİSST LGBTİ Ağı ile iletişimdeydim.

Kaldığın hapisanelerde cinsiyet geçiş sürecini başlatan biri var mıydı?

Evet, bir tane arkadaş vardı oda bilmiyordu nereye başvuracağını ben yönlendirerek yardımcı olmuştum ve devam ediyordum.

Yapılması planlanan LGBTİ hapisanesi için ne düşünüyorsun?

Bir yandan güzel bir düşünce ama bir yandan eksileri var. Çünkü bilirsiniz ki sevende var bizleri sevmeyen de. Belli bir adresimiz olacak özellikle bayana geçiş süreci olanların belalıları çok oluyor. Bu yüzden eksi yanları ama tabii ki de her hakları mevcut olacak ve ayırım olmayacak.

Söylemek istediğin, eklemek istediğin başka bir şey var mı? Bizimle paylaşır mısın?

Son olarak çok zor ama zor bir süreç. Bu gibi durumu olanların Allah yar ve de yardımcısı olsun ama eğer aileleri destek olmayan varsa en zoru da bu. Çok şükür ailem ilk başlarda karşı çıksa da şuanda sapsağlam arkamda ve bu bana en büyük destek. Devletimizin bizim gibi insanlara destek olmasını istiyoruz bir kimlik süreci yaşıyoruz 2-3 yıldır. Şuanda da ben kimlik alamadım her şey para. Başvurusu bilmem neyi her şeyi. Evliyim ve ailemle bir yaşıyorum ayrı eve bile geçemiyorum. Herkese destek var bizlere yok bu konuda bizlere de destek olunmasını bekliyorum.

22.02.2018

8. KAYNAKÇA

1. Algan, A., (2015), *LGBTİ, Yabancı Uyruklu ve Engelli Mahpuslar İçin Uluslararası İyi Örnekler ve Öneriler*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
2. Alpar, Z., (2015) “Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar ve İlgili Sivil Toplum Örgütleri Ağı Projesi Raporu”, **Hapishanede Engelli Yabancı LGBTİ Olmak** içinde, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
3. Başar, K. (2015), Bedensel Cinsiyete Tıbbi Müdahalenin Öncesi ve Sonrası: Geçiş Sürecinden Beklenti ve Aksamalar Üzerine, <http://kaosgl.org/sayfa.php?id=20700>, Erişim Tarihi: 25.01.2018.
4. Berghan, S., (2015), *Türkiye’de Trans Kadın Mahpusları*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
5. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç ile Mücadele Ofisi (2013), *Özel İhtiyaçlara Sahip Mahpuslar Üzerine El Kitabı*, çev. Ömer B. Albayrak, ve CİSST, İstanbul.

6. Daianis, L., (2015: 107), *Roma Rebibia Cezaevi Yeni Kompleksi ve Napoli Cezaevi Deneyimleri*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
7. Demirbaş, H.B., (2015), *LGBTİ Mahpusların Güncel Sorunları*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
8. Koyuncu, R. (2015), **Voltaçark, Hapiste LGBTİ Olmak**, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, İstanbul.
9. Ögel, K., (2015), **Ruhsal Sorunlara Bireysel Müdahale Uygulama Rehberi**, Project Group.
10. Yanat, C., (2015), *LGBTİ Mahpus Olmak Maltepe Hapishanesi Deneyimi*, **Hapishanede Engelli, Yabancı, LGBTİ Olmak** içinde, Der. Zeynep Alpar, TCPS Kitaplığı, İstanbul.
11. Yılmaz V, Göçmen İ, Atlay C. (2014: 273), *Herkes İçin Sağlık: LGBTİ Bireylerin Esenliğini Hedefleyen Sağlık Hizmetlerine Doğru*. **Toplum ve Hekim**, Cilt 29, Sayı 4. Der. Söyle F, Demirbaş H.B., Kaptan S., Hun S., (2017), Cinsiyet Geçiş Kılavuzu, Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği, İstanbul, 2017.
12. “Maltepe Hapishanesindeki LGBTİ Mahpuslar İçin 28 Kuruluşun İmzasıyla Basın Duyurusu”, 14.07.2015, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://LGBTİhapiste.wordpress.com/2015/07/14/maltepe-hapishanesindeki-LGBTİ-mahpuslar-icin-28-kurulusun-izyasiyla-basin-duyurusu/>, Erişim Tarihi 11.08.2015
13. “Türkiye’de LGBTİ Mahpuslar” <http://thea.org.tr/?q=node/108> Erişim Tarihi 07.12.2015.

14. “Adalet Bakanlığı’ndan LGBT Mahpuslara İlişkin Başvurumuza Cevap Var”, 25.07.2013, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://lg-bthapiste.wordpress.com/2013/07/25/adalet-bakanligindan-lgbt-mahpuslara-iliskin-basvurumuza-cevap-var/>, Erişim Tarihi 17.02.2016.
15. <http://meldaonur.net/?p=3207>
16. Hapiste LGBTİ Blogu: <https://LGBTİhapiste.wordpress.com>
17. <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/53-73.pdf>
18. LGBTİ Bireylerin İnsan Hakları Raporu, Kaos GL, 2008, <http://www.multeci.org.tr/DosyaIndir.aspx?t=dokuman&Id=22> , Erişim Tarihi 17.02.2016.
19. Kaos GL, LGBTİ Bireylerin İnsan Hakları Raporu, 2008. <http://www.multeci.org.tr/DosyaIndir.aspx?t=dokuman&Id=22> , Erişim Tarihi 17.02.2016
20. Mustafa Eren’in koordinatörlüğü ile yürütülen projenin sonuç raporu: http://www.cezaevindestk.org/duyuru-105-ozel-ihhtiya-clari-olan-mahpuslar-projesi-sonuc-raporu___kasim_2013, Erişim Tarihi 19.05.2015
21. Trans Mahkum Cinsiyet Geçiş Ameliyatı Olabilecek, <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=17930>, Kaos GL, 12.11.2014, Erişim Tarihi 31.05.2015.
22. “Eşcinsel ve Tutsak Olmak!”, 17.10.2008, Kaos GL, <http://www.kaosgl.org/sayfa.php?id=2045>, Erişim Tarihi 17.02.2016.
23. “Homofobi Hem İçeride Hem Dışarıda”, 17.05.2013, <http://>

- bianet.org/bianet/bianet/138411-homofobi-hem-iceride-hem-disarida, Erişim Tarihi 17.02.2016.
24. “Türkiye’de LGBTİ Mahpus Olmak”, 07.09.2013, <http://www.bianet.org/biamag/diger/149703-turkiye-de-LGBTİ-mahpus-olmak>, Bianet, Erişim Tarihi 17.02.2016
 25. “Siyasetçiler Samimilerse LGBT’lerle Çalışsınlar”, 17.10.2013, <http://www.siddethikayeleri.com/siyasetciler-samimilerse-lgbtlerle-calissinlar/>, Türkiye’den Şiddet Hikayeleri, Erişim Tarihi 17.02.1016
 26. “Cezaevinde ‘Öteki’ Olmak Çok Zor” 07.11.2013, Radikal Gazetesi, http://www.radikal.com.tr/turkiye/cezaevinde_oteki_olmak_cok_zor-1159600 Erişim Tarihi 19.05.2015.
 27. “Mahpusa Cımbız ve Makas Neden Verilmez!”, 08.08.2014, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://lgbthapiste.wordpress.com/2014/08/08/mahpusa-cimbiz-ve-makas-neden-verilmez/> Erişim Tarihi 31.05.2015.
 28. “Tecavüz Mağduru Translara Cezaevi İşkencesi”, 14.08.2015, <http://www.evrensel.net/haber/258345/tecavuz-magduru-translara-cezaevi-iskencesi>, Evrensel, Erişim Tarihi 17.02.2016
 29. “Trans Mahpuslara Yönelik Hak İhlalleri Devam Ediyor”, 17.08.2015, Hapiste LGBTİ Blogu <https://LGBTİhapiste.wordpress.com/2015/08/17/trans-mahpuslara-yonelik-hak-ihlalleri-devam-ediyor/> Erişim Tarihi 19.08.2015
 30. “LGBTİ Hapishanesine Karşı Ortak Açıklama: ‘Endişeliyiz!’”, 07.01.2015, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://lgbthapiste.wordpress.com/2015/01/07/544/>, Erişim Tarihi 31.05.2015.
 31. “Alanya’da LGBTİ Mahpuslar Tekli Hücrede Tutuluyor”,

- 08.01.2016, Bianet, <http://bianet.org/bianet/lgbti/170871-alanya-da-lgbti-mahpuslar-tekli-hucrede-tutuluyor> Erişim Tarihi 09.01.2016
32. “Hapishanelerde Cinsiyet Değişimi Ameliyatı İçin Düzenleme, 12.11.2014, Hapiste LGBTİ Blogu, <https://LGBTİhapiste.wordpress.com/2014/11/12/hapishanelerde-cinsiyet-degisimi-ameliyatı-icin-duzenleme/>, Erişim Tarihi 07.02.2016
33. “Gökkuşuğu Mağazası Limbo Consept: Ne Arada, Ne Arafta”, 17.07.2014, Kaos GL, <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=17111> Erişim Tarihi 24.12.2015
34. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/10/20161029-5.htm>, Erişim Tarihi 02.01.2018.
35. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/07/20160723-8.htm>, Erişim Tarihi 02.01.2018.
36. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/11/20161122-1.htm>, Erişim Tarihi 02.01.2018.
37. <http://www.tcps.org.tr/?q=node/507>, Erişim Tarihi 02.01.2018
38. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/12/20171224-22.htm>, Erişim Tarihi 02.01.2018.
39. <https://m.bianet.org/bianet/insan-haklari/181552-turkiye-hapishaneleri-son-10-yil-ve-yakin-donemdeki-gelismeler>, Erişim Tarihi 02.01.2018.
40. <https://lgbthapiste.wordpress.com/2017/11/23/trans-mahpusa-tecavuz-iddiasi/>, Erişim Tarihi 15.01.2018.
41. <http://www.kaosgl.com/sayfa.php?id=24862>, Erişim Tarihi 02.01.2018.

42. Yogyakarta İlkeleri, İlke 9 C. http://www.rightsagenda.org/attachments/479_Yogyakarta%20İlkeleri.pdf. Erişim Tarihi 02.01.2018.
43. HYPERLINK "https://www.yayin.adalet.gov.tr/dosyalar/diger_yayinlar/cte/36.pdf%20Syf.%20" https://www.yayin.adalet.gov.tr/dosyalar/diger_yayinlar/cte/36.pdf Syf. 7.
44. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/09/20120902-4.htm> Erişim Tarihi: 10.02.2018
45. <https://lgbthapiste.wordpress.com/2017/06/28/interseks-mahpusa-uygun-acik-hapishane-bulunamadi/> Erişim Tarihi: 10.01.2018.

"İnanın 2 ay geçti. Bir bardak çay içemedim. Bir paket deterjan, sabun alamadım. Hiç bir temizliğimi yapamadım. Benim sizlerden başka kimsem yoktur. Bana bir kereye mahsus yardımcı olur musunuz. Bu mektubu utana sıkıla ağlayarak gözyaşlarımla yazdım. Çok çaresizim. Ne yapacağımı bilemiyorum."

"Cezaevine girmeden önce protez silikon göğüslerimden geçirdiğim trafik kazası nedeniyle taktıramadım ve akabinde de cezaevine girince ne kadar uğraştıysamda göğüslerimi taktıramadım. Yıllarca yarım kadın olarak yaşamak zorunda kaldım. Göğüslerimi sadece cinsiyet ameliyatı yapılacağı esnada anca taktırabileceğim söyleniyor. Ameliyat esnasında sadece 1.250 tele para temin edebilirsem sadece protez silikon parasını benden isteniyor. Ameliyattan sonra göğüslerimi taktıracak olursam 4.000 ila 6.000 TL arasında benden talep ediliyor. Şuan ne kadar her konuda mağdur vede perişan olduğumuda anlayacağınızı ümit ediyorum. Derdimi sorunumu kimseye anlatamadım ve hep ön yargılarla her işim hep yokuşa sürülüyor. Artık çaresizlikten ne yapacağımı bilemez oldum artık hayattan canımdanda fena bezdim."

"Bana yardım ediniz ne olur? Ben nereye kadar yalnız kalacam he? 30 yıl Gay cezamı yalnız çekmem imkansız Türkiyede LGBTT olmak suçmu niye bize böyle işkence ediyorlar ki? Ben anlamış bile değilim? Adalet Bakanlığı ne yapmaya çalışıyor ki? Bizi ayırarak? Bakırköy Kadın cezaevinde yabancı kadınlarla Türk kadınlar beraber kalıyor? Hiçbir şey olmuyor da şimdi ise bizi ayırarak çok büyük yanlış yaptı? Burada kendimi mi ölüreyim bunu mu istiyor."

CİSST
CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM DERNEĞİ

TCPS
TÜRKİYE HAPİSHANE ÇALIŞMALARI MERKEZİ
TURKEY'S CENTER FOR PRISON STUDIES

THEA
TÜRKİYE HAPİSHANELER ENFORMASYON AĞI
TURKEY'S PRISON INFORMATION NETWORK

